
	<p align="center">ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ Կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման</p>	<p align="center">ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ </p>
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ԱԶԴԱԳԻՐ

Թողարկողի ֆիրմային անվանումը՝	«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն
Կազմակերպա-իրավական ձևը՝	Փակ բաժնետիրական ընկերություն
Տեղեկություններ թողարկողի վերաբերյալ՝	<p align="center">0010, Հայաստանի Հանրապետություն, ք.Երևան Հանրապետության 22, 7/1 հեռ. (+374 10) 56-07-41 էլ. փոստ՝ info@nmc.am ինտերնետային կայք՝ www.nmc.am</p>

Արժեթղթերի դասը՝	անվանական, չփոխարկվող, արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթերի ձևը՝	Ոչ փաստաթղթային
Արժեթղթերի քանակը՝	300,000 (երեք հարյուր հազար) հատ
Արժեկտրոնային եկամտաբերությունը՝	Ֆիքսված՝ տարեկան 8.3 (ութ ամբողջ երեք տասնորդական) տոկոս
Շրջանառության ժամկետը՝	36 ամիս (3 տարի)
Տեղաբաշխման ձևը՝	Երաշխավորված
Արժեթղթերի անվանական արժեքը (արժույթը)՝	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի ընդհանուր անվանական արժեքը՝	3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ

Տեղաբաշխողի ֆիրմային անվանումը՝	ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ
Կազմակերպա-իրավական ձևը՝	Բաց բաժնետիրական ընկերություն
Տեղեկություններ տեղաբաշխողի վերաբերյալ՝	<p align="center">0010, Հայաստանի Հանրապետություն, ք.Երևան, Պուշկինի 19, հեռ. (+374 10) 59 23 23, էլ. փոստ՝ araratbank@araratbank.am ինտերնետային կայք՝ www.araratbank.am</p>

“ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԱԶԴԱԳՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՉԻ ՀԱՎԱՍՏՈՒՄ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՃՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՏ ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆԸ”:

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿՈՒՄ
09.02.2018 ամիս 02 օրվան 2018թ.

Ինչ կՔ Ըստիսագրանի N 1/96 ՆԻ Կրոյուճ
14/02/2018 թ.

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ	4
ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ	5
ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ 6	6
1.1. Տեղեկատվություն Թողարկողի և Թողարկողի գործունեության վերաբերյալ	6
1.2 Կազմակերպությանը և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր	11
1.3 Կազմակերպության գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխություններ 12	12
1.4 Կազմակերպության աուդիտ իրականացնող անձ	13
1.5 Կազմակերպության կառավարման մարմինների կազմի վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն 14	14
1.6 Կազմակերպության թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ	15
1.7 Առաջարկվող պարտատոմսերի հիմնական տվյալները	23
1.8 Այլ էական տեղեկություններ	24
1.9 Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ	24
ԲԱԺԻՆ 2. ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	28
2.1 Ռիսկային գործոններ	28
2.2 Հիմնական տեղեկատվություն	30
2.3 Առաջարկի համակողմանի նկարագիրը	30
2.4 Առաջարկի ժամկետները և պայմանները	39
2.5 Առևտրին թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը	43
2.6 Լրացուցիչ տեղեկություններ	44
ԲԱԺԻՆ 3. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	45
3.1. Անկախ աուդիտորները	45
3.2. Ռիսկային գործոններ	46
3.3. Տեղեկատվություն Կազմակերպության մասին	49
3.4. Բիզնեսի նկարագիրը	51
3.5. Կազմակերպության կառուցվածքը	60
3.6. Կազմակերպության հիմնական միջոցները	62
3.7. Կազմակերպության զարգացման վերջին միտումները	62
3.8. Կազմակերպության շահույթի կանխատեսումը	63
3.9. Կազմակերպության կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները 67	67
3.10. Կազմակերպության կառավարման մարմինների գործունեությունը	74
3.11. Հսկող անձինք	75

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

3.12. Տեղեկատվություն կազմակերպության ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին	75
3.13. Լրացուցիչ տեղեկատվություն	76
3.14. Էական պայմանագրեր	77
3.15. Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն	77
3.16. Այլ տեղեկատվություն	78

	<p align="center">ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատուսերի թողարկման</p>	<p align="center">ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ</p>
<p align="center">Թողարկող</p>		<p align="center">Տեղաբաշխող</p>

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

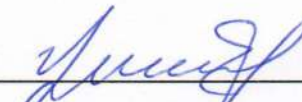
“Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ազդագրում ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն ազդագրում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթյուրել ազդագրի բովանդակությունը”:

ստորագրող անձինք՝

Արթուր Զավադյան
 «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ
 Խորհրդի նախագահ 12/02/2018

Արմենակ Դարբինյան
 «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ
 Խորհրդի անդամ 12/02/2018

Անդրանիկ Գրիգորյան
 «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ
 Խորհրդի անդամ 12/02/2018

Էդմոնդ Վարդումյան
 «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ
 Գործադիր տնօրեն 12/02/2018

Արամ Կարապետյան
 «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ
 Ֆինանսական տնօրեն/Գործադիր տնօրենի տեղակալ 12/02/2018

Լիլիթ Դունամայան
 «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ
 Գլխավոր հաշվապահ 12/02/2018

Աշոտ Օսիպյան
 «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ
 Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն 12/02/2018

Գ.Տ.

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

Ամփոփաթերթը պետք է դիտվի որպես «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Թողարկող կամ Կազմակերպություն) պարտատոմսերի ազդագրի (այսուհետ՝ Ազդագիր) ներածական համառոտ նկարագրություն, և առաջարկվող պարտատոմսերում ներդրում անելու վերաբերյալ ներդրողի որոշումը պետք է հիմնված լինի ամբողջական Ազդագրի վրա:

Ամփոփաթերթի կազմման համար պատասխանատու անձն ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու համար (այդ թվում՝ թարգմանությանը վերաբերող մասով) կրում է քաղաքացիական պատասխանատվություն, եթե այն ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ է Ազդագրի մյուս մասերի հետ դիտարկելու դեպքում:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել Ազդագիրը և Ազդագրին կից ներկայացվող փաստաթղթերը թղթային տարբերակով Թողարկողի և/կամ ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ՔԲԸ (այսուհետ՝ Տեղաբաշխող) գլխամասային գրասենյակում և մասնաճյուղերում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակով՝ վերջիններիս ինտերնետային կայքերում՝ www.nmc.am, www.araratbank.am:

	<p align="center">ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման</p>	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

**ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ
ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

1.1. Տեղեկատվություն Թողարկողի և Թողարկողի գործունեության վերաբերյալ

Կազմակերպության լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն:

ռուսերեն՝ «Национальная Ипотечная Компания» Рефинансирующая Кредитная Организация Закрытое Акционерное Общество.

անգլերեն՝ «National Mortgage Company» Refinancing Credit Organization Closed Joint Stock Company.

Կազմակերպության կրճատ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ

ռուսերեն՝ «Национальная Ипотечная Компания» РКО ЗАО

անգլերեն՝ «National Mortgage Company» RCO CJSC

Կազմակերպության պետական գրանցման վայրն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության 22, 7/1:

Կազմակերպության պետական գրանցման համարն է՝ 26:

Կազմակերպության գտնվելու վայրն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության 22, 7/1,

Կապի միջոցները՝

հեռ. 56-07-41, 56-09-71

ֆաքս 56-07-41

էլ. Փոստ՝ info@nmc.am,

ինտերնետային կայք՝ www.nmc.am:

Կազմակերպության հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

Պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հարցերի դեպքում ներդրողները կարող են կապվել Կազմակերպության մասնագետների հետ հետևյալ հեռախոսահամարով՝ /+374 10/ 56-07-41:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Կազմակերպությունը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում 2009թ. հունիսի 3-ին՝ որպես ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն: ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ նաև ՀՀ ԿԲ) խորհրդի 2009թ. հունիսի 16-ի թիվ 182Ա որոշմամբ Կազմակերպությունը գրանցվել է և ստացել թիվ 86 գրանցման վկայական: 2011թ. հոկտեմբերին Կազմակերպությունը փոխել է տեսակը՝ ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունից վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպության, ինչը առավել ճշգրիտ է բնորոշում Կազմակերպության գործունեության բնույթը:

Կազմակերպությունը ստեղծվել է ՀՀ հիփոթեքային շուկայի զարգացմանն օժանդակելու նպատակով, որն իրականացվում է բանկերին և վարկային կազմակերպություններին երկարաժամկետ միջոցների տրամադրմամբ՝ վերջիններիս կողմից ֆիզիկական անձանց տրամադրված հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորման միջոցով:

Կազմակերպության առաքելությունն է՝ Հայաստանի հիփոթեքային շուկան դարձնել իրացվելի, կայուն և հասանելի:

Կազմակերպության նպատակներն են 1. Հիփոթեքային շուկայում ստեղծել այնպիսի պայմաններ, որպեսզի վարկերը հասանելի լինեն բոլոր այն ընտանիքների համար, ովքեր ունեն միջին եկամուտ և հիփոթեքային վարկավորման միջոցով կարող են բարելավել իրենց բնակարանային պայմանները, 2. Աջակցել ՀՀ կապիտալի շուկայի զարգացմանը:

Գործելով երկրորդային շուկայում՝ Կազմակերպությունն անմիջապես չի աշխատում հաճախորդների հետ, այլ համագործակցում է բանկերի և վարկային կազմակերպությունների հետ՝ տրամադրելով նրանց մատչելի պայմաններով երկարաժամկետ վարկեր: Կազմակերպության կողմից տրամադրված միջոցների հաշվին համագործակցող Ընկերությունները ՀՀ քաղաքացիներին առաջարկում են հիփոթեքային վարկեր՝ բնակարանային կարիքները բարելավելու նպատակով:

Կազմակերպության հեռանկարային նպատակն է՝ համակցել բնակարանային վերաֆինանսավորումը և կապիտալի շուկան՝ հիփոթեքային արժեթղթերի միջոցով, ինչը կաջակցի Կազմակերպության նպատակներին ու առաքելությանը:

Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 20,902,967,500 (քսան միլիարդ ինը հարյուր երկու միլիոն ինը հարյուր վաթսուներեք հազար հինգ հարյուր) ՀՀ դրամ, որը բաժանված է 2,044,300 (երկու միլիոն քառասունչորս հազար երեք հարյուր)

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

հասարակ (սովորական) բաժնետոմսերի, յուրաքանչյուրը՝ 10,225 (տասը հազար երկու հարյուր քսանհինգ) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Կազմակերպության միակ հիմնադիր է հանդիսանում ՀՀ Կենտրոնական Բանկը:

Քիզնեսի համառոտ նկարագիրը

Կազմակերպությունը ՀՀ օրենսդրությամբ և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով կարող է իրականացնել վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպությանը բնորոշ բոլոր ֆինանսական գործառնությունները կամ դրանց մի մասը:

Կազմակերպությունը գործունեությունը սկսելուց ի վեր իր բնույթով հանդիսանում է վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն: Մասնավորապես, որպես իրացվելիության երկրորդային շուկայի օպերատոր, ֆիզիկական անձանց չի տրամադրում հիփոթեքային վարկեր, այլ համագործակցում է ՀՀ առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների հետ (այսուհետ՝ Գործընկեր ֆինանսական հաստատություն կամ ԳՖՀ)՝ վերաֆինանսավորելով վերջիններիս կողմից տրամադրված հիփոթեքային վարկերը: Ներկայումս Կազմակերպությունը համագործակցում է 23 ԳՖՀ (16 առևտրային բանկ և 7 վարկային կազմակերպություն) հետ:

Հիփոթեքային վարկավորման գործընթացը ստանդարտացնելու նպատակով և ռիսկայնությունը նվազեցնելու նպատակով Կազմակերպությունը վերաֆինանսավորում է այն հիփոթեքային վարկերը, որոնք համապատասխանում են իր կողմից սահմանված պահանջներին: Կազմակերպությունը վերաֆինանսավորումն իրականացնում է ինչպես սեփական կապիտալի, այնպես և ներգրավված միջոցների հաշվին: Իր առաքելության շրջանակներում Կազմակերպությունը մասնակցում է ՀՀ հիփոթեքային շուկայում իրականացվող տարբեր ծրագրերին: Մասնավորապես, ՀՀ կառավարությունից ներգրավված միջոցների հաշվին Կազմակերպությունը մասնակցել է ՀՀ հիփոթեքային վարկերի շուկայի վարկավորման ծրագրի իրականացմանը, իսկ 2011թ. հուլիս ամսից մասնակցել է նաև Գերմանական KfW Entwicklungsbank բանկի կողմից ֆինանսավորվող «Հայաստանում բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում – երրորդ փուլ» վարկային ծրագրի իրականացմանը: 2013թ. հունիսից Կազմակերպությունը օգտագործել է «Հայաստանում բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում» առաջին և երկրորդ փուլերի միջոցները, իսկ 2016թ. մարտի 31-ին ստորագրել է եռակողմ վարկային պայմանագիր ՀՀ Կենտրոնական Բանկի և Գերմանիայի Դաշնության KfW զարգացման Բանկի հետ «Հայաստանի բնակարանային ֆինանսավորման կայուն

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

շուկայի զարգացում 4-րդ փուլ» ծրագրի շրջանակներում՝ ընդհանուր 20 մլն Եվրո գումարի չափով:

2013թ. դեկտեմբերի 17-ին Ընկերությունը 13.7 մլն ԱՄՆ դոլարի վարկային գծի պայմանագիր է ստորագրել Ֆրանսիական զարգացման գործակալության հետ՝ բնակարանային էներգոարդյունավետության բարձրացման և միկրովարկերի ֆինանսավորման ծրագրի իրականացման նպատակով:

2017թ. հունիս ամսին Ընկերությունը կնքել է 2 մլրդ. ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր՝ Սևծովյան առևտրի և զարգացման – Black Sea Trade & Development Bank (BSTDB) բանկի հետ՝ գործընկեր ֆինանսական կազմակերպությունների ֆինանսավորման նպատակով:

Իր գործունեությունը ֆինանսավորելու համար լրացուցիչ միջոցներ ներգրավելու և կապիտալի շուկայի զարգացմանը աջակցելու նպատակով Կազմակերպությունը սկսած 2011թ. նոյեմբեր ամսից թողարկում է պարտատոմսեր: Ընդհանուր առմամբ Կազմակերպությունն իրականացրել է թվով 17 տեղաբաշխում՝ ներգրավելով մոտ 15.8 մլրդ. ՀՀ դրամ: Ընդ որում, Կազմակերպությունը պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացրել է ոչ թե բաժանորդագրության, այլ աճուրդի միջոցով (Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով):

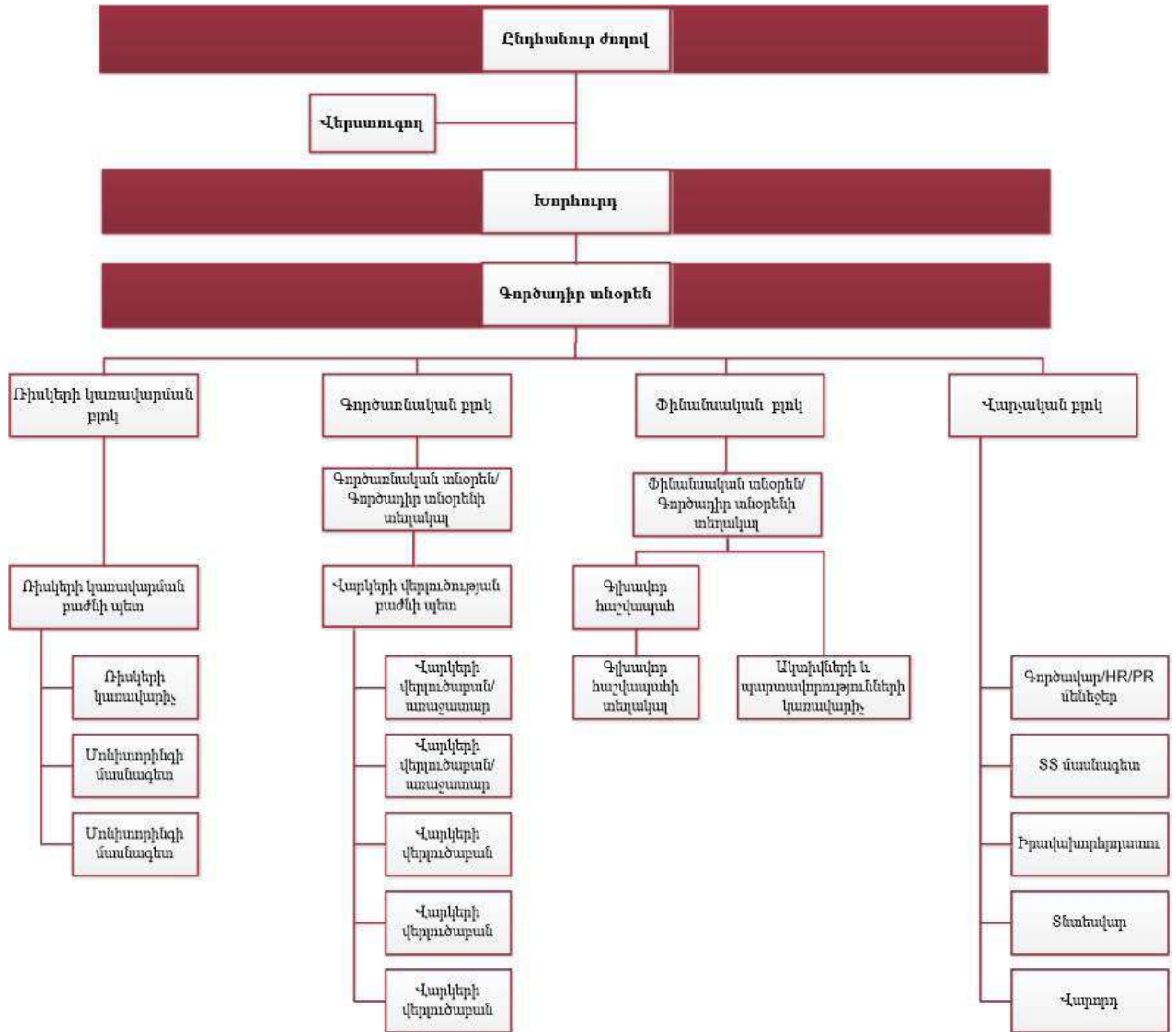
2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության կողմից վերաֆինանսավորվել է ընդհանուր առմամբ 9,371 հատ վարկ մոտ 78 միլիարդ ՀՀ դրամ ընդհանուր պայմանագրային գումարով: Վերաֆինանսավորված վարկերի միջին գումարը կազմել է 8.3 մլն. ՀՀ դրամ, միջին կշռված տոկոսադրույքը՝ 12.7%, միջին կշռված ժամկետը՝ 13.2 տարի:

Ընկերության կողմից վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերն առ 31.12.2017թ., ըստ նպատակի, եղել են՝

	Քանակ (հատ)	Ծավալ (մլն. դրամ)	Մասնաբաժինն ընդհանուր ծավալում (%)
Ձեռքբերում	6,179	63,521.7	81.37%
Վերանորոգում	3,036	12,256.5	15.70%
Կառուցապատում	156	2,287.4	2.93%

Ըստ աշխարհագրական բաշխվածության վերաֆինանսավորված վարկերի մեծ մասը (ընդհանուր ծավալի մոտ 78.8%) տրամադրված է Երևան քաղաքում:

Կազմակերպությունը որևէ խմբի անդամ չէ: Ստորև ներկայացվում է Կազմակերպության ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքը.

Ստորև ներկայացվում է Կազմակերպության ակտիվների և եկամտաբեր ակտիվների ամփոփ բնութագիրը.

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

հազար ՀՀ դրամ	31.12.2017թ. ¹	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014 ²
Ակտիվներ, այդ թվում՝	58,151,892	57,254,213	38,679,901	34,796,398
Եկամտաբեր ակտիվներ, այդ թվում՝	55,996,856	53,018,820	38,139,022	34,103,826
Ֆինանսական կազմակերպություններին և աշխատակիցներին տրամադրված վարկեր	42,323,821	39,889,683	34,059,150	27,333,134
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (ավանդներ և բանկային հաշիվներն այլ բանկերում)	13,673,035	13,129,137	4,079,872	6,770,692
Եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռը	96%	93%	99%	98%

1.2 Կազմակերպությանը և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր

Ինչպես բոլոր տնտեսվարող սուբյեկտները, Կազմակերպությունն իր գործունեության ընթացքում բախվում է տարբեր ռիսկային գործոնների հետ: Ներդրողները մինչև պարտատոմսերում ներդրում կատարելու մասին որոշում ընդունելը պետք է տեղյակ լինեն այդ ներդրման հետ կապված ռիսկերի մասին:

Ընդհանուր առմամբ, պարտատոմսերում ներդրում կատարողները բախվում են ինչպես թողարկող կազմակերպության (այսուհետ՝ Թողարկող) գործունեության հետ կապված, այնպես էլ ֆինանսական շուկայում տիրող իրավիճակից առաջացող ռիսկերի (շուկայական ռիսկ) և պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկի հետ: Թողարկողի ռիսկը կապված է վերջինիս ֆինանսատնտեսական գործունեության առանձնահատկությունների հետ: Այս առումով, Կազմակերպության համար առավել էական ռիսկերն են.

- Գործընկերների կամ վարկային ռիսկը, ինչի էությունը կայանում է նրանում, որ գործընկերները չեն կատարի Կազմակերպության նկատմամբ ստանձնած իրենց վարկային պարտավորությունները,
- Կազմակերպության իրացվելիության ռիսկը, երբ Կազմակերպության ազատ դրամական միջոցները բավարար չեն ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում մարելու համար,
- Ընդհանուր տնտեսության ռիսկերը, երբ ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակը և

¹ 2015-2016թթ տվյալների համար հիմք են հանդիսացել արտաքին աուդիտ անցած տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, իսկ 31.12.2017թ համար՝ արտաքին աուդիտ չանցած հրապարակվող միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները:

² Ներկայացված տվյալների համադրելիության ապահովման նպատակով 31.12.2014թ. դրությամբ «Ֆինանսական կազմակերպություններին և աշխատակիցներին տրամադրված վարկերի» ընդհանուր գումարի մեջ որպես աշխատակիցներին տրամադրված վարկերի ծավալների տվյալի աղբյուր օգտագործվել է 2014թ. 4-րդ եռամսյակի՝ հրապարակվող միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունը, իսկ 2014թ. մյուս բոլոր տվյալների համար հիմք են հանդիսացել 2014թ. արտաքին աուդիտ անցած տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

հիփոթեքային շուկայի փոփոխությունները կարող են բացասաբար ազդել Կազմակերպության գործունեության, մասնավորապես վարկավորման ծավալների վրա,

- Օրենսդրական ռիսկը, երբ օրենսդրական դաշտի փոփոխությունները կարող են բացասաբար ազդել Կազմակերպության գործունեության վրա, և
- Գործառնական ռիսկը, ինչը կարող է ի հայտ գալ ինչպես Կազմակերպության կողմից օգտագործվող տեխնիկական միջոցների խափանման, այնպես և մարդկային գործունի պատճառով:

Կազմակերպության կարծիքով շուկայական առավել կարևոր ռիսկեր են հանդիսանում տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկը և արտարժույթային ռիսկը՝

Տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկ՝ տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկը կարող է ազդել պարտատոմսերի գրավչության վրա: Մասնավորապես, շուկայում տոկոսադրույքների բարձրացման դեպքում, պարտատոմսի գինը նվազում է, ինչի արդյունքում ներդրողը կարող է չստանալ նախատեսվող շահույթը, կամ անգամ վնասներ կրել:

Արտարժույթի ռիսկ՝ արտարժույթի ռիսկը առաջանում է ազգային դրամի փոխարժեքի տատանումների պատճառով և կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրողի՝ պարտատոմսերից ստացված եկամուտների վրա:

Պարտավորումների իրացվելիության ռիսկ՝ պարտատոմսերի շուկայի զարգացվածության ցածր մակարդակի պայմաններում կարող է ստեղծվել այնպիսի իրավիճակ, երբ պարտատոմսի սեփականատերը ցանկացած պահի պարտատոմսերը վաճառելու հետ կապված ռիսկավորությունների կբախվի:

1.3 Կազմակերպության գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխություններ

Կազմակերպության գործունեությունը մշտապես գտնվում է Կազմակերպության խորհրդի և Կազմակերպության գործադիր մարմնի ուշադրության ներքո, որոնք օպերատիվ արձագանքում են շուկայական իրավիճակի փոփոխություններին՝ համապատասխանեցնելով Կազմակերպության գործունեությունը շուկայի պահանջներին, ինչպես նաև նվազեցնելով տարբեր ռիսկային գործոնների բացասական ազդեցությունը:

2017թ. հոկտեմբերի 23-ին «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ում տեղի է ունեցել գործադիր տնօրենի փոփոխություն: Հիմք ընդունելով Կանոնակարգ 13-ի 171-րդ կետը՝ ՀՀ ԿԲ ԹԻՎ 1/837Ա որոշմամբ Հայկ Ոսկանյանը հանվել է գրանցումից, իսկ

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

գործադիր տնօրենի պաշտոնում գրանցվել է Էդմոնդ Վարդումյանը:

2017թ. նոյեմբերի 10-ին «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ միակ բաժնետեր ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվել է կանոնադրական կապիտալի համալրում՝ լրացուցիչ տեղաբաշխված 10,225 (տասը հազար երկու հարյուր քսանհինգ) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով 195,600 (մեկ հարյուր ինսունհինգ հազար վեց հարյուր) հատ լրացուցիչ հասարակ բաժնետոմսերի ձեռքբերման միջոցով:

Տեղաբաշխման արդյունքում «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ի փոփոխված կանոնադրության համաձայն Ընկերության փաստացի համալրված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 20,902,967,500 (քսան միլիարդ ինը հարյուր երկու միլիոն ինը հարյուր վաթսունյոթ հազար հինգ հարյուր) ՀՀ դրամ:

Գործունեության համար անհրաժեշտ բոլոր արտոնագրերը և լիցենզիաները ուժի մեջ են, Կազմակերպության դեմ դատական հայցեր առկա չեն, բացակայում են և չեն սպասվում կազմակերպական փոփոխություններ:

1.4 Կազմակերպության աուդիտ իրականացնող անձ

Կազմակերպության 2013, 2015 և 2016 թվականների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ աուդիտորական կազմակերպության կողմից: 2017թ. օգոստոսի 16-ին իրականացված մրցույթի ամփոփման արդյունքներով վերջինս Կազմակերպության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից ընտրվել է որպես Կազմակերպության 2017թ. անկախ աուդիտորական ստուգող:

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինտերնեյշնալի» անդամ:

հասցե՝ ՀՀ ք. Երևան 0012, Վաղարշյան 8/1,

հեռ.՝ +374 10 26-09-54,

ինտերնետային կայք՝ <http://www.grantthornton.am>,

կազմակերպության տնօրեն-բաժնետեր՝ Գագիկ Գյուլբուդադյան

2014թ. օգոստոսի 11-ին իրականացված մրցույթի ամփոփման արդյունքներով Կազմակերպության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից որպես Կազմակերպության 2014թ. անկախ աուդիտորական ստուգող ընտրվել է «**Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա**» ՓԲԸ-ն:

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է KPMG International Cooperative կազմակերպությանն անդամակցող «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի» անկախ ֆիրմաների ցանցի անդամ:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան 0010, Վ. Սարգսյան փ. 26/1, «Էրեբունի Պլազա» քիզնես-կենտրոն,
Հեռ.՝ +374 10 56-67-62,
ինտերնետային կայք՝ <http://www.kpmg.am>,
կազմակերպության տնօրեն՝ Էնդրյու Քոքսշել

Աուդիտի նպատակն է՝ ձեռք բերել բավարար երաշխիքներ՝ համոզվելու համար, որ ֆինանսական հաշվետվությունները գերծ են էական անճշտություններից: «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի և «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ-ի եզրակացությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում:

Նախորդող վերջին 3 տարվա ընթացքում Կազմակերպության աուդիտն հրականացրած անձի կողմից աշխատանքից հրաժարման դեպք չի եղել:

1.5 Կազմակերպության կառավարման մարմինների կազմի վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն

Կազմակերպության կանոնադրությունով սահմանված են Կազմակերպության կառավարման հետևյալ մարմինները՝

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը (միակ բաժնետերը), այսուհետ նաև ժողով,
- Խորհուրդ,
- Գործադիր տնօրեն:

Կազմակերպության խորհուրդը բաղկացած է երեք անդամից.

Անուն Ազգանուն	Պաշտոն
Արթուր Զավադյան	Խորհրդի նախագահ
Արմենակ Դարբինյան	Խորհրդի անդամ
Անդրանիկ Գրիգորյան	Խորհրդի անդամ

Թողարկողի կառավարմանը մասնակցող անձինք են.

Անուն Ազգանուն	Պաշտոն
Էդմոնդ Վարդումյան	Գործադիր տնօրեն
Արամ Կարապետյան	Ֆինանսական տնօրեն/գործադիր տնօրենի տեղակալ
Վասակ Գրիգորյան	Գործառնական տնօրեն/գործադիր տնօրենի տեղակալ

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Լիլիթ Դունամայան	Գլխավոր հաշվապահ
Գոռ Սահակյան	Վերստուգող

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմակերպության աշխատողների միջին թվաքանակը կազմել է 22 մարդ:

Կազմակերպության միակ բաժնետեր է հանդիսանում ՀՀ ԿԲ-ն:

1.6 Կազմակերպության թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ

Կազմակերպությունը մինչ այժմ թողարկել է ինչպես բաժնետոմսեր, այնպես և պարտատոմսեր: Կազմակերպության հիմնադրման պահին՝ 2009թ. հունիսի 16-ին, Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը կազմել է 5,000,000,000 ՀՀ դրամ, որը բաժանված է եղել 500,000 բաժնետոմսի, ընդ որում՝ մեկ բաժնեմասի անվանական արժեքը կազմել է 10,000 ՀՀ դրամ: Գործունեության ընթացքում Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը համարվել է և ներկայումս կազմում է 20,902,967,500 (քսան միլիարդ ինը հարյուր երկու միլիոն ինը հարյուր վաթսունյոթ հազար հինգ հարյուր) ՀՀ դրամ, որը բաժանված է 2,044,300 (երկու միլիոն քառասունչորս հազար երեք հարյուր) հասարակ (սովորական) բաժնետոմսերի, յուրաքանչյուրը՝ 10,225 (տասը հազար երկու հարյուր քսանհինգ) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալի բոլոր բաժնետոմսերը տեղաբաշխված են, լրիվ վճարված և պատկանում են Կազմակերպության միակ բաժնետիրոջը՝ ՀՀ ԿԲ-ին:

Հաշվի առնելով Կազմակերպության կազմակերպահրավական ձևը՝ Կազմակերպության կողմից թողարկված բաժնետոմսերը չեն շրջանառվում կարգավորող շուկայում: Կազմակերպության բաժնետոմսերը թողարկված են անժամկետ:

2011թ.-ից առ այսօր Կազմակերպությունն իրականացրել է պարտատոմսերի տասնյոթ թողարկում, տասը՝ 1,000,000,000 ՀՀ դրամ անվանական ծավալով, երկուսը՝ 500,000,000 ՀՀ դրամ անվանական ծավալով, մեկը՝ 1,200,000,000 ՀՀ դրամ անվանական ծավալով, մեկը՝ 1,500,000,000 ՀՀ դրամ անվանական ծավալով, մեկը՝ 1,700,000,000 ՀՀ դրամ անվանական ծավալով, մեկը՝ 2,000,000,000 ՀՀ դրամ անվանական ծավալով, և մեկը՝ 3,616,000,000 ՀՀ դրամ անվանական ծավալով: Թողարկված պարտատոմսերի պայմանները ներկայացված են ստորև.

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Առաջին թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	10 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	24.11.2011
Մարման ամսաթիվը	24.05.2012

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին եկամտաբերությունը կազմել է 9.3806% տարեկան: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են թողարկման որոշմամբ սահմանված օրն, այն է՝ 2012թ. մայիսի 24-ին:

Երկրորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	10 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	07.06.2012
Մարման ամսաթիվը	07.12.2012

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 8.8408% տարեկան: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են թողարկման որոշմամբ սահմանված օրն, այն է՝ 2012թ. դեկտեմբերի 7-ին:

Երրորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	5 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	25.09.2012
Մարման ամսաթիվը	25.03.2013

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող	թողարկման	Տեղաբաշխող

Եկամտաբերությունը կազմել է 9.5533% տարեկան: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են թողարկման որոշմամբ սահմանված օրն, այն է՝ 2013թ. մարտի 25-ին:

Չորրորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	10 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	14.12.2012
Մարման ամսաթիվը	14.06.2013

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 10.7562% տարեկան: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են թողարկման որոշմամբ սահմանված օրն, այն է՝ 2013թ. հունիսի 14-ին:

Հինգերորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	10 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	17.04.2013
Մարման ամսաթիվը	17.10.2013

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 9.3647% տարեկան: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են թողարկման որոշմամբ սահմանված օրն, այն է՝ 2013թ. հոկտեմբերի 17-ին:

Վեցերորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	10 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	25.07.2013
Մարման ամսաթիվը	27.01.2014

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Տեղաբաշխված պարտատոմսերի ծավալը կազմել է 816,955,226.38 ՀՀ դրամ գումար: Տեղաբաշխումը իրականացվել է «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 9.4635% տարեկան: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են թողարկման որոշմամբ սահմանված օրն, այն է՝ 2014թ. հունվարի 27-ին:

Յոթերորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	10 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	24.10.2013
Մարման ամսաթիվը	22.10.2014

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 9.5491% տարեկան: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են թողարկման որոշմամբ սահմանված օրն, այն է՝ 2014թ. հոկտեմբերի 22-ին:

Ութերորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	5 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	11.12.2013
Մարման ամսաթիվը	11.06.2014

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 8.5797% տարեկան: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են թողարկման որոշմամբ սահմանված օրն, այն է՝ 2014թ. հունիսի 11-ին:

Իններորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Քանակը	10 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	05.02.2014
Մարման ամսաթիվը	29.01.2015

Պարտատոմսերը տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Ընկերության՝ 1,000,000,000 ՀՀ դրամ ընդհանուր ծավալով թողարկված պարտատոմսերի նկատմամբ ներկայացված պահանջարկի ընդհանուր ծավալը անվանական արժեքով կազմել է 1,005,000,000 ՀՀ դրամ, իսկ գումարային՝ 924,419,680 ՀՀ դրամ, որից Ընկերության կողմից բավարարված ծավալն անվանական արժեքով կազմել է 805,000,000 ՀՀ դրամ, իսկ գումարային արժեքով՝ 741,058,200 ՀՀ դրամ: Տեղաբաշխված պարտատոմսերի միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 8.6766%, Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են թողարկման որոշմամբ սահմանված օրն, այն է՝ 2015թ. հունվարի 29-ին:

Տասներորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	100,000 (մեկ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	10 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	23.04.2014
Մարման ամսաթիվը	23.04.2017
Արժեկտրոնի տարեկան եկամտաբերություն	10%
Արժեկտրոնի վճարման պարբերականություն	Կիսամյակային

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 10.7688% տարեկան: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են 2017թ. ապրիլի 25-ին (2017թ. ապրիլի 23-ը և 24-ը՝ ոչ աշխատանքային օրեր):

Տասնմեկերորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	120 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	24.06.2014

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Մարման ամսաթիվը	24.06.2019
Արժեկտրոնի տարեկան եկամտաբերություն	12%
Արժեկտրոնի վճարման պարբերականություն	Կիսամյակային

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 11.824% տարեկան: Պարտատոմսերը գտնվում են շրջանառության մեջ և թույլատրված են առևտրի կարգավորվող շուկայում: Պարտատոմսերը ցուցակված են բորսայի հիմնական՝ Abond հարթակում:

Տասներկուերորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	100 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	07.10.2014
Մարման ամսաթիվը	07.10.2017
Արժեկտրոնի տարեկան եկամտաբերություն	10%
Արժեկտրոնի վճարման պարբերականություն	Կիսամյակային

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 9.7973% տարեկան: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են 2017թ. հոկտեմբերի 9-ին (2017թ. հոկտեմբերի 7-ը և 8-ը՝ ոչ աշխատանքային օրեր):

Տասներեքերորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	100 000 հատ

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	27.11.2014
Մարման ամսաթիվը	20.11.2015

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդն իրականացվել է «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Աճուրդին ներկայացված բոլոր գնման հայտերը մերժվել են թողարկողի կողմից: Տեղաբաշխումը չի կայացել և չեղյալ է ճանաչվել:

Տասնչորսերորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	170 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	20.05.2016
Մարման ամսաթիվը	20.05.2017

Պարտատոմսերը տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Ընկերության՝ 1,700,000,000 ՀՀ դրամ ընդհանուր ծավալով թողարկված պարտատոմսերի նկատմամբ ներկայացված պահանջարկի ընդհանուր ծավալը անվանական արժեքով կազմել է 637,300,000 ՀՀ դրամ, իսկ գումարային՝ 573,728,510.55 ՀՀ դրամ, որից Ընկերության կողմից բավարարված ծավալն անվանական արժեքով կազմել է 637,300,000 ՀՀ դրամ, իսկ գումարային արժեքով՝ 573,728,510.55 ՀՀ դրամ: Տեղաբաշխված պարտատոմսերի միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 10.9169%, իսկ սահմանային (կտրման) եկամտաբերությունը՝ 11.00%: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են թողարկման որոշմամբ սահմանված օրն, այն է՝ 2017թ. մայիսի 20-ին:

Տասնհինգերորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, զեղչատոկոսային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	150 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման)	23.06.2016

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող	թողարկման	Տեղաբաշխող

ամսաթիվը

Մարման ամսաթիվը

23.06.2017

Պարտատոմսերը ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օեմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխված պարտատոմսերի միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 10.9589%, իսկ սահմանային (կտրման) եկամտաբերությունը՝ 11.00%: Պարտատոմսերն ամբողջությամբ մարվել են թողարկման որոշմամբ սահմանված օրն, այն է՝ 2017թ. հունիսի 23-ին:

Տասնվեցերորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Քանակը	200 000 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	09.11.2016
Մարման ամսաթիվը	09.11.2019
Արժեկտրոնի տարեկան եկամտաբերություն	10%
Արժեկտրոնի վճարման պարբերականություն	Կիսամյակային

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օեմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 10.4303% տարեկան: Պարտատոմսերի գտնվում են շրջանառության մեջ և թույլատրված են առևտրի կարգավորվող շուկայում: Պարտատոմսերը ցուցակված են բորսայի հիմնական՝ Abond հարթակում:

Տասնյոթերորդ թողարկում

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Անվանական արժեքը, արժույթը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Քանակը	361 600 հատ
Տեղաբաշխման (աճուրդի անցկացման) ամսաթիվը	28.11.2016
Մարման ամսաթիվը	28.11.2019
Արժեկտրոնի տարեկան եկամտաբերություն	10%
Արժեկտրոնի վճարման պարբերականություն	Կիսամյակային

Պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվել են «Նասդաք Օէմեքս Արմենիա» ԲԲԸ (Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ, փակ, (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով: Տեղաբաշխման արդյունքում ձևավորված միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 10.5854% տարեկան: Պարտատոմսերի գտնվում են շրջանառության մեջ և թույլատրված են առևտրի կարգավորվող շուկայում: Պարտատոմսերը ցուցակված են բորսայի հիմնական՝ Abond հարթակում:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխմամբ ներգրավված միջոցները Կազմակերպությունն օգտագործում է ԳՖՀ-ների կողմից տրամադրված հիփոթեքային վարկերը վերաֆինանսավորելու համար:

1.7 Առաջարկվող պարտատոմսերի հիմնական տվյալները

Տեսակը	Անվանական, արժեկտրոնային
Ձևը	ոչ փաստաթղթային
Փոխարկելիությունը	ոչ փոխարկելի
Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը, արժույթը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Թողարկման ընդհանուր ծավալը	3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ
Տեղաբաշխվող պարտատոմսերի ընդհանուր քանակը	300,000 (երեք հարյուր հազար) հատ
Տեղաբաշխման օրը	ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում: Պարտատոմսերի

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

	թողարկման և տեղաբաշխման օրը սահմանվում է Կազմակերպության գործադիր տնօրենի որոշմամբ
Արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը	Կիսամյակային
Տարեկան արժեկտրոնի մեծությունը	8.3% (ութ ամբողջ երեք տասնորդական տոկոս)
Շրջանառության ժամկետը	36 ամիս (3 տարի)
Շրջանառության ձևը	ազատ շրջանառության իրավունքով
Պարտատոմսերի ապահովվածությունը	ապահովված չեն

Կազմակերպության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցներն օգտագործվելու են Կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների կառավարումն օպտիմալացնելու համար:

Պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (Եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով:

Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք բերման ենթակա պարտատոմսերի ծավալը Կազմակերպության Գործադիր տնօրենի և Տեղաբաշխողի կողմից սահմանվել է թողարկման ընդհանուր ծավալի 10%-ի չափով, որը Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք է բերվում աճուրդի ընթացքում ձևավորված միջին կշռված գնով:

1.8 Այլ էական տեղեկություններ

Կազմակերպության Ընդհանուր Ժողովի՝ 2017թ. դեկտեմբերի 21-ի թիվ 007L որոշման համաձայն տեղի է ունեցել Կազմակերպության Կանոնադրության փոփոխություն: Կազմակերպության Կանոնադրությունը և ֆինանսական հաշվետվությունները հասանելի են Կազմակերպության պաշտոնական կայքում՝ www.nmc.am, ինչպես նաև Ազդագրին կից Հավելվածներում:

1.9 Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ

Թողարկողի 2014-2017 թվականների ամփոփ ֆինանսական ցուցանիշներն ունեն հետևյալ տեսքը

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Ցուցանիշի անվանումը	2017 ³	2016	2015	2014 ⁴
Ջուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո (ՉԸ), 1000 ՀՀ դրամ	1,495,306	1,307,005	1,046,786	686,500
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն (ՍԿ), 1000 ՀՀ դրամ	25,162,563	19,761,389	14,234,267	11,517,410
Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE)% = (ՉԸ)/(ՍԿ)	5.9%	6.6%	7.4%	6.0%
Ջուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո (ՉԸ), 1000 ՀՀ դրամ	1,495,306	1,307,005	1,046,786	686,500
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԱ), 1000 ՀՀ դրամ	57,703,053	47,967,057	36,738,150	32,356,107
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA)% = (ՉԸ)/(ՄԱ)	2.6%	2.7%	2.8%	2.1%
Ջուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո (ՉԸ), 1000 ՀՀ դրամ	1,495,306	1,307,005	1,046,786	686,500
Գործառնական եկամուտ (ԳԵ), 1000 ՀՀ դրամ	4,598,201	3,878,757	3,327,821	2,817,166
Ջուր շահույթի մարժա (NPM) % (ՉԸ)/(ԳԵ)	32.5%	33.7%	31.5%	24.4%
Գործառնական եկամուտ (ԳԵ), 1000 ՀՀ դրամ	4,598,201	3,878,757	3,327,821	2,817,166
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԱ), 1000 ՀՀ դրամ	57,703,053	47,967,057	36,738,150	32,356,107
Ակտիվների օգտագործման գործակից % (AU) = (ԳԵ)/(ՄԱ)	8.0%	8.1%	9.1%	8.7%
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԱ), 1000 ՀՀ դրամ	57,703,053	47,967,057	36,738,150	32,356,107
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն (ՍԿ), 1000 ՀՀ դրամ	25,162,563	19,761,389	14,234,267	11,517,410
Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM) = (ՄԱ)/(ՍԿ)	229.3%	242.7%	258.1%	280.9%

³ 2015-2016 թթ տվյալների համար աղբյուր են հանդիսացել աուդիտորական եզրակացությունները, իսկ 2017թ. տվյալների համար աղբյուր են հանդիսացել 2017թ. 4-րդ եռամսյակի միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք արտաքին աուդիտի կողմից ստուգված չեն:

⁴ Ներկայացված տվյալների համադրելիության ապահովման նպատակով 2014թ. Եկամտաբեր ակտիվների հաշվարկի մեջ որպես աշխատակիցներին տրամադրված վարկերի ծավալների տվյալի աղբյուր օգտագործվել է 2014թ. 4-րդ եռամսյակի՝ միջանկյալ հաշվետվությունը, իսկ 2014թ մյուս բոլոր տվյալների աղբյուր են հանդիսացել արտաքին աուդիտի կողմից ստուգված տարեկան հաշվետվությունները:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» Վ.Վ.Կ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Զուտ տոկոսային եկամուտ (ՁՏԵ), 1000 ՀՀ դրամ	2,114,579	1,865,517	1,535,872	1,036,548
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԵԱ), 1000 ՀՀ դրամ	54,507,838	45,578,921	36,121,424	31,287,182
Զուտ տոկոսային մարժա (NIM) (A/B)	3.9%	4.1%	4.3%	3.3%
Տոկոսային եկամուտ (ՏԵ), 1000 ՀՀ դրամ	4,598,201	3,878,757	3,327,821	2,817,166
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԵԱ), 1000 ՀՀ դրամ	54,507,838	45,578,921	36,121,424	31,287,182
Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն (ՏԵ)/(ՄԵԱ), %	8.4%	8.5%	9.2%	9.0%
Տոկոսային ծախսեր (ՏԾ), 1000 ՀՀ դրամ	2,483,622	2,013,240	1,791,949	1,780,618
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր (ՄԾՊ), 1000 ՀՀ դրամ (չի ներառում դրամաշնորհները)	32,146,135	27,818,474	22,236,171	20,708,596
Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են ծախսեր (ՏԾ)/(ՄԾՊ)	7.7%	7.2%	8.1%	8.6%
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո (ՁԾ), 1000 ՀՀ դրամ	1,495,306	1,307,005	1,046,786	686,500
Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը (ԲԹ)	2,044,300	1,848,700	1,261,900	997,800
Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS) (ՁԾ)/(ԲԹ), 1000 ՀՀ դրամ	0.73	0.71	0.83	0.69
Տոկոսային եկամուտներ (ՏԵ), 1000 ՀՀ դրամ	4,598,201	3,878,757	3,327,821	2,817,166
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԵԱ), 1000 ՀՀ դրամ	54,507,838	45,578,921	36,121,424	31,287,182
Տոկոսային ծախսեր (ՏԾ), 1000 ՀՀ դրամ	2,483,622	2,013,240	1,791,949	1,780,618
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր (ՄԾՊ), 1000 ՀՀ դրամ (չի ներառում դրամաշնորհները)	32,146,135	27,818,474	22,236,171	20,708,596
ՄՊՐԵԴ = (ՏԵ)/(ՄԵԱ)-(ՏԾ)/(ՄԾՊ)	0.7%	1.3%	1.2%	0.4%

Կազմակերպության փարեկան և եռամսյակային ֆինանսական հաշվետվությունները, ներառյալ կից ծանոթագրությունները տեղադրված են Կազմակերպության ինտերնետային էջում, հետևյալ հասցեով <http://www.nmc.am/hy/financial-reports> :

 <p>NMC Ազգային Քիմիոթեքային Ընկերություն</p>	<p>ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման</p>	 <p>ԱՐԱՐԱՏՖԱՆԿ</p>
<p>Թողարկող</p>		<p>Տեղաբաշխող</p>

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ԲԱԺԻՆ 2. ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2.1 Ռիսկային գործոններ

Ներդրումները պարտատոմսերում, ինչպես և այլ արժեթղթերում, ենթակա են որոշակի ռիսկերի, որոնք կապված են ինչպես թողարկողի ֆինանսատնտեսական վիճակից և գործունեության արդյունքներից (թողարկողի ռիսկ), այնպես էլ ֆինանսական շուկայում տիրող իրավիճակից (շուկայական ռիսկ):

Թողարկողի ռիսկը կայանում է թողարկող կազմակերպության կողմից պարտատոմսերի թողարկմամբ ստանձնած պարտավորությունները ժամանակին ամբողջությամբ կամ մասնակի չկատարելու, կամ թողարկողի վարկանիշի վատթարացման մեջ:

Շուկայական ռիսկը առաջանում է տնտեսությունում պարտատոմսերի գնի վրա ազդող գործոնների փոփոխության հետևանքով, ինչի արդյունքում ներդրողը կարող է կրել կորուստներ:

Վերը նշված ռիսկերի բաղադրիչները և դրանց հնարավոր ազդեցությունները ներկայացված են սույն փաստաթղթում: Ներդրողը ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում կայացնելու ընթացքում պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրի և վերլուծի ներդրման հետ կապված և սույն փաստաթղթում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը:

Պետք է հաշվի առնել նաև, որ սույն փաստաթղթում ներկայացված ռիսկերի ցանկը սպառիչ չէ և հնարավոր է անկանխատեսելի բնույթ ունեցող որևէ իրադարձության/ռիսկի (այլ ռիսկեր) ի հայտ գալը, որը կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրումների վերադարձելիության կամ արժեքի վրա: Ներդրողը պետք է ներդրման որոշումը կայացնելիս ամբողջությամբ գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով և ակնկալիքներով:

Ֆիզիկական անձ ներդրողներին հայտնվում է, որ.

ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՐՈՒՄԸ ՉԻ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎՈՒՄ ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՂ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԿՈՂՄԻՑ:

Թողարկողի ռիսկ՝ պայմանավորված է թողարկող կազմակերպության ֆինանսական վիճակի վատթարացմամբ, ինչի արդյունքում թողարկողը ի վիճակի չի լինում սահմանված

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Ժամկետներում ամբողջությամբ կամ մասնակի կատարել պարտատոմսերի թողարկման պայմաններով սահմանված վճարումները: Այս դեպքում ներդրողների ռիսկը կայանում է ներդրված գումարների ամբողջությամբ կամ մասնակի կորստի մեջ: Հարկ է նշել, որ առ այսօր Կազմակերպության կողմից պարտատոմսերի դիմաց չվճարումների կամ ուշ վճարումների դեպքեր չեն եղել:

Թողարկողի ռիսկը արտահայտվում է նաև պարտատոմսերի գնի նվազմամբ, ինչի պատճառ է հանդիսանում թողարկող կազմակերպության գործունեությունը: Մասնավորապես, պարտատոմսերի գնի վրա բացասական ազդեցություն կարող են ունենալ թողարկողի ֆինանսատնտեսական ցուցանիշների վատթարացումը, վարկանիշի նվազեցումը, ռիսկային գործունեություն ծավալելը, շուկայում մասնաբաժնի նվազումը և այլն: Նշենք, որ Կազմակերպության կողմից թողարկված պարտատոմսերի գնի նվազում չի եղել:

Թողարկողի ռիսկի առաջացման պատճառ կարող են հանդիսանալ նաև այլ ռիսկերը, որոնց ի հայտ գալը կախված չէ թողարկողից:

Թողարկողի ռիսկի տարատեսակ է հանդիսանում նաև իրացվելիության ռիսկը, երբ Թողարկողը պարտատոմսերի պայմաններով սահմանված վճարման ժամկետում չի ունենում բավարար դրամական միջոցներ վճարումը կատարելու համար: Կազմակերպությունը իրացվելիության ռիսկը նվազեցնելու նպատակով իրականացնում է դրամական հոսքերի փոխհամաձայնեցված կառավարում (cash flow matching), այն է՝ Կազմակերպությունը տեղաբաշխում է իր միջոցներն այնպես, որ դրանց մարումները համապատասխանում են պարտատոմսերի մարումներին ըստ ծավալի և ժամկետների:

Շուկայական ռիսկ՝ շուկայական ռիսկի հիմնական տարատեսակներն են տոկոսադրույքի ռիսկը և արտարժույթային ռիսկը:

Տոկոսադրույքի ռիսկը առաջանում է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով՝ տոկոսադրույքների աճի դեպքում պարտատոմսերի գինը նվազում է, ինչը կարող է հանգեցնել նրան, որ ներդրողը, մինչև մարումը պարտատոմսը վաճառելու դեպքում կարող է կրել վնասներ, կամ չստանալ նախատեսված եկամուտը:

Արտարժույթի ռիսկը առաջանում է ազգային դրամի փոխարժեքի տատանումների պատճառով և կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրողի պարտատոմսերից ստացված եկամուտների վրա, երբ ներդրողը պարտատոմսից ստացված եկամուտը գնահատում է արտարժույթով (օրինակ՝ ներդրում կատարելու համար օտարերկրյա ներդրողը արտարժույթային միջոցները փոխարկել է ՀՀ դրամի և պարտատոմսի մարումից հետո ստացված ՀՀ դրամը փոխարկում է արտարժույթի): Մասնավորապես, ազգային արժույթի արժեզրկման դեպքում, պարտատոմսի մարումից ստացված գումարները

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

(ներառյալ տոկոսները) փոխարկելու դեպքում, արտարժույթով հաշվարկված եկամուտը կարող է նախատեսվածից քիչ (բացասական) լինել:

Բացի վերը նշված ռիսկերից, ներդրողը պետք է հաշվի առնի, որ պարտատոմսերի երկրորդային շուկայի թերզարգացվածությունը կարող է հանգեցնել պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկի, երբ ներդրողը ստիպված է վաճառել պարտատոմսերը իր արժեքից ցածր գնով:

Պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկ՝ պարտատոմսերի շուկայի զարգացվածության ցածր մակարդակի պայմաններում կարող է ստեղծվել այնպիսի իրավիճակ, երբ պարտատոմսի սեփականատերը ցանկացած պահի պարտատոմսերը վաճառելու հետ կապված դժվարությունների բախվի: Մասնավորապես, հնարավոր է, որ պարտատոմսի սեփականատերը չկարողանա իր ուզած պահին վաճառել պարտատոմսը կամ ստիպված լինի այն վաճառել ցածր գնով՝ կրելով վնասներ: Այս ռիսկը նվազեցնելու նպատակով Թողարկողը նախատեսում է ապահովել թողարկվող պարտատոմսերի համար շուկա ստեղծողի գործառույթների իրականացում, այդ դեպքում ներդրողը ցանկացած պահին կկարողանա վաճառել իր պարտատոմսերը, բայց դա չի երաշխավորում պարտատոմսի սեփականատիրոջ կողմից շահավետ գնով վաճառք:

Վերը նշված ռիսկերից բացի Թողարկողը կարող է բախվել նաև այլ ռիսկերի հետ, որոնք Թողարկողը սույն փաստաթղթում նշելու համար էական չի համարել:

2.2 Հիմնական տեղեկատվություն

Կազմակերպության անվանական պարտատոմսերի թողարկման և դրան հետևող տեղաբաշխման նպատակն է միջոցների ներգրավումը, որոնք օգտագործվելու են Կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների կառավարումն օպտիմալացնելու համար:

2.3 Առաջարկի համակողմանի նկարագիրը

Կազմակերպության կողմից թողարկվող պարտատոմսերն անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային են, որոնց շուրջ ծագող վեճերը, այդ թվում՝ դատական, ենթակա են լուծման ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Հիմք ընդունելով «Վարկային կազմակերպությունների գործունեության կարգավորումը, Վարկային կազմակերպությունների գործունեության տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 14-ի 7.5 և 7.6 կետերի պահանջները՝ ՀՀ ԿԲ ֆինանսական

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

վերահսկողության վարչությունը «Ազգային հիփոթեքային ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ին սույն ազդագրով նախատեսված թողարկման ծավալի տեղաբաշխման ընթացքում թույլատրել է ներգրավել միջոցներ նաև ֆիզիկական անձանցից:

Պարտատոմսերի տեսակը	անվանական արժեկտրոնային
Պարտատոմսերի ձևը	Ոչ փաստաթղթային
Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը	Ոչ փոխարկելի
Պարտատոմսերի թողարկման արժույթը	ՀՀ դրամ
Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Պարտատոմսերի քանակը	300,000 (երեք հարյուր հազար) հատ
Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը	3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ
Պարտատոմսերի ռեեստրը	Պարտատոմսերի ռեեստրը ենթակա է վարման «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի (այսուհետ՝ ՀԿԴ) կողմից
Պարտատոմսերի ապահովվածությունը	առաջարկվող պարտատոմսերն ապահովված չեն
Տեղաբաշխման ձևը	երաշխավորված
Տեղաբաշխող	«ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ, համաձայն Թողարկողի և «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ միջև 12.02.2018թ. կնքված պարտատոմսերի երաշխավորված եղանակով տեղաբաշխման վերաբերյալ պայմանագրի:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Շուկա Ստեղծող	Ընկերությունը նախատեսում է օգտվել Շուկա ստեղծողի ծառայություններից: Այս նպատակով պոտենցիալ Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք բերման ենթակա պարտատոմսերի ծավալը Ընկերության Գործադիր տնօրենի և Տեղաբաշխողի կողմից սահմանվել է թողարկման ընդհանուր ծավալի 10%-ի չափով, որը Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք է բերվում աճուրդի ընթացքում ձևավորված միջին կշռված գնով:
Պարտատոմսերի տեղաբաշխումը	Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով: Աճուրդը անցկացվում է մեկ անգամ
Թողարկումը	Համաձայն պարտատոմսերի թողարկման վերաբերյալ Կազմակերպության Խորհրդի կողմից 2018 թվականի փետրվարի 12-ին ընդունված թիվ 004L որոշման
Պարտատոմսերի թողարկման օրը	ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում: Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը սահմանվում է Կազմակերպության գործադիր տնօրենի որոշմամբ
Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը	36 (երեսունվեց) ամիս
Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը	Ֆիքսված՝ տարեկան 8.3%
Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը	Կիսամյակային (2 անգամ օրացուցային տարվա մեջ)
Արժեկտրոնների	Տեղաբաշխման օրվան հաջորդող 6-րդ, 12-րդ, 18-րդ, 24-րդ,

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

հաշվարկման օրերը | 30-րդ և 36-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Արժեկտրոնի հաշվարկման և վճարման ամսաթվերը համընկնում են: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը

Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը | փաստացի/փաստացի

DCS=Օրերի փաստացի քանակը, D2M2Y2 - D1M1Y1
 DCC=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D1M1Y1
 DSN=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D2M2Y2

որտեղ՝
 D1M1Y1 գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է.
 D2M2Y2 գործարքի կատարման ամսաթիվն է
 D3M3Y3 գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվն է:

Արժեկտրոնի կուտակումը |

$$AI = FV * \frac{C}{f} * \frac{DCS}{DCC}$$

որտեղ

AI - կուտակված տոկոս,
 FV - պարտատոմսերի անվանական արժեք,
 C - արժեկտրոնի տարեկան անվանական տոկոսադրույք,
 f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է (f=2՝ կիսամյակային վճարումների դեպքում:
 Արժեկտրոնի կուտակումը սկսում է հաշվարկվել պարտատոմսերի թողարկման օրվանից,

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Պարտատոմսերի գինը

Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 \cdot f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 \cdot f}\right)^{N-1+\tau}}$$

$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP - Պարտատոմսի գինն է,

DSN - գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,

DCC -գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքին հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,

f -արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է (2 - կիսամյակային վճարումների համար),

N -հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը

C - տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց

y - մինչև մարում եկամտաբերություն,

i – արժեկտրոնի տվյալ հերթական համարն է, որը փոխվում է կախված տվյալ պահից մինչև վերջնական մարումը մնացած արժեկտրոնների վճարումների քանակից:

Պարտատոմսերի եկամտաբերությունը

Պարտատոմսերի եկամտաբերությունը հաշվարկվում է նախորդ կետում ներկայացված բանաձևի միջոցով

Պարտատոմսերի մարման օրը

Պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 36-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարման կատարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը,

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Արժեկտրոնների վճարումը և պարտատոմսերի մարումը	<p style="text-align: center;">«Ն դրամով, անկանխիկ եղանակով</p> <p>Արժեկտրոնի հաշվարկման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 24:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Կազմակերպությունը արժեկտրոնի վճարման/ պարտատոմսերի մարման կատարման օրը հանձնարարական է տալիս իր սպասարկող բանկին՝ համապատասխան վճարումները փոխանցելու Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ «Ն տարածաքում գործող բանկերում բացված «Ն դրամով բանկային հաշիվներին (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ):</p> <p>Կազմակերպությունը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Կազմակերպությունը այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Կազմակերպությունը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ:</p>
Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում	<p>Պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան վճարումների մուտքագրում:</p> <p>Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են:</p> <p>Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են:</p>
Պարտատոմսերի ազատ	<p>Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում պարտատոմսերի թողարկման</p>

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

շրջանառելիության սահմանափակում	պայմաններով սահմանված չէ
Ցուցակումը	Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում Կազմակերպությունը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով: Շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթուղթն արգելվում է վաճառել տվյալ շուկայից դուրս, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված դեպքերի:

Պարտատոմսերի հարկումը

Պարտատոմսերից ստացված եկամուտը ենթակա է հարկման ըստ հետևյալ հարկատեսակների.

- ✓ Շահութահարկ,
- ✓ Եկամտային հարկ:

Ընդհանուր առմամբ, պարտատոմսերից եկամուտ ստացվում է հետևյալ տեսքով.

1. Տոկոսային եկամուտ (պարտատոմսերի դիմաց ստացվող տոկոս),
2. Կապիտալի հավելված (որպես մինչև մարումը վաճառքի և ձեռք բերման գնի դրական տարբերություն):

Շահութահարկ վճարողներ են համարվում՝

1) ռեզիդենտ կազմակերպությունները, բացառությամբ պետական և համայնքային կառավարչական հիմնարկների, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի, Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունների և հյուպատոսական հիմնարկների, դրանց հավասարեցված միջազգային կազմակերպությունների,

2) Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները,

3) Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված, կանոնները գրանցած պայմանագրային ներդրումային ֆոնդերը (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդերի և երաշխիքային ֆոնդերի),

4) ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունները, ինչպես նաև մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող և (կամ)

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից եկամուտ ստացող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք:

Հարկվող շահույթը հարկատուի համախառն եկամտի և ՀՀ Հարկային օրենսգրքով սահմանված նվազեցումների դրական տարբերությունն է: Շահութահարկի դրույքաչափերը սահմանվում են ՀՀ Հարկային Օրենսգրքի 125-րդ Հոդվածով:

Կազմակերպության պարտատոմսերում՝ առանց մշտական հաստատության Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարող ներդրողների, ինչպես նաև մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարող ներդրողների համար մշտական հաստատությանը չվերագրվող եկամուտների մասով Կազմակերպությունը հանդիսանում է հարկային գործակալ՝ ՀՀ Հարկային Օրենսգրքով սահմանված կարգով:

Եկամտային հարկ վճարող են համարվում ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձիք: Անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները՝ որպես ֆիզիկական անձինք, եկամտային հարկ վճարողներ են համարվում միայն անձնական եկամուտների մասով: Ռեզիդենտությունը սահմանվում է ՀՀ օրենսդրությամբ: Հարկվող եկամուտը հաշվարկվում է, որպես ֆիզիկական անձի ստացված համախառն եկամտի և ՀՀ Հարկային Օրենսգրքով սահմանված նվազեցումների դրական տարբերություն:

Եկամտային հարկի դրույքաչափերը սահմանված են ՀՀ Հարկային Օրենսգրքի 150-րդ հոդվածով:

Կազմակերպության պարտատոմսերում ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ ներդրողների համար Կազմակերպությունը հանդիսանում է հարկային գործակալ՝ ՀՀ Հարկային Օրենսգրքով սահմանված կարգով:

Կարևոր ծանուցում: Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ իր կողմից թողարկվող պարտատոմսերում ներդրումներ կատարելիս ներդրողները արժեթղթերից ստացվող եկամուտների հարկման վերաբերյալ սույն բաժնում ներկայացված տեղեկատվությունը չպետք է համարեն հարկային խորհրդատվություն և հիմնվեն վերջինիս վրա, ուստի խորհուրդ է տալիս օգտվել մասնագիտացված հարկային խորհրդատվության ծառայություններից: Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ սույնով զերծ է մնում հարկային օրենսդրության և հարկման մեխանիզմների կիրառման կամ փոփոխության արդյունքում ներդրողների ֆինանսական պահանջների նկատմամբ պատասխանատվությունից:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Առաջարկվող պարտատոմսերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն

Կազմակերպության սնանկության դեպքում, Կազմակերպության գրավով ապահովված պարտավորությունները բավարարվում են տվյալ պարտավորության ապահովման միջոց հանդիսացող գրավի առարկայի իրացումից ստացված գումարից՝ արտահերթ: Եթե պարտավորության արժեքը գերազանցում է տվյալ պարտավորության ապահովման միջոց հանդիսացող գրավի առարկայի իրացման արժեքը, ապա գրավով չապահովված պարտավորության մասը բավարարվում է այլ պարտատերերի նկատմամբ ունեցած պարտավորությունների հետ համատեղ՝ համաձայն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների և ապահովագրական կազմակերպությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

Առաջարկվող պարտատոմսերի դեպքում, սեփականատերերի պահանջները կբավարարվեն Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների և ապահովագրական կազմակերպությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածի 2-րդ կետի ա) և բ) ենթակետերով սահմանված պահանջները բավարարելուց հետո: Կազմակերպության պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից պարտատոմսերից բխող պահանջները ենթակա չեն վերադասակարգման:

Պարտատոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն.

1. Ինքնուրույնաբար տնօրինել, տիրապետել և օգտագործել իրենց սեփականության ներքո գտնվող Պարտատոմսերը,
2. Պարտատոմսերով իրականացնել ցանկացած գործառույթ, որը բխում է սեփականության իրավունքից,
3. Ստանալ պարտատոմսերով նախատեսված արժեկտրոնային եկամուտը՝ ըստ Ազդագրով սահմանված կարգի: Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա արժեկտրոնի վճարումը իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,
4. Պարտատոմսերի մարման օրը ստանալ պարտատոմսերի անվանական արժեքը (մարման գումարը)՝ ըստ Ազդագրով սահմանված կարգի: Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա պարտատոմսերի մարման գումարի վճարումը իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,
5. Կազմակերպության կողմից Պարտատոմսերի մարման գումարը սահմանված ժամկետից ուշացնելու հիմքով դատական կարգով օգտվել պարտատիրոջ՝ օրենքով վերապահված իրավունքներից,
6. գրավադրել Պարտատոմսերը՝ օրենքով սահմանված կարգով,

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

7. ՀԿԴ հաշվի օպերատորների միջոցով ստանալ իր արժեթղթերի հաշվից քաղվածք,
8. Օրենքով նախատեսված այլ իրավունքներ:

Սեփականատիրոջ պարտավորությունները.

1. Պարտատոմսերում պոտենցիալ ներդրողները պարտավոր են մինչև Պարտատոմսերի ձեռք բերումը ՀԿԴ արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգում կամ ՀԿԴ ենթապահառու հանդիսացող այլ անձանց մոտ ունենալ սեփականատիրոջ (անվանատիրոջ) արժեթղթերի հաշիվ:
2. Իր հաշվին կատարել պարտատոմսերի ձեռք բերման կամ օտարման հետ կապված պարտադիր վճարները՝ կապված սեփականության իրավունքի գրանցման և/կամ գործարքների ձևակերպման հետ:
3. Կատարել Պարտատոմսերի ձեռքբերումից, օտարումից և այլ գործառնություններից ծագող դրամային և ոչ դրամային ցանկացած պարտավորություն:

2.4 Առաջարկի ժամկետները և պայմանները

Առաջարկի պայմանները, առաջարկի վիճակագրությունը, ակնկալվող ժամանակացույցը և այն գործողությունները, որոնք անհրաժեշտ են առաջարկից օգտվելու համար

Թողարկման ծավալը	3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ
Քանակը	300,000 (երեք հարյուր հազար) հատ
Անվանական արժեքը, արժույթը	10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ

- Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով:
- Պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին անմիջապես կարող են մասնակցել միայն Բորսայի անդամները, որոնց ցանկը հասանելի է «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ պաշտոնական կայքում (www.nasdaqomx.am): Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողները կարող են աճուրդին մասնակցել (օգտվել առաջարկից) Բորսայի անդամների միջոցով՝ վերջիններիս կողմից սահմանված կարգով և պայմաններով:
- Բորսայի տարբեր մասնակիցներ կարող են սահմանել աճուրդին մասնակցելու (առաջարկից օգտվելու) տարբեր գործընթացներ, պարտատոմսերի դիմաց վճարումներ կատարելու մեթոդներ և ժամկետներ, արժեթղթերը ստանալու մեթոդներ և ժամկետներ, արժեթղթերի վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևեր, ներդրողների հայտերի

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

բավարարման արդյունքների մասին իրազեկման կարգեր և ձևեր, ինչպես նաև սահմանել տարբեր սակագներ: Այդ իսկ պատճառով, Կազմակերպությունը չի կարող սպառիչ տեղեկություններ հրապարակել նշված հարցերի վերաբերյալ և հորդորում է Բորսայի անդամ չհանդիսացող պոտենցիալ ներդրողներին ուսումնասիրել Բորսայի անդամների կողմից առաջարկվող պայմանները իրենց համար լավագույն տարբերակ գտնելու համար:

- Աճուրդն անցկացվում է տեղաբաշխման օրը ժամը 11:00-ից (առաջարկի իրականացման սկիզբ) մինչև ժամը 13:30 (առաջարկի իրականացման ավարտ):
- Պարտատոմսերի թողարկման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում: Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը սահմանվում է Կազմակերպության գործադիր տնօրենի որոշմամբ:
- Տեղաբաշխման ժամանակ Կազմակերպության Գործադիր տնօրենի և Տեղաբաշխողի կողմից սահմանվում է պոտենցիալ Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք բերման ենթակա պարտատոմսերի ծավալ /թողարկման ընդհանուր ծավալի 10%-ի չափով/, որը Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք է բերվում աճուրդի ընթացքում ձևավորված միջին կշռված գնով:
- Պարտատոմսերի տեղաբաշխման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում: Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը սահմանվում է Կազմակերպության գործադիր տնօրենի որոշմամբ
- Տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Կազմակերպությունն այդ մասին տեղեկությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Կազմակերպությունը նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով:
- Կազմակերպության պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին ա) չի կարող ներկայացվել գնման ոչ մրցակցային հայտ, բ) չի կարող ներկայացվել լրիվ բավարարմամբ հայտ,
- Կազմակերպության պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդը իրականացվում է դրամական միջոցների և պարտատոմսերի նախնական դեպոնացմամբ՝ «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի «Արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի գործունեության կանոններով» սահմանված կարգով,
- Լրացուցիչ դեպոնացումները և ապադեպոնացումները կատարվում են Բորսայի «Կորպորատիվ արժեթղթերի առևտրի կանոններով» և Դեպոզիտարիայի «Արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի գործունեության կանոններով»,
- Տեղաբաշխման աճուրդի ժամանակ գնման հայտերը ներկայացվում են աճուրդի մասնակցի մոտ տեղակայված աշխատանքային կայանից Բորսայի Առևտրային համակարգում (այսուհետ՝ համակարգ) մուտքագրելու միջոցով: Տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում որպես գնորդ հանդես եկող տեղաբաշխման մասնակիցները կարող են իրենց հայտերը ներկայացնել տեղաբաշխման համակարգ տվյալ աճուրդի տեղաբաշխման օրվա

	ԱՁԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ժամը 11⁰⁰-ից մինչև 13³⁰: Աճուրդի մասնակիցը կարող է հետ կանչել կամ փոփոխել իր կողմից ներկայացրած հայտը և նոր հայտ մուտքագրել մինչև 13³⁰:

- Մինչույն գին ունեցող հայտերը բավարարվում են ըստ դրանց տեղաբաշխման համակարգ մուտքագրման ժամանակային առաջնահերթության:
- Տեղաբաշխման ընթացքում կնքված գործարքների վերջնահաշվարկն իրականացվում է գործարքի կնքման օրվա ընթացքում,
- Տեղաբաշխման ավարտից հետո Բորսան «Տեղեկատվության բացահայտման կանոններին» համապատասխան կազմակերպում է տեղաբաշխման արդյունքների հրապարակումը իր պաշտոնական կայքում: Կազմակերպությունը պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո մինչև աճուրդի անցկացման օրվա ժամը 17:00 իր ինտերնետային կայքում (www.nmc.am) հրապարակում է տեղաբաշխման արդյունքների մասին հաշվետվություն,
- Տեղաբաշխման աճուրդը կարող է հետաձգվել, ընդմիջվել կամ դադարեցվել, ինչպես նաև աճուրդի ընթացքում տեխնիկական ընդմիջում կարող է հայտարարվել Բորսայի գործադիր մարմնի ղեկավարի որոշմամբ, Բորսայի «Առևտրի ընդհանուր կանոններով» սահմանված ընթացակարգով: Տեղաբաշխումը կարող է չեղյալ կամ չկայացած համարվել Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված դեպքերում:

Տեղաբաշխման պլանը

- Սույն փաստաթղթով ներկայացվող առաջարկն ուղղված է ներդրողների բոլոր խմբերին՝ հանրությանը, ինստիտուցիոնալ ներդրողներին և այլն,
- Բորսայի անդամ հանդիսացող ներդրողն իր կողմից ներկայացված հայտի բավարարման մասին տեղեկացվում է աճուրդի արդյունքները ամփոփելուց հետո՝ Բորսայի կանոններով սահմանված կարգով: Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողներն իրենց հայտերի բավարարման մասին տեղեկանում են Բորսայի այն անդամից, որի միջոցով մասնակցել են պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին՝ վերջինիս կողմից սահմանված կարգով և պայմաններով:

Առաջարկի գինը

- Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց, տեղաբաշխման առաջին օրվանից սկսած, հաշվարկվում է 2.3 կետում նշված բանաձևի հիման վրա: Ներդրողները աճուրդը կազմակերպողին ներկայացվող հայտում նշում են ձեռք բերվող պարտատոմսերի պահանջվող եկամտաբերությունը/գինը և պարտատոմսերի այն ծավալը, որը ներդրողը պատրաստ է ձեռք բերել հայտում ներկայացված եկամտաբերությամբ/գնով: Հայտերի բավարարման կտրման նվազագույն գինը սահմանվել է 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ, որից ցածր գնով ներկայացված

	ԱՁԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

հայտերը չեն բավարարվի: Կտրման գնի վերաբերյալ տեղեկատվությունը կներառվի նաև պարտատոմսերի տեղաբաշխման վերաբերյալ հրապարակվող հայտարարության մեջ:

- Տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար պոտենցիալ ներդրողները կարող են դիմել Բորսայի անդամ հանդիսացող կազմակերպություններին և մասնակցել աճուրդին՝ վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Բորսայի անդամների ցանկը հասանելի է Բորսայի պաշտոնական ինտերնետային կայքում (www.nasdaqomx.am):
- Արժեթղթերի հաշիվները բացվում և սպասարկվում են ՀԿԴ հաշվի օպերատորների միջնորդությամբ, վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Հաշվի օպերատորների ցանկը հասանելի է ՀԿԴ պաշտոնական ինտերնետային կայքում (www.nasdaqomx.am):
- Բորսայի անդամ հանդիսացող ներդրողներից տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց գանձվում են միջնորդավճարներ Բորսայի Սակագների մասին կանոններով սահմանված չափերով: Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողներն իրենց կողմից ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց գանձվող միջնորդավճարների մասին կարող են տեղեկանալ Բորսայի այն անդամից, որի միջոցով մասնակցել են պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին:

Տեղաբաշխումը

- Սույն փաստաթղթով առաջարկվող պարտատոմսերի տեղաբաշխման համար նախատեսված է երաշխավորված տեղաբաշխում:
- Երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնելու նպատակով Թողարկողը «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ հետ 2018թ. փետրվարի 12-ին կնքել է համապատասխան պայմանագիր: «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ պարտավորվում է պայմանագրի դրույթներին համապատասխան իրականացնել Թողարկողի 3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ ծավալով անվանական արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերի երաշխավորված տեղաբաշխում: Երաշխավորված տեղաբաշխման դեպքում տեղաբաշխման աճուրդի ժամանակ չտեղաբաշխված պարտատոմսերը ձեռք է բերում Տեղաբաշխողը սահմանված կտրման նվազագույն գնով:
 ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Պուշկինի 19, գրանցման համարը՝ 4, հեռ.՝ +(374 10) 59 23 23, ֆաքս՝ +(374 10) 54 78 94,
 Էլ. փոստ՝ araratbank@araratbank.am,
 Պաշտոնական ինտերնետային կայք՝ www.araratbank.am:
- Նշված պայմանագրի դրույթների համաձայն մատուցվող ծառայությունների դիմաց Թողարկողը Տեղաբաշխողին վճարում է 6,000,000 (վեց միլիոն) ՀՀ դրամ գումար:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

- Տեղաբաշխման ժամանակ Կազմակերպության Գործադիր տնօրենի և Տեղաբաշխողի կողմից սահմանվում է պոտենցիալ Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք բերման ենթակա պարտատոմսերի ծավալ /թողարկման ընդհանուր ծավալի 10%-ի չափով/, որը Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք է բերվում աճուրդի ընթացքում ձևավորված միջին կշռված գնով:
- Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում: Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը սահմանվում է Կազմակերպության գործադիր տնօրենի որոշմամբ:
- Արժեթղթերի հաշիվները բացվում և սպասարկվում են ՀԿԴ հաշվի օպերատորների միջնորդությամբ, վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Հաշվի օպերատորների ցանկը հասանելի է ՀԿԴ պաշտոնական ինտերնետային կայքում (www.nasdaqomx.am):

2.5 Առևտրին թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը

Սույն փաստաթղթում ներկայացված պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում Կազմակերպությունը դիմելու է Բորսա տեղաբաշխված պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրելու համար: Բորսան կարող է չբավարարել Կազմակերպության հայտը:

Կազմակերպության մարված բոլոր պարտատոմսերը ազատ շրջանառվել են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ շուկայում: Կազմակերպության՝ 2016 թվականի նոյեմբեր ամսին տեղաբաշխված 16-րդ և 17-րդ թողարկման ոչ փաստաթղթային, ոչ փոխարկելի անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերը գտնվում են ազատ շրջանառության մեջ «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ ազատ շուկայում (նախատեսվում է, որ պարտատոմսերը կմնան ազատ շրջանառության մեջ «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ ազատ շուկայում մինչև իրենց մարման օրը՝ համապատասխանաբար 2019թ. նոյեմբերի 9-ը և նոյեմբերի 28-ը), իսկ 2014թ. հունիսին տեղաբաշխված ոչ փաստաթղթային, ոչ փոխարկելի արժեկտրոնային պարտատոմսերը ընդգրկվել են պարտատոմսերի հիմնական ցուցակում և կմնան ազատ շրջանառության մեջ մինչև մարման օրը՝ 2019թ. հունիսի 24-ը:

Երկրորդային շուկայում պարտատոմսերի իրացվելիությունն ապահովելու նպատակով Կազմակերպությունը նախատեսում է մասնագիտացված անձանց հետ կնքել «Նասդաք ՕԷմէքս Արմենիա» ԲԲԸ-ում պարտատոմսերի պարտադիր գնանշումներ կազմակերպելու մասին պայմանագիր: Թողարկողը պարտավորվում է մասնագիտացված անձանց հետ երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի պայմանագրի կնքումից հետո ողջամիտ ժամկետում տեղեկացնել իր պարտատոմսերի սեփականատերերին և անվանատերերին նման պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու վերաբերյալ:

	<p align="center">ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ Կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման</p>	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

2.6 Լրացուցիչ տեղեկություններ

- Վերը ներկայացված տեղեկությունների հետ կապված որպես խորհրդատու հանդես է եկել «Արարատբանկ» ԲԲԸ-ն: Վերջինիս կողմից իրականացված պարտատոմսերի շուկայի ուսումնասիրության արդյունքում առաջարկ է ներկայացվել պարտատոմսերի հիմնական պայմանների վերաբերյալ:
- Պարտատոմսերի մասում ներկայացված տեղեկությունները Կազմակերպության արտաքին աուդիտ իրականացնող անձի կողմից աուդիտի չեն ենթարկվել:
- Պարտատոմսերի մասին տեղեկությունների մեջ երրորդ անձից ստացված տեղեկատվություն չկա:
- Կազմակերպությանը և թողարկվող պարտատոմսերին վարկանիշ չի շնորհվել:

	<p align="center">ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման</p>	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ԲԱԺԻՆ 3. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

3.1. Անկախ աուդիտորները

Կազմակերպության 2013, 2015 և 2016 թվականների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ աուդիտորական կազմակերպության կողմից: 2017թ. իրականացված մրցույթի ամփոփման արդյունքներով վերջինս Կազմակերպության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից 2017թ. օգոստոսի 16-ին ընտրվել է որպես Կազմակերպության 2017թ. անկախ աուդիտորական ստուգող:

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինտերնեյշնալի» անդամ:

հասցե ՀՀ ք. Երևան 0012, Վաղարշյան 8/1,

հեռ. +374 10 26-09-54,

ինտերնետային կայք <http://www.grantthornton.am>,

կազմակերպության տնօրեն-բաժնետեր՝ Գագիկ Գյուլբուդադյան

2014թ. օգոստոսի 11-ին իրականացված մրցույթի ամփոփման արդյունքներով Կազմակերպության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից որպես Կազմակերպության 2014թ. անկախ աուդիտորական ստուգող ընտրվել է «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ-ն: «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է KPMG International Cooperative կազմակերպությանն անդամակցող «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի» անկախ ֆիրմաների ցանցի անդամ:

հասցե ՀՀ, ք. Երևան 0010, Վ. Սարգսյան փ. 26/1,

«Էրեբունի Պլազա» բիզնես-կենտրոն,

հեռ. +374 10 56-67-62,

ինտերնետային կայք <http://www.kpmg.am>,

կազմակերպության տնօրեն Էնդրյու Քոքսշել

Վերջին 3 տարվա ընթացքում Կազմակերպության աուդիտն իրականացրած անձի փոփոխություն և հեռացում չի եղել:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

3.2. Ռիսկային գործոններ

Ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտի, այդ թվում՝ Կազմակերպության պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ: Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ներքոշարադրյալ ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և սույն փաստաթղթում տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերը գնելու վերաբերյալ որոշումն ընդունելը: Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ նկարագրված ռիսկերը ոչ բոլոր ռիսկերն են, որոնք Կազմակերպությունը կարող է երբևէ կրել: Կազմակերպությունը բացահայտել է միայն այն ռիսկերը, որոնք համարել է էական: Ենթադրաբար կարող են լինել լրացուցիչ ռիսկեր, որոնք Կազմակերպությունն այժմ չի համարում էական, կամ որոնք ներկայումս հայտնի չեն նրան, և ցանկացած այդպիսի ռիսկ կարող է հանգեցնել ներդրողի կողմից ներդրված գումարի մասնակի կամ ամբողջական կորստին:

Կազմակերպության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխմամբ ստանձնած պարտավորությունների մասնակի կամ ամբողջությամբ չկատարելը կարող է տեղի ունենալ միայն Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի վատթարացման պարագայում, ինչն իր հերթին կարող է արդյունք լինել ինչպես ներքին, այնպես և արտաքին ռիսկերի դրսևորման: Ըստ էության՝ Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի վատթարացման ռիսկը կապված է հիմնականում Կազմակերպության հետ համագործակցող ԳՖՀ-ների ռիսկի հետ (counterparty risk), որի էությունը կայանում է նրանում, որ ԳՖՀ-ն չի կատարում Կազմակերպության նկատմամբ ստանձնած իր վարկային պարտավորությունները, սակայն հարկ է նշել, որ առ այսօր նման դեպքեր չեն արձանագրվել: Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ Կազմակերպության գործընկերների կողմից ստանձնած պարտավորությունների հնարավոր չկատարման պատճառ կարող են հանդիսանալ բազմաթիվ ռիսկային գործոններ, որոնք անկառավարելի են Կազմակերպության համար:

Կազմակերպությունը ԳՖՀ-ի հետ կապված ռիսկերը կառավարում/զսպում է վարկային պորտֆելի դիվերսիֆիկացման և յուրաքանչյուր ԳՖՀ-ի համար առավելագույն սահմանաչափերի սահմանման միջոցով, ինչպես նաև յուրաքանչյուր ԳՖՀ-ի գծով եռամսյակային կտրվածքով իրականացնում է ֆինանսական գործունեության վերլուծություն՝ հնարավոր ռիսկերը վաղ շրջանում բացահայտելու ու համապատասխան միջոցներ ձեռնարկելու համար: Հաշվի առնելով, որ վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերը հանդիսանում են Կազմակերպության վարկերի ապահովությունը և կարող են վերոնշյալ հանգամանքների ի հայտ գալու դեպքում անցնել իրեն՝ Կազմակերպությունը որակյալ պորտֆել ունենալու նպատակով այդ վարկերի նկատմամբ սահմանել է որակի նվազագույն

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ստանդարտներ և այլ չափանիշներ, որոնք հիմնված են միջազգային լավագույն փորձի վրա⁵:

Արտաքին ռիսկերին են դասվում նաև տնտեսությունում տեղի ունեցող զարգացումները: ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակը և հիփոթեքային շուկայի փոփոխությունները կարող են բացասաբար ազդել Կազմակերպության վարկավորման ծավալների և հետևաբար ֆինանսական արդյունքների վրա: Այս առումով հարկ է նշել, որ համաշխարհային ճգնաժամի հետևանքով 2009թ.-ին ՀՀ-ում մոտ երկու անգամ նվազեցին հիփոթեքային վարկավորման ծավալները⁶: Աշխարհաքաղաքական և ներքաղաքական իրավիճակի անբարենպաստ փոփոխությունների արդյունքում ևս կարող են առաջ գալ այնպիսի բացասական գործոններ, որոնք կարող են անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ երկրի ընդհանուր տնտեսական վիճակի վրա, կարող են բերել տնտեսական ակտիվության և բնակչության եկամուտների նվազման, որն էլ բացասաբար կանդրադառնա ինչպես հիփոթեքային շուկայի, այնպես և Կազմակերպության վարկավորման ծավալների վրա:

Գիտակցելով վերը նշված ռիսկերը, այնուամենայնիվ, Կազմակերպությունը, մշտապես գնահատելով գործունեության միջավայրի փոփոխությունները և դրանցով պայմանավորված մարտահրավերները, պատրաստ է իրականացնել այլընտրանքային ռազմավարություններ՝ նպատակ ունենալով նվազագույնի հասցնել իր գործունեության վրա դրանց բացասական ազդեցությունը:

Ներքին ռիսկերից, որոնք առավել էական են Կազմակերպության համար, Կազմակերպությունը կարևորում է գործառնական ռիսկը: Գործառնական ռիսկերը բավական տարաբնույթ են և կարող են պայմանավորված լինել ինչպես տեխնիկական միջոցների խափանմամբ, այնպես և մարդկային գործոններով: Տեխնիկական միջոցների խափանման հետ կապված ռիսկերից Կազմակերպության համար առավել մեծ նշանակություն ունեն տվյալների բազայի ամբողջական պահպանմանը վտանգող ռիսկերը: Այս առումով Կազմակերպությունը իրականացնում է տվյալների բազայի պարբերաբար արխիվացում, որոնց կրկնօրինակները պահվում են ինչպես Կազմակերպության սերվերի և համակարգիչների մեջ, այնպես և արտաքին կրիչների վրա: Ընդ որում, արտաքին կրիչները պահվում են ինչպես Կազմակերպության տարածքում՝ չիրկիզվող պահարանում, այնպես և Կազմակերպության տարածքից դուրս: Մարդկային գործոններով պայմանավորված ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով Կազմակերպությունում ներդրված է ներքին հսկողության

⁵ Բացի այդ՝ եթե վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկը 90 օրից ավել ժամկետանց է, ապա այն ենթակա է ամբողջությամբ հետ վճարման ԳՖՀ-ի կողմից:

⁶ Աղբյուրը՝ ՀՀ ԿԲ տեղեկատվություն:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

համակարգ, ինչի տարր են հանդիսանում գործարքների կրկնակի ստուգումը և առնվազն երկու անձի կողմից հաստատումը, Կազմակերպության վերստուգողի և արտաքին աուդիտորի կողմից պարբերաբար իրականացվող ստուգումները և այլն:

Մեկ այլ ռիսկ՝ կապված Կազմակերպության հետ, որը պետք է հաշվի առնեն ներդրողները նախքան ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելը, իրացվելիության ռիսկն է՝ ռիսկ, որ Կազմակերպությունը չի ունենա բավարար իրացվելիություն սահմանված ժամկետներում ստանձնած պարտավորությունների դիմաց վճարում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարումը իրականացվում է համաձայն Կազմակերպության ներքին կարգերի և ընթացակարգերի՝ Ակտիվների և պասիվների կառավարման կոմիտեի միջոցով: Հարկ է նշել, որ առ այսօր Կազմակերպության կողմից չվճարումների կամ ուշ վճարումների դեպքեր չեն եղել:

Վերջին շրջանում Կազմակերպության հետ տեղի չեն ունեցել այնպիսի դեպքեր, որոնք ներդրողը կկարևորեր Կազմակերպության իրացվելիության մասին պատկերացում կազմելու տեսանկյունից: Այնուամենայնիվ, հարկ է նշել, որ Կազմակերպությունը կառավարում է ակտիվները՝ հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով ինչպես ընդհանուր շուկայի, այնպես էլ Կազմակերպության համար առանձնահատուկ գործոնները: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով Կազմակերպությունը իր միջոցների մի մասը ներդնում է բարձր իրացվելի ակտիվներում, ինչպես նաև հնարավորինս համապատասխանեցնում է ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետները և ծավալները:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների տվյալներն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում.

31.12.2017 (հազար ՀՀ դրամ)	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս ենթահանրա- Գումար	1-ից 3 տարի	3 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրա- գումար	Ընդամեն ը
Ակտիվներ	8,435,881	1,517,037	5,100,279	15,053,197	14,426,217	28,612,828	43,039,046	58,092,242
Պարտավորու- թյուններ	18,021	-	4,681,935	4,699,956	13,908,790	12,371,286	26,280,076	30,980,033
Զուտ դիրք	8,417,860	1,517,037	418,344	10,353,240	517,427	16,241,542	16,758,969	27,112,210
Կուտակված ճեղքվածք	8,417,860	9,934,896	10,353,240		10,870,667	27,112,210		

Կազմակերպությունն ունի դրլարով և եվրոյով ներգրաված պարտավորություններ, ուստի կարևորում է նաև արտարժույթային ռիսկի զսպումը:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Արտարժույթային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթային ռիսկի զսպման նպատակով Կազմակերպությունը որդեգրել է արտարժույթային դիրքը հնարավորինս փակ պահելու քաղաքականություն:

3.3. Տեղեկատվություն Կազմակերպության մասին

Կազմակերպության պատմությունը և զարգացումը.

Կազմակերպության լրիվ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն:

ռուսերեն՝ «Национальная Ипотечная Компания» Рефинансирующая кредитная организация Закрытое Акционерное Общество.

անգլերեն՝ <National Mortgage Company> Refinancing Credit Organisation Closed Joint Stock Company.

Կազմակերպության կրճապ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ

ռուսերեն՝ «Национальная Ипотечная Компания» РКО ЗАО

անգլերեն՝ <National Mortgage Company> RCO CJSC

Կազմակերպությունը հիմնադրվել է ՀՀ-ում, Կազմակերպության միակ հիմնադիր՝ ՀՀ ԿԲ (հասցե՝ 0010, ՀՀ, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 6) կողմից, ՀՀ ԿԲ նախագահի 2009թ. հունիսի 3-ի թիվ 1/705Ա որոշմամբ և գրանցվել և լիցենզավորվել է ՀՀ ԿԲ խորհրդի 2009 թվականի հունիսի 16-ի թիվ 182Ա որոշմամբ (վարկային գործունեության լիցենզիա թիվ 26, գրանցման համար՝ թիվ 26):

Կազմակերպության պետական գրանցման և գտնվելու վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության փողոց 22 շենք, 7/1 տարածք: Կապի միջոցներն են՝ հեռ. 56-07-41, ֆաքս 56-07-41, էլ փոստ info@nmc.am, ինտերնետային կայք՝ www.nmc.am:

Կազմակերպությունը փաստացի գործունեությունն սկսել է իրականացնել հիմնադրման պահից՝ 2009թ. հունիսից, երբ համաշխարհային ֆինանսական ճգնաժամը ՀՀ-ում հասավ իր կիզակետին և գրեթե բոլոր բանկերն և վարկային կազմակերպությունները

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

դադարեցրել էին հիփոթեքային վարկավորումը, կամ էապես խստացրել էին վարկավորման պայմանները՝ դրանով իսկ նվազեցնելով վարկերի հասանելիությունը հասարակության լայն շերտերին:

Կազմակերպության ստեղծումը երկու հիմնական նպատակ էր հետապնդում՝ կարճաժամկետ հատվածում ակտիվացնել ՀՀ հիփոթեքային շուկան, երկարաժամկետ հատվածում զարգացնել ՀՀ հիփոթեքային վարկավորման շուկան՝ բնակարանային վարկերի ֆինանսավորման արդյունավետ ենթակառուցվածքի ստեղծման միջոցով:

Կազմակերպությունը, գործունեությունը սկսելուց ի վեր իր բնույթով հանդիսանում է ՀՀ հիփոթեքային շուկայում վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն: Մասնավորապես, Կազմակերպությունը, որպես իրացվելության երկրորդային շուկայի օպերատոր, ֆիզիկական անձանց չի տրամադրում հիփոթեքային վարկեր, այլ համագործակցում է ՀՀ առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների հետ (այսուհետ՝ Գործընկեր ֆինանսական հաստատություն կամ ԳՖՀ)՝ վերաֆինանսավորելով վերջիններիս կողմից տրամադրված այն հիփոթեքային վարկերը, որոնք համապատասխանում են Կազմակերպության կողմից սահմանված չափանիշներին և պահանջներին: Ներկայումս Կազմակերպությունը համագործակցում է 23 ԳՖՀ՝ 16 առևտրային բանկերի և 7 վարկային կազմակերպությունների հետ (Կազմակերպության հետ համագործակցող ԳՖՀ-ների ցանկը ներկայացված է սույն փաստաթղթի 3.4 Բիզնեսի նկարագիրը բաժնում): Կազմակերպության հիմնական նպատակն է մատչելի պայմաններով երկարաժամկետ միջոցներ տրամադրելով ԳՖՀ-ներին՝ ՀՀ հիփոթեքային շուկայում ստեղծել այնպիսի պայմաններ, որ հիփոթեքային վարկերը հասանելի/մատչելի դառնան այն ընտանիքների համար, որոնք ունեն միջին եկամուտներ և բնակարանային պայմանների բարելավման անհրաժեշտություն:

Ի սկզբանե լինելով վերաֆինանսավորող կազմակերպություն՝ Ընկերությունը ստեղծվել է որպես ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն, քանի որ ստեղծման պահին (2009թ. հունիս) ՀՀ ԿԲ կողմից հաստատված «Վարկային կազմակերպությունների գործունեության կարգավորումը, վարկային կազմակերպությունների հիմնական տնտեսական նորմատիվները» Կանոնակարգ 14-ով սահմանված վարկային կազմակերպությունների տիպերի (խմբերի) մեջ չկար «Վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություն» տեսակը և Կազմակերպության գործունեության համար առավել համապատասխան խումբը հանդիսանում էր «Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպությունը»:

2011 թվականի օգոստոսի 30-ի ՀՀ ԿԲ խորհրդի թիվ 225-Ն որոշմամբ «Վարկային

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

կազմակերպությունների գործունեության կարգավորումը, վարկային կազմակերպությունների հիմնական տնտեսական նորմատիվները» Կանոնակարգ 14-ում կատարված փոփոխությունների արդյունքում ավելացել է վարկային կազմակերպությունների նոր տիպ, այն է՝ վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություններ /ՎՎԿ/: Որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո (2011 թվականի հոկտեմբերի 1), Կազմակերպությունը սահմանված կարգով փոխել է տիպը և ներկայումս հանդիսանում է վերաֆինսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն:

2017թ. հոկտեմբերի 23-ին «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ում տեղի է ունեցել գործադիր տնօրենի փոփոխություն: Հիմք ընդունելով Կանոնակարգ 13-ի 171-րդ կետը՝ ՀՀ ԿԲ Թիվ 1/837Ա որոշմամբ Հայկ Ոսկանյանը հանվել է գրանցումից, իսկ գործադիր տնօրենի պաշտոնում գրանցվել է Էդմոնդ Վարդումյանը:

2017թ. նոյեմբերի 10-ին «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ միակ բաժնետեր ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվել է կանոնադրական կապիտալի համալրում՝ լրացուցիչ տեղաբաշխված 10,225 (տասը հազար երկու հարյուր քսանհինգ) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով 195,600 (մեկ հարյուր ինսունհինգ հազար վեց հարյուր) հատ լրացուցիչ հասարակ բաժնետոմսերի ձեռք բերման միջոցով:

Տեղաբաշխման արդյունքում «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ի փոփոխված կանոնադրության համաձայն Ընկերության փաստացի համալրված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 20,902,967,500 (քսան միլիարդ ինը հարյուր երկու միլիոն ինը հարյուր վաթսուներեք հազար հինգ հարյուր) ՀՀ դրամ:

Կազմակերպությունը մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ չունի:

Իր գործունեության սկզբից ի վեր Կազմակերպությունը էական ներդրումներ չի կատարել և մոտ ապագայում չի նախատեսում իրականացնել:

3.4. Բիզնեսի նկարագիրը

Հիմնական գործունեություն

Կազմակերպությունը ներկայումս համագործակցում է 23 գործընկեր ֆինանսական հաստատությունների հետ և վերաֆինանսավորում է վերջիններիս կողմից տրամադրվող հիփոթեքային վարկերի հետևյալ տեսակները՝

- պատրաստի բնակելի անշարժ գույքի ձեռքբերման վարկեր,
- բազմաբնակարան բնակելի շենքում կառուցման փուլում գտնվող բնակարանի ձեռքբերման վարկեր,
- բնակելի անշարժ գույքի վերանորոգման վարկեր,
- բնակելի անշարժ գույքի կառուցապատման վարկեր,

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Կազմակերպության գործընկեր հաստատությունների ցանկը ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում.

N ԳՖՀ-Ի ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

N	ԳՖՀ (բանկեր)
1	«ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ագրիկոլ Բանկ» ՓԲԸ
2	«Ամերիաբանկ» ՓԲԸ
3	«Անելիք Բանկ» ՓԲԸ
4	«Արարատբանկ» ԲԲԸ
5	«Արդշինբանկ» ՓԲԸ
6	«Արմսվիսբանկ» ՓԲԸ
7	«Արցախբանկ» ՓԲԸ
8	«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
9	«Էյչ Էս Բի Սի Բանկ Հայաստան» ՓԲԸ
10	«Ինեկոբանկ» ՓԲԸ
11	«Կոնվերսբանկ» ՓԲԸ
12	«Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ
13	«Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ
14	«Յունիբանկ» ՓԲԸ
15	«Պրոմեթեյ Բանկ» ՍՊԸ
16	«ՎՏԲ-Հայաստան Բանկ» ՓԲԸ
	ԳՖՀ (վարկային կազմակերպություններ)
17	«Առաջին Հիփոթեքային Ընկերություն» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
18	«Գլոբալ Կրեդիտ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
19	«Էքսպրես Կրեդիտ ՈՒՎԿ» ՓԲԸ
20	«ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ
21	«ՄԱՅԿՐԵԴԻՏ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
22	«Զի Ընդ Էյ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ
23	«Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ

Վերաֆինանսավորվող հիփոթեքային վարկերի բարձր որակը ապահովելու, ինչպես նաև նպատակ ունենալով ստանդարտացնել հիփոթեքային վարկավորման գործընթացը՝ Կազմակերպությունը սահմանել է Հիփոթեքային վարկերի որակի նվազագույն ստանդարտներ (այսուհետ՝ նաև ՈՆՍ), որոնց պետք է բավարարեն վերաֆինանսավորման ներկայացվող բոլոր վարկերը: ՈՆՍ սահմանված չափանիշները վերաբերում են ինչպես

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

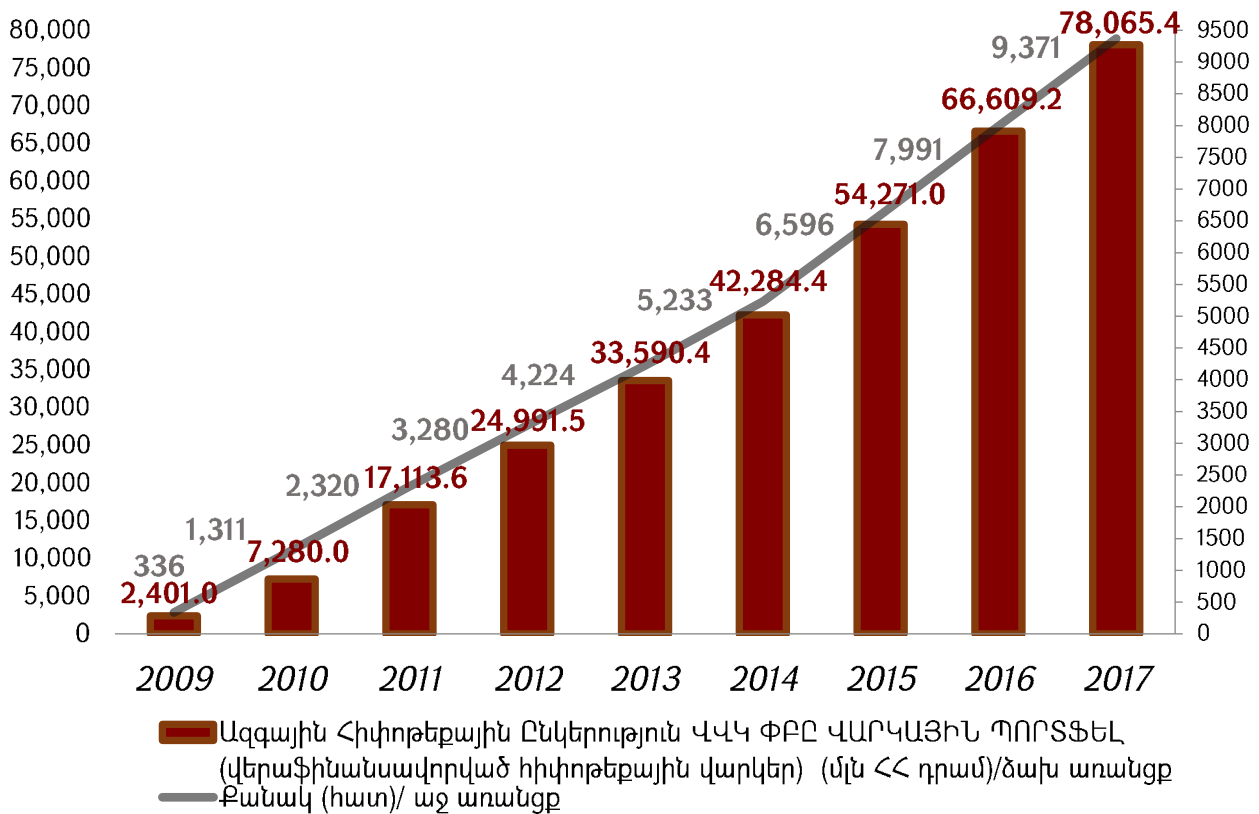
հնարավոր վարկառուի վարկունակության գնահատմանը, այնպես և անհրաժեշտ փաստաթղթերին և հիփոթեքային վարկավորման մնացած ասպեկտներին:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության գործընկեր ֆինանսական հաստատություններին տրամադրված վարկերը կազմել են 42,308,330 հազար ՀՀ դրամ:

Ընկերության կողմից տրամադրված վարկերի միջոցով մինչ 31.12.2017թ. ընդհանուր առմամբ վերաֆինանսավորվել է 9,371 հատ վարկ մոտ 78,065,412.9 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր պայմանագրային գումարով: Վերաֆինանսավորված վարկերի միջին գումարը կազմել է 8.3 մլն ՀՀ դրամ, միջին կշռված տոկոսադրույքը՝ 12.7%, միջին կշռված ժամկետը՝ 13.2 տարի:

Ստորև ներկայացված է Կազմակերպության կողմից վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերի դինամիկան 2009թ-2017թ.

Գծապատկեր 1

Ընկերության կողմից վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերն առ 31.12.2017թ., ըստ նպատակի, եղել են՝

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

	Քանակ (հատ)	Ծավալ (մլն. դրամ)	Մասնաբաժինն ընդհանուր ծավալում (%)
Ձեռքբերում	6,179	63,521.70	81.37%
Վերանորոգում	3,036	12,256.50	15.70%
Կառուցապատում	156	2,287.40	2.93%

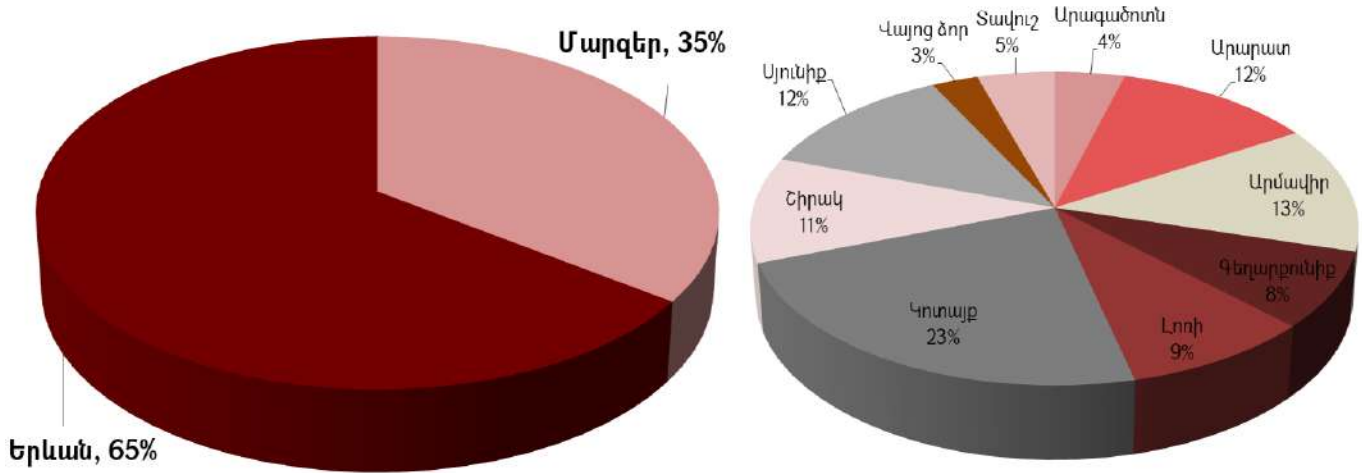
Ըստ աշխարհագրական բաշխվածության վերաֆինանսավորված վարկերի մեծ մասը տրամադրված է եղել Երևան քաղաքում: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի բաշխվածությունը Երևանում և ՀՀ մարզերում ունեցել է հետևյալ տեսքը՝

	Պայմանագրային ծավալ (մլն ՀՀ դրամ)	Քանակ
Երևան	61,450.4	6,089
Արագածոտն	715.1	139
Արարատ	1,961.0	397
Արմավիր	2,225.9	430
Գեղարքունիք	821.8	258
Լոռի	1,283.8	295
Կոտայք	5,345.7	759
Շիրակ	1,748.0	358
Սյունիք	1,522.3	401
Վայոց ձոր	385.4	92
Տավուշ	606.0	153

Կազմակերպության միջոցներով վերաֆինանսավորված վարկերի ծավալում 31.12.17թ. դրությամբ մարզերում տրամադրված վարկերին բաժին է ընկել մոտ 21.2% (16.6 մլրդ ՀՀ դրամ): Քանակային արտահայտությամբ մարզերում տրամադրվել է 3,282 հատ վարկ, կամ ընդհանուր քանակի մոտ 35%-ը: Ստորև ներկայացված է տրամադրված վարկերի քանակն ըստ մարզերի.

Գծապատկեր 2.

 <p>NMC Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն</p>	<p>ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման</p>	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Կազմակերպության վերաֆինանսավորած վարկերի տվյալներով առավել ակտիվ են Երևանին հարակից մարզերը (Արարատ, Արմավիր, Կոտայք) և Սյունիքի ու Շիրակի մարզերը:

Չնայած վերաֆինանսավորված վարկերի գծով վարկերի ոհսկը կրում են ԳՖՀ-ները, Կազմակերպությունն ընթացիկ հսկողություն է իրականացնում վերոնշյալ վարկերի նկատմամբ: Կազմակերպության կողմից վերաֆինանսավորված վարկերի մեջ 31.12.2017թ. դրությամբ ժամկետանց վարկերի տեսակարար կշիռը կազմել է 0.71%:

Հիփոթեքային վարկավորման գործընթացը ստանդարտացնելու նպատակով և ոհսկայնությունը նվազեցնելու նպատակով Կազմակերպությունը վերաֆինանսավորում է այն հիփոթեքային վարկերը, որոնք համապատասխանում են իր կողմից սահմանված պահանջներին: Կազմակերպությունը վերաֆինանսավորումն իրականացնում է ինչպես սեփական կապիտալի, այնպես և ներգրավված միջոցների հաշվին: Իր առաքելության շրջանակներում Կազմակերպությունը մասնակցում է ՀՀ հիփոթեքային շուկայում իրականացվող տարբեր ծրագրերին: Մասնավորապես, ՀՀ կառավարությունից ներգրավված միջոցների հաշվին Կազմակերպությունը մասնակցել է ՀՀ հիփոթեքային վարկերի շուկայի վարկավորման ծրագրի իրականացմանը, իսկ 2011թ. հուլիս ամսից մասնակցել է նաև Գերմանական KfW Entwicklungsbank բանկի կողմից ֆինանսավորվող «Հայաստանում բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում – երրորդ փուլ» վարկային ծրագրի իրականացմանը: 2013թ. հունիսից Կազմակերպությունը օգտագործել է «Հայաստանում բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում» առաջին և երկրորդ փուլերի միջոցները, իսկ 2016թ. մարտի 31-ին ստորագրել է եռակողմ վարկային պայմանագիր ՀՀ Կենտրոնական Բանկի և Գերմանիայի Դաշնության KfW զարգացման Բանկի հետ «Հայաստանի բնակարանային ֆինանսավորման կայուն

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

շուկայի զարգացում 4-րդ փուլ» ծրագրի շրջանակներում՝ ընդհանուր 20 մլն Եվրո գումարի չափով:

Կազմակերպությունը մշտապես կատարելագործում է իր գործունեությունը՝ համապատասխանեցնելով շուկայի պահանջներին, և աշխատանքներ է տանում առաջարկվող պրոդուկտների տեսականին ընդլայնելու ուղղությամբ: Մասնավորապես, 2013թ. դեկտեմբերին Կազմակերպությունը 13.7 մլն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր է կնքել Ֆրանսիական Զարգացման Գործակալության հետ բնակարանային միկրո էներգոարդյունավետության վերանորոգման վարկավորումը ֆինանսավորելու նպատակով: Ծրագրի ներքո տրամադրված վարկերի վերաֆինանսավորումը սկսվել է 2014թ. սեպտեմբերին:

2017թ. հունիս ամսին Ընկերությունը կնքել է 2 մլրդ. ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր՝ Սևծովյան առևտրի և զարգացման – Black Sea Trade & Development Bank (BSTDB) բանկի հետ՝ գործընկեր ֆինանսական կազմակերպությունների ֆինանսավորման նպատակով:

Կազմակերպության կնքած վարկային պայմանագրերով ստացված միջոցների հաշվին 31.12.17թ. դրությամբ վերաֆինանսավորված վարկերի քանակը և ծավալներն ըստ յուրաքանչյուր ծրագրի ներկայացված են ստորև.

Կազմակերպության կնքած վարկային պայմանագրերով վարկերի մնացորդները 31.12.17թ. դրությամբ	41,875,548,225.1 ՀՀ դրամ	
Կազմակերպության կնքած վարկային պայմանագրերով ստացված միջոցների հաշվին վերաֆինանսավորված վարկերի քանակ, ծավալ 31.12.17թ. դրությամբ (ըստ յուրաքանչյուր ծրագրի)	Քանակ	Պայմանագրային ծավալ (ՀՀ դրամ)
KfW III փուլ + ռեվոլվերային ֆոնդ	2,841	22,311,362,200
KfW IV փուլ	244	2,200,729,000
RF	821	5,905,753,400
AFD	959	1,647,641,223.50
BSTDB	13	401,941,000

Հիմնական շուկաները

Հանդիսանալով հիփոթեքային վարկերը վերաֆինանսավորող հաստատություն՝ Կազմակերպության գործունեությունը մեծապես կապված է ՀՀ հիփոթեքային շուկայում տիրող իրավիճակից և հետագա զարգացումներից: Այդ իսկ պատճառով, ՀՀ հիփոթեքային

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

շուկան մշտապես ուսումնասիրվում է Կազմակերպության կողմից:

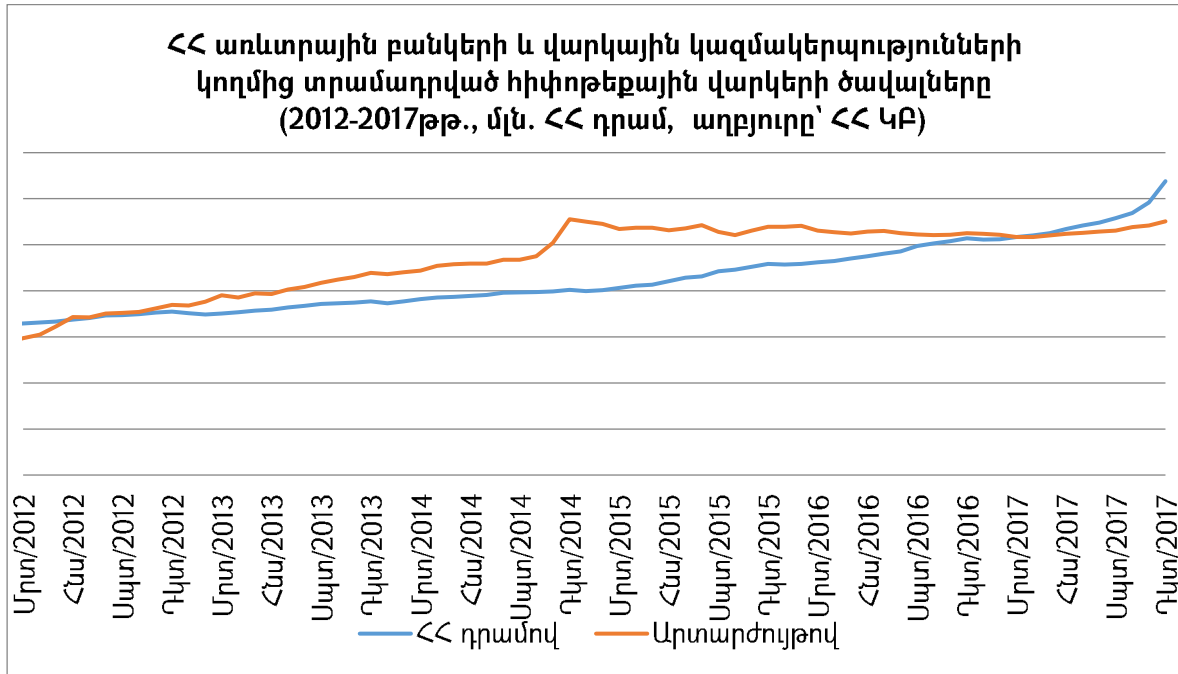
Ընդհանուր առմամբ, ՀՀ-ում հիփոթեքային վարկավորման շուկան սկիզբ է առել 2005թ.-ից և պայմանականորեն բաժանվում է 3 փուլի՝

- Հիփոթեքային շուկայի զարգացումը 2005թ.-ից մինչև 2008թ. վերջ: Այս ժամանակահատվածում հիփոթեքային վարկավորումը կտրուկ ակտիվացավ՝ աճելով մոտ 7.6 անգամ,
- Հիփոթեքային շուկան համաշխարհային ճգնաժամի ժամանակ /2008թ.-ի վերջից մինչև 2010թ. սկիզբ/: Այս ժամանակահատվածում վարկատու կազմակերպությունները կտրուկ նվազեցրել են վարկավորման ծավալները, ինչպես նաև խստացրել են վարկավորման պայմանները: Արդյունքում, 2009թ.վերջի դրությամբ հիփոթեքային վարկերի ընդհանուր ծավալները մնացել են գրեթե նույն մակարդակի վրա՝ համեմատ 2008թ. վերջի հետ:
- Հիփոթեքային շուկայի զարգացումը հետճգնաժամային հատվածում՝ 2010թ.-ից սկսած: 2010թ.-ից սկսած ՀՀ ընդհանուր տնտեսության վերականգնմանը զուգընթաց զարգացման դրական միտումներ դրսևորվեցին նաև հիփոթեքային շուկայում:

Ստորև ներկայացված է ՀՀ հիփոթեքային շուկայի դինամիկան՝ սկսած 2012թ.-ից:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Գծապատկեր 3

2010 թվականի վերջից ՀՀ հիփոթեքային շուկան ցուցաբերում է կայուն աճի միտումներ: 31.12.2017թ. դրությամբ ընդհանուր հիփոթեքային վարկերի պորտֆելը կազմել է 237.8 մլրդ ՀՀ դրամ: 2017թ. դեկտեմբեր ամսվա վերջի դրությամբ 2016թ. դեկտեմբերի համեմատ գրանցվել է ՀՀ առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից տրամադրված հիփոթեքային վարկերի պորտֆելի աճ՝ 14.4%-ի չափով: Հաշվի առնելով հիփոթեքային վարկերի նկատմամբ մեծ պահանջարկի առկայությունը՝ ակնկալվում է, որ առաջիկայում տնտեսության շարունակական կայունացման հետ մեկտեղ կշարունակվի հիփոթեքային շուկայի աշխուժացումը:

Հիփոթեքային վարկավորման ծավալների աճի հետ մեկտեղ նկատվում է բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից տրամադրվող հիփոթեքային վարկերի արժույթային կառուցվածքային փոփոխություն: Մասնավորապես, մինչև 2012 թվականի հունիս ամիսը գերակշռում էին դրամով տրամադրված հիփոթեքային վարկերը, ինչից հետո մինչ 2014թ. դեկտեմբեր ամիսն ընկած ժամանակահատվածում արտարժույթային վարկերի ծավալները շարունակեցին աճել՝ գերազանցելով դրամային վարկերի ծավալները (31.12.2014թ. դրությամբ տարբերությունը հասավ առավելագույն՝ մոտ 30.7 մլրդ դրամի): 2015թ. տարվա սկզբից դրամային և արտարժույթային վարկերի ծավալների միջև տարբերությունը սկսեց աստիճանաբար նվազել, իսկ 2017թ. ապրիլից կրկին դրամային վարկերը գերազանցեցին արտարժույթային վարկերին: Համաձայն ՀՀ ԿԲ տվյալների՝

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

31.12.2017թ. դրությամբ ՀՀ առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից տրամադրված դրամային և արտարժույթային հիփոթեքային վարկերի ծավալների միջև տարբերությունը կազմել է մոտ 17.4 մլրդ ՀՀ դրամ (արտարժույթով տրամադրված հիփոթեքային վարկերը կազմել են ընդհանուր հիփոթեքային պորտֆելի մոտ 46.3%-ը):

Կազմակերպության դերը

Գործունեության ողջ ընթացքում Կազմակերպությունը մեծապես նպաստել է ՀՀ հիփոթեքային վարկավորման շուկայի կայացմանը և զարգացմանը:

Ակնկալվում է, որ հիփոթեքային վարկավորման ծավալների աճի հետ մեկտեղ Կազմակերպության վարկավորման ծավալները մոտ ապագայում նույնպես կաճեն: Նման եզրահանգման օգտին է վկայում նաև այն փաստը, որ Կազմակերպությունը ըստ էության հանդիսանում է ՀՀ հիփոթեքային շուկայում միակ վերաֆինանսավորում իրականացնող կազմակերպությունը⁷: Չնայած մրցակիցների բացակայությանը, Կազմակերպությունը բավականին ճկուն քաղաքականություն է վարում հիփոթեքային շուկայում՝ գործելով շուկայի պահանջներին համահունչ և արագ արձագանքելով դրանց զարգացման վերջին միտումներին:

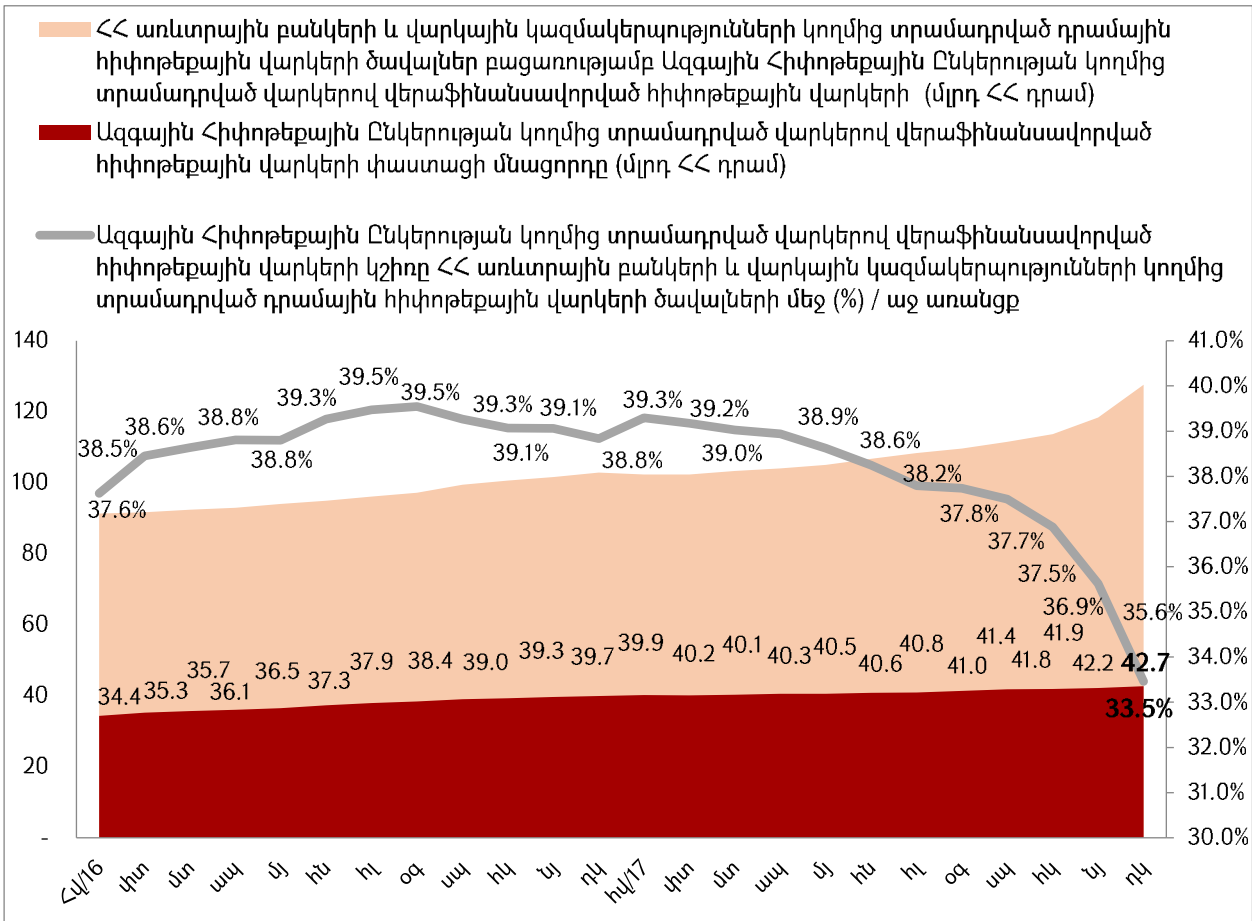
Բացի ֆինանսական միջոցների ուղղակի տրամադրումից, Կազմակերպությունը իր գործընկեր ֆինանսական հաստատություններին տրամադրում է խորհրդատվություն ինչպես ընդհանուր հիփոթեքային վարկավորման, այնպես և Կազմակերպության կողմից սահմանված պահանջների և Կազմակերպության կողմից ներդրվող նոր վարկատեսակների վերաբերյալ: Ֆինանսաբանկային քլեջ հիմնադրամի հետ համատեղ, Կազմակերպությունը պարբերաբար կազմակերպում է «Բնակարանային ֆինանսավորում վարկային մասնագետների համար» դասընթացը:

Կազմակերպությունը մեծ կարևորություն է տալիս նաև բարձր որակավորում ունեցող աշխատակազմին: Հմտությունների և մասնագիտական ունակությունների զարգացման նպատակով՝ Կազմակերպության աշխատակիցները պարբերաբար մասնակցում են վերապատրաստման դասընթացների և սեմինարների ինչպես ՀՀ-ում, այնպես էլ ՀՀ տարածքից դուրս, ինչը կադրային քաղաքականության տեսանկյունից կարելի է դիտարկել որպես Կազմակերպության մրցակցային առավելություն մի շարք այլ կազմակերպությունների նկատմամբ: Վերապատրաստումների արդյունքում Կազմակերպությունում ներմուծվում է նաև լավագույն միջազգային փորձը:

⁷ Պետական նպատակային ծրագրերի շրջանակներում հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորում իրականացնում է նաև «Բնակարան երիտասարդներին» ՎՎԿ ՓԲԸ-ն, որը սակայն չի դիտարկվում որպես Կազմակերպության մրցակից, հաշվի առնելով պետական ծրագրերի սոցիալական ուղղվածությունը և առանձնահատկությունները (պետական ծրագրերի շահառուները չեն ընդգրկվում Կազմակերպության թիրախային խմբի մեջ):

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

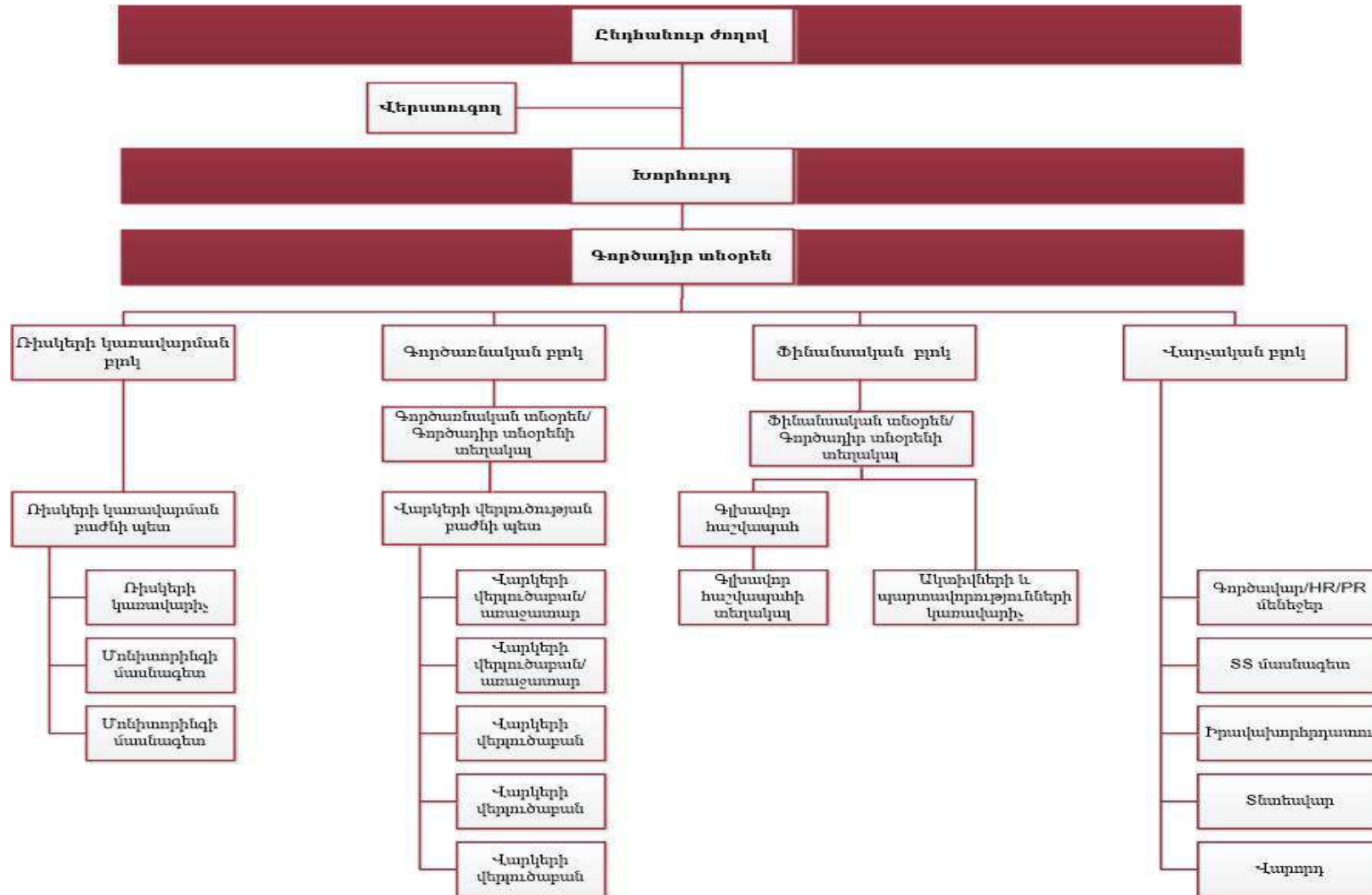
Ստորև ներկայացված են Ազգային Հիփոթեքային Ընկերության կողմից տրամադրված վարկերով վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերի կշիռները ՀՀ առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից տրամադրված դրամային հիփոթեքային վարկերի ծավալների մեջ 2016-2017թթ. ընթացքում.

3.5. Կազմակերպության կառուցվածքը

Կազմակերպությունը որևէ խմբի անդամ չէ: Ստորև ներկայացվում է Կազմակերպության ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքը:

 <p>NMC Ազգային Ֆինոթեքային Ընկերություն</p>	<p align="center">ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎԿԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման</p>	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

3.6. Կազմակերպության հիմնական միջոցները

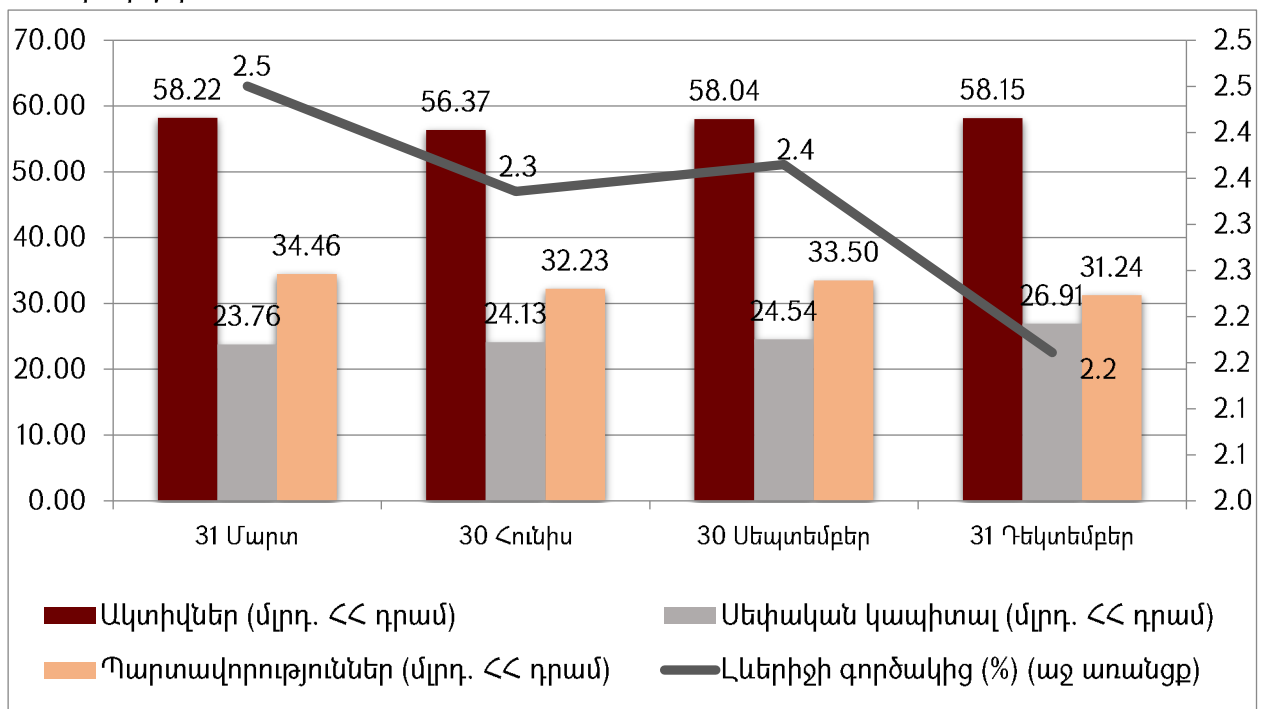
Կազմակերպությունն իր բնականոն գործունեության ապահովման նպատակով ձեռք է բերել հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ, որոնց արժեքի հանրագումարը չի գերազանցում Կազմակերպության ընդհանուր ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 10%-ը: 31.12.2017թ. դրությամբ Կազմակերպության հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 8.7 մլն ՀՀ դրամ, իսկ ոչ նյութական ակտիվներինը՝ 15.6 մլն ՀՀ դրամ: Կազմակերպությունը փաստացի գործունեությունը ծավալում է ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության 22-7/1 հասցեում գտնվող գրասենյակային տարածքում, որը վերցված է գործառնական վարձակալությամբ:

Կազմակերպության կողմից իր հիմնական միջոցների օգտագործումը սահմանափակող հանգամանքներ չկան:

3.7. Կազմակերպության զարգացման վերջին միտումները

Կազմակերպության ակտիվների, պարտավորությունների, սեփական կապիտալի մեծությունների և լներիջի գործակցի դինամիկան 2017թ. ընթացքում ներկայացված է ստորև բերված Գծապատկեր 4-ում.

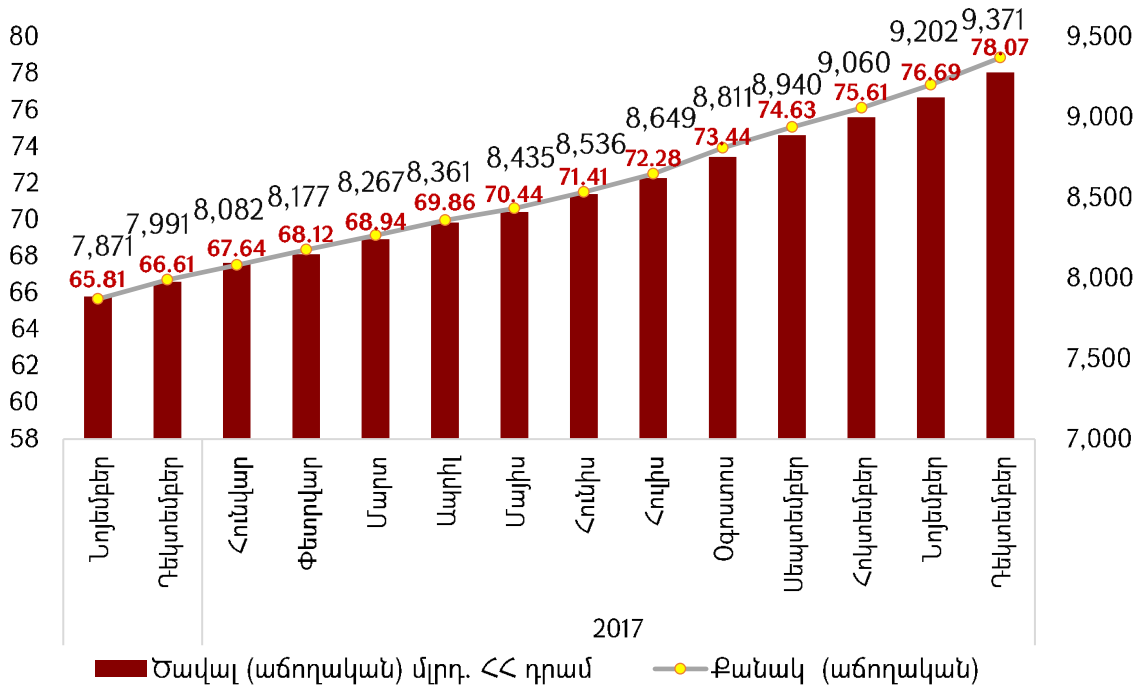
Գծապատկեր 4

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Կազմակերպության վարկավորման ծավալների ու վերաֆինանսավորված վարկերի քանակի դինամիկան 2017թ. ընթացքում ըստ ամիսների ներկայացված են ստորև բերված գծապատկեր 5-ում:

Գծապատկեր 5

Կազմակերպության գործունեության ցուցանիշների վերաբերյալ առավել ամբողջական պատկերացում կազմելու համար պոտենցիալ ներդրողները կարող են ծանոթանալ Կազմակերպության տարեկան և եռամսյակային հաշվետվություններին, որոնք տեղադրված են Կազմակերպության պաշտոնական կայքի «Հաշվետվություններ» մասում:

3.8. Կազմակերպության շահույթի կանխատեսումը

Հաջորդող երկու տարիների համար Ընկերության հեղափոխական զարգացման խնդիրները և նպատակները հետևյալն են.

- Ընկերությունը կշարունակի իր հիմնական գործունեությունը՝ գործընկեր ֆինանսական հաստատությունների կողմից տրամադրված բնակարանային հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորումը:
- Կանխատեսվող ժամանակաշրջանում Ընկերությունը չի նախատեսում կապիտալի ներգրավում կամ նվազեցում: Ընկերության կապիտալը

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

կհամալրվի չբաշխված շահույթի հաշվին՝ շահութաբաժինների բաշխումը չի նախատեսվում:

- Ըստ կանխատեսումների, Ընկերության զուտ տոկոսային եկամուտը 2018-2019թթ-ի ընթացքում կաճի միջին տարեկան մոտ 15%-ով՝ 2018թ.-ի վերջին կազմելով մոտ 2.6 մլրդ, իսկ 2019թ.-ի վերջին՝ 2.8 մլրդ ՀՀ դրամ:
- Ըստ կանխատեսումների, Ընկերության կողմից իր գործընկերներին տրամադրված վարկերի ընդհանուր ծավալը 2018-2019թթ-ի ընթացքում կաճի տարեկան մոտ 13%-ով՝ 2018թ.-ի վերջին կազմելով մոտ 48 մլրդ, իսկ 2019թ.-ի վերջին՝ 54 մլրդ ՀՀ դրամ: Այդ ժամանակահատվածում Ընկերությունը նախատեսում է վերաֆինանսավորել գործընկեր բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից բնակչությանը տրամադրվելիք ավելի քան 1,400 վարկ ինչպես Երևանում, այնպես էլ մարզերում:
- Իր գործունեության շրջանակներում Ընկերությունը շարունակաբար վերլուծում և վերանայում է իր գործընկերների ցանկը, ինչպես նաև իրականացնում է բնակչության իրազեկման միջոցառումները՝ շեշտադրելով ՀՀ մարզերը:
- Իր գործունեության ֆինանսավորման նպատակով Ընկերությունը կշարունակի օգտագործել ներկայում իրեն հասանելի ծրագրային և սեփական միջոցները, ինչպես նաև կապիտալի շուկայից և բանկային համակարգից ստացված միջոցները:
- Մինևույն ժամանակ, Ընկերությունը նախատեսում է քայլեր ձեռնարկել արտաքին այլ աղբյուրներից (միջազգային զարգացման գործակալություններից) դրամական միջոցների ներգրավման ուղղությամբ՝ նպատակային ծրագրեր իրականացնելու նպատակով:
- Իրացվելիության կառավարման շրջանակներում Ընկերությունը կիրականացնի ներդրումային գործունեություն ՀՀ պետական և կորպորատիվ պարտատոմսերում, ինչը շարունակական բնույթ է կրելու:
- Ինչպես և հիմնադրման օրվանից, Ընկերության ռազմավարությունն ուղղված է լինելու խելամիտ և կառավարելի ռիսկայնության և շահութաբերության համակցությանը:

Կազմակերպության կանխատեսվող շահույթը առաջիկա տարիների համար ներկայացված է ստորև.

 <p>Ազգային Ֆիդոթեքային Ընկերություն</p>	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎԿԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՀԱՇՎԱՐԿԸ

ԿԱՊԻՏԱԼ	(հազ. դրամ)		
	31/12/17	31/12/18	31/12/19
կանոնադրական կապիտալ	20,902,968	20,902,968	20,902,968
Գլխավոր պահուստ	217,456	217,456	217,456
Զբաղիված շահույթ	5,789,796	7,618,405	9,583,531
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	26,910,220	28,738,829	30,703,955
Որակական գնահատականներ			
1. Ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև հարաբերակցությունը (%)	90%	90%	97%
2. Ընդհանուր կապիտալի և ներգրավված միջոցների միջև հարաբերակցությունը	87%	81%	94%

«ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՎԿԿ ՓԲԸ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿ

h/h	ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄԸ (հազ. ՀՀ դրամ)			
	Անվանում	31/12/17	31/12/18	31/12/19
1	Տոկոսային եկամուտ	4,598,201	5,163,808	5,433,950
2	Տոկոսային ծախսեր	-2,483,622	-2,578,048	-2,677,542
3	Զուտ տոկոսային եկամուտ	2,114,579	2,585,760	2,756,408
4	Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտներ/ծախսեր	-243,321	-300,000	-300,000
5	Շահույթ/վնաս մինչև հարկումը	1,871,258	2,285,760	2,456,408
6	Շահութահարկ	-375,952	-457,152	-491,282
7	Շահույթ/վնաս հարկումից հետո	1,495,306	1,828,608	1,965,126

«ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՎԿԿ ՓԲԸ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ՀԱՇՎԵԿՇՈՒ ՀԱՇՎԱՐԿ

Անվանումը	31/12/17	31/12/18	31/12/19
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,095,386	1,000,000	1,000,000
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,673,036	14,557,341	8,078,684
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին և այլ հաճախորդներին	42,323,821	47,963,821	53,603,821
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	0	1,393,633	1,463,314

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Հիմնական միջոցներ	8,701	9,049	9,411
Ոչ նյութական ակտիվներ	15,642	16,268	16,919
Այլ ակտիվներ	35,306	36,718	38,187
Ընդամենը՝ ակտիվներ	58,151,892	64,976,830	64,210,336
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	965,468	325,468	-
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	13,905,933	15,693,072	17,132,588
Պարտավորություններ ՀՀ առևտրային բանկերի նկատմամբ	3,267,364	3,993,983	4,453,983
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,936,661	7,196,661	6,456,660
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	4,751,824	8,316,121	4,722,663
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	152,783	457,152	491,282
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	102,015	102,015	102,015
Այլ պարտավորություններ	159,624	153,529	147,190
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	31,241,672	36,238,001	33,506,381
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	20,902,968	20,902,968	20,902,968
Գլխավոր պահուստ	217,456	217,456	217,456
Զբաղիված շահույթ	5,789,796	7,618,405	9,583,531
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ	26,910,220	28,738,829	30,703,955
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ	58,151,892	64,976,830	64,210,336

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

2016թ. ֆինանսական տարում կազմակերպության զուտ շահույթը կազմել է 1,307,005 հազ. ՀՀ դրամ: 2017թ. չորրորդ եռամսյակի համար այս մեծությունը կազմում է 1,495,306 հազ. ՀՀ դրամ⁸:

Կազմակերպության կառավարման մարմինները հնարավորություն ունեն ազդելու Կազմակերպության գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ գործոնների վրա.

- Կազմակերպության կողմից ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալներ և տոկոսներ,
- Կազմակերպության համար ընդունելի ռիսկերի սահմանաչափերի և ռիսկայնության մակարդակի սահմանում,
- Կազմակերպության տեխնիկատեղեկատվական հագեցվածության ապահովման ուղղությամբ կատարվող ծախսեր,
- Կազմակերպության անձնակազմի վարձատրության, վերապատրաստման, ինչպես նաև Կազմակերպության պահպանման հետ կապված ծախսեր:

Կազմակերպության կառավարման մարմինները հնարավորություն չունեն ազդելու Կազմակերպության գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ գործոնների վրա.

- Հիմնական շուկայական տոկոսադրույքների վարքագծի փոփոխություններ,
- Տնտեսության զարգացման բացասական միտումներ և դրանից բխող հիփոթեքային վարկերի առաջարկի և պահանջարկի նվազում,
- Անհաղթահարելի ուժի ազդեցության գործոններ (արտակարգ դրություն հայտարարելը, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքների դադարեցումը, բնական աղետները, պատերազմը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում Կազմակերպության բնականոն գործունեությունը:

3.9. Կազմակերպության կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները

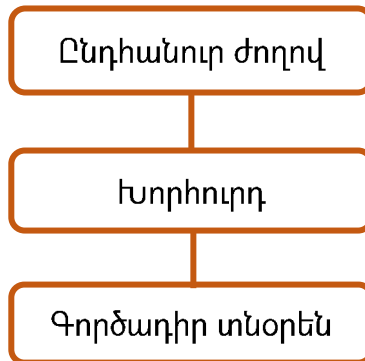
Կազմակերպության կանոնադրությամբ սահմանված են Կազմակերպության կառավարման հետևյալ մարմինները.

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը (միակ բաժնետերը, այսուհետ նաև՝ ժողով),
- Խորհուրդը,
- Գործադիր տնօրենը:

Կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը ներկայացված է ստորև.

⁸ Արտաքին աուդիտի կողմից հաստատված չէ

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Կազմակերպության կանոնադրությամբ Կազմակերպության կառավարման մարմիններին վերապահված են հետևյալ իրավասությունները.

1. Քաժներերի ընդհանուր ժողովը (Ժողով)

Ժողովը Կազմակերպության կառավարման բարձրագույն մարմինն է: Ժողովի բացառիկ իրավասություններն են՝

- կանոնադրության հաստատումը, դրանում փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ.
- Կազմակերպության վերակազմակերպումը.
- Կազմակերպության լուծարումը.
- ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը.
- խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Խորհրդի քանակական կազմի հաստատման և դրա անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես տարեկան ժողովներում: Խորհրդի անդամների ընտրության հարցն արտահերթ ժողովում կարող է քննարկվել, եթե վերջինս որոշում է ընդունել խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին.
- հայտարարված բաժնետոմսերի ծավալի առավելագույն չափի սահմանումը.
- բաժնետոմսերի անվանական արժեքի մեծացման կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով կանոնադրական կապիտալի չափի ավելացումը.
- բաժնետոմսերի անվանական արժեքի փոքրացման, բաժնետոմսերի ընդհանուր քանակի կրճատման նպատակով Կազմակերպության կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերման, ինչպես նաև Կազմակերպության կողմից ձեռք բերված կամ հետ գնված բաժնետոմսերի մարման ճանապարհով կանոնադրական կապիտալի չափի նվազեցումը.

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

- Կազմակերպությունում խորհուրդ ձևավորված չլինելու դեպքում Հիփոթեքային ընկերության գործադիր տնօրենի նշանակումը, նրա լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը.
- Կազմակերպության վերստուգող հանձնաժողովի անդամների (վերստուգողի) ընտրությունը և նրանց (նրա) լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Կազմակերպության վերստուգող հանձնաժողովի անդամների (վերստուգողի) ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես տարեկան ժողովներում: Կազմակերպության վերստուգող հանձնաժողովի անդամների (վերստուգողի) ընտրության հարցն արտահերթ ժողովում կարող է քննարկվել, եթե վերջինս որոշում է ընդունել Կազմակերպության վերստուգող հանձնաժողովի (վերստուգողի) կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին.
- Կազմակերպության աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը.
- Կազմակերպության տարեկան հաշվետվությունների, հաշվապահական հաշվեկշիռների, շահույթների եւ վնասների հաշվի, շահույթների եւ վնասների բաշխման հաստատումը, տարեկան շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահութաբաժինների չափի հաստատումը.
- «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 47-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համապատասխան Կազմակերպության բաժնետոմսերի կամ բաժնետոմսերի փոխարկվող Կազմակերպության այլ արժեթղթերի Կազմակերպության բաժնետերերի նախապատվության իրավունքը չկիրառելու մասին որոշման ընդունումը.
- Ժողովի վարման կարգը.
- հաշվիչ հանձնաժողովի ձևավորումը.
- Կազմակերպության կողմից բաժնետերերին տեղեկությունների և նյութերի հաղորդման ձևի որոշումը, ներառյալ՝ զանգվածային լրատվության համապատասխան միջոցի ընտրությունը, եթե հաղորդումը պետք է իրականացվի նաև հրապարակային հայտարարության ձևով.
- բաժնետոմսերի համախմբումը (կոնսոլիդացիան), բաժանումը.
- գործարքների կնքման մասին որոշման ընդունումը՝ «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 64-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերում.
- գործարքների կնքման մասին որոշման ընդունումը՝ «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 61-րդ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված դեպքերում.
- Կազմակերպության կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերումը և հետզնումը՝ «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված դեպքերում.
- Կազմակերպության խորհրդի նախագահի և խորհրդի անդամների աշխատանքի վարձատրության պայմանների որոշումը.

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

- դրատր կամ կախյալ ընկերությունների ստեղծումը.
  - դրատր և կախյալ ընկերություններին մասնակցությունը.
  - հոլդինգային ընկերությունների, առևտրային կազմակերպությունների այլ միությունների հիմնադրումը.
  - հոլդինգային ընկերություններում, առևտրային կազմակերպությունների այլ միություններում մասնակցությունը.
  - օրենքով և սույն կանոնադրությամբ նախատեսված այլ որոշումների ընդունումը:
- Ժողովի բացառիկ իրավասությունները չեն կարող փոխանցվել Կազմակերպության խորհրդին, գործադիր տնօրենին կամ այլ անձանց:

2. Կազմակերպության խորհուրդը

Խորհուրդն իրականացնում է Կազմակերպության գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ այն հարցերի, որոնք օրենքով և Կազմակերպության կանոնադրությամբ վերապահված են ժողովի բացառիկ իրավասությանը:

Խորհրդի բացառիկ իրավասություններն են՝

- Կազմակերպության գործունեության հիմնական ուղղությունների որոշումը.
- տարեկան և արտահերթ ժողովների գումարումը, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի.
- ժողովների օրակարգի հաստատումը.
- ժողովներին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու տարվա, ամսվա, ամսաթվի հաստատումը, ինչպես նաև բոլոր այն հարցերի լուծումը, որոնք կապված են ժողովների նախապատրաստման ու գումարման հետ և վերապահված են խորհրդի իրավասությանը օրենքին համապատասխան.
- Կազմակերպության կանոնադրության 7.7 կետի "բ", "ժգ", "ժզ", "ժէ-ի" ենթակետերով նախատեսված հարցերի ներկայացումը ժողովների քննարկմանը.
- պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի տեղաբաշխումը.
- գույքի շուկայական արժեքի որոշումը՝ օրենքով սահմանված կարգով.
- օրենքով նախատեսված դեպքերում Կազմակերպության տեղաբաշխված բաժնետոմսերի, պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի ձեռքբերումը.
- Կազմակերպության գործադիր տնօրենի նշանակումը, լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը, նրա վարձատրության և ծախսերի փոխհատուցումների վճարման կարգի ու պայմանների հաստատումը, ինչպես նաև վերստուգող հանձնաժողովի (վերստուգողի) վարձատրության և ծախսերի փոխհատուցումների վճարման կարգի և պայմանների վերաբերյալ ժողովի համար առաջարկությունների նախապատրաստումը.
- Կազմակերպության աուդիտն իրականացնող անձի վճարման չափի սահմանումը.

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

- Կազմակերպության բաժնետոմսերի դիմաց վճարվող տարեկան շահութաբաժինների չափի և վճարման կարգի վերաբերյալ ժողովին առաջարկությունների նախապատրաստումը.
  - Կազմակերպության բաժնետոմսերով միջանկյալ (եռամսյակային կամ կիսամյակային) շահութաբաժինների չափի և վճարման կարգի սահմանումը.
  - Կազմակերպության պահուստային և այլ հիմնադրամների օգտագործումը.
  - Կազմակերպության կառավարման մարմինների գործունեությունը կանոնակարգող ներքին փաստաթղթերի հաստատումը.
  - Կազմակերպության մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների, հիմնարկների ստեղծումը.
  - այլ կազմակերպություններին մասնակցելը, եթե այդ մասնակցությունն իրենից խոշոր գործարք չի ներկայացնում.
  - Կազմակերպության գույքի օտարման եւ ձեռքբերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքումը՝ «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի VIII գլխում նախատեսված դեպքերում.
  - «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի IX գլխով նախատեսված գործարքների կնքումը.
  - Կազմակերպության վարչակազմակերպական կառուցվածքի հաստատումը.
  - ամենամյա ծախսերի նախահաշվի և դրա կատարողականի հաստատումը.
  - Կազմակերպության հաստիքացուցակի հաստատումը.
  - օրենքով և սույն կանոնադրությամբ նախատեսված այլ հարցերի լուծումը:
- Խորհրդի բացառիկ իրավասությունները չեն կարող փոխանցվել Կազմակերպության գործադիր տնօրենին կամ այլ անձանց:

3. Կազմակերպության գործադիր տնօրենը

Կազմակերպության գործունեության ընթացիկ ղեկավարումն իրականացնում է գործադիր տնօրենը: Կազմակերպությունում տնօրինություն չի ստեղծվում: Գործադիր տնօրենը նշանակվում է ժողովի կողմից:

Կազմակերպության գործադիր տնօրենը.

- տնօրինում է Կազմակերպության գույքը, այդ թվում՝ ֆինանսական միջոցները, գործարքներ է կնքում Կազմակերպության անունից.
- ներկայացնում է Կազմակերպությունը Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանում.
- գործում է առանց լիազորագրի.
- տալիս է լիազորագրեր.

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

- սահմանված կարգով կնքում է պայմանագրեր, այդ թվում՝ աշխատանքային.
  - բանկերում բացում է Կազմակերպության հաշվարկային (այդ թվում՝ արտարժույթային) և այլ հաշիվներ.
  - խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Կազմակերպության աշխատանքային ներքին կանոնակարգը, առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնակարգերը, Կազմակերպության վարչակազմակերպական կառուցվածքը, հաստիքացուցակը.
  - իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատարումը.
  - սահմանված կարգով աշխատանքի է ընդունում և աշխատանքից ազատում Կազմակերպության աշխատակիցներին.
  - աշխատակիցների նկատմամբ կիրառում է խրախուսման և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ.
  - իրականացնում է Կազմակերպության կառավարման հետ կապված այն բոլոր լիազորությունները, որոնք վերապահված չեն Կազմակերպության ժողովին կամ խորհրդին, եթե օրենքով այլ բան նախատեսված չէ.
  - իրականացնում է օրենքով, նորմատիվ իրավական այլ ակտերով և Կազմակերպության կանոնադրությամբ նախատեսված այլ լիազորություններ:
- Գործադիր տնօրենի բացակայությամբ գործադիր տնօրենի պարտականություններն իրականացնում է գործադիր տնօրենի տեղակալը:

4. Կազմակերպության գլխավոր հաշվապահը

Կազմակերպության գլխավոր հաշվապահն իրականացնում է ՀՀ օրենսդրությամբ և այլ իրավական ակտերով գլխավոր հաշվապահի համար սահմանված իրավունքները և պարտականությունները:

Կազմակերպության գլխավոր հաշվապահը պատասխանատվություն է կրում Կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման վարման, դրա վիճակի և հավաստիության, տարեկան հաշվետվության, ֆինանսական և վիճակագրական հաշվետվություններն օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված պետական կառավարման մարմիններին ժամանակին ներկայացնելու, ինչպես նաև Կազմակերպության բաժնետերերին, պարտատերերին և մամուլի և զանգվածային լրատվության մյուս միջոցներին Կազմակերպության մասին տրամադրվող ֆինանսական տեղեկությունների հավաստիության համար՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Կազմակերպության գլխավոր հաշվապահն է Լիլիթ Դունամայանը:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

վերաբերյալ.

Ընդհանուր ժողով՝ ՀՀ ԿԲ, ի դեմս ՀՀ ԿԲ նախագահ Արթուր Զավադյանի:

Խորհուրդ⁹

N	Անուն, Ազգանուն	Զբաղեցրած պաշտոնը	Բնակության վայր	Իրավասություններն ու պարտականությունները	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը
1	Արթուր Զավադյան	Կազմակերպության խորհրդի նախագահ	ՀՀ, ք. Երևան, Պուշկինի 432. Բն. 24	Կազմակերպում է խորհրդի աշխատանքները, գումարում է խորհրդի նիստերն ու նախագահում է դրանք, կազմակերպում է նիստերի արձանագրության վարումը, նախագահում է ժողովներում:	ՀՀ ԿԲ նախագահ
2	Արմենակ Դարբինյան	Կազմակերպության խորհրդի անդամ	ՀՀ, ք. Երևան, Ա.Տիգրանյան նրբ., տուն 7	Մասնակցում է խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Կազմակերպության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:	ՀՀ ԿԲ խորհրդի անդամ
3	Անդրանիկ Գրիգորյան	Կազմակերպության խորհրդի անդամ	ՀՀ, ք.Աբովյան, 4	Մասնակցում է խորհրդի նիստերին,	ՀՀ ԿԲ ֆինանսական համակարգի

⁹ Սույն Ազդագրում ներկայացված անձանց անձնական տվյալները ներկայացված են այդ անձանց համաձայնությամբ:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

			մ/շրջան, 31 շենք, 14 բն.	կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Կազմակերպության կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:	կայունության և զարգացման վարչության պետ
--	--	--	-----------------------------	--	---

Գործադիր տնօրեն

Անուն, Ազգանուն	Զբաղեցրած պաշտոնը	Բնակության վայր	Իրավասություններն ու պարտականությունները	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալված գործունեությունը
Էդմոնդ Վարդումյան	Գործադիր տնօրեն	ՀՀ ք. Երևան, Լյուքսեմբուրգի 11շ., բն. 11	Իրականացնում է Կազմակերպության ընթացիկ ղեկավարումը:	Դասավանդում է Երևանի պետական համալսարանում:

Կազմակերպության և նրա կառավարմանը մասնակցող անձանց միջև սույն փաստաթղթի ներկայացման պահի դրությամբ շահերի բախման դեպքեր և հիմքեր չկան:

3.10. Կազմակերպության կառավարման մարմինների գործունեությունը

Կազմակերպությունում աուդիտի կոմիտե չի ստեղծվել:

Կազմակերպությունում ներդրված կորպորատիվ կառավարման սկզբունքները համապատասխանում են «Հայաստանի Հանրապետության կորպորատիվ կառավարման կանոնագրքով», «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքով, «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

3.11. Հսկող անձինք

Կազմակերպության հսկող անձինք են հանդիսանում՝

- ՀՀ ԿԲ (հասցե՝ ՀՀ ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 6), որպես Կազմակերպության միակ հիմնադիր,
- Գերմանական KfW Entwicklungsbank բանկը (հասցե՝ Palmengarten str. 5-9 60325 Frankfurt, Germany), որպես Կազմակերպության խոշոր վարկատու,
- Գերմանահայկական հիմնադրամ Ծրագրի կառավարման գրասենյակը (Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 26/1, Էրեբունի պլազա 4-րդ հարկ 407 սենյակ), որպես ՀՀ կառավարությունից և գերմանական KfW Entwicklungsbank բանկից ներգրաված վարկային միջոցների օգտագործման վերահսկողությունն ու վարչարարությունն իրականացնող մարմին
- Ֆրանսիական Զարգացման Գործակալությունը (L'Agence Française de Développement) (հասցե՝ 5, rue Roland Barthes– 75598 Paris Cedex 12, France)՝ որպես Կազմակերպության խոշոր վարկատու:

3.12. Տեղեկատվություն Կազմակերպության ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին

Պատմական ֆինանսական տեղեկատվություն

Կազմակերպության 2016թ., 2015թ., 2014թ. ֆինանսական հաշվետվությունները և անկախ աուդիտորական եզրակացությունները, ինչպես նաև 2017թ. չորրորդ եռամսյակի ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում, ինչպես նաև հասանելի են Կազմակերպության ինտերնետային կայքի Հաշվետվություններ բաժնում:

Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները

2017թ. դեկտեմբերի 31-ից մինչև ՀՀ ԿԲ –ի կողմից Ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու օրն ընկած ժամանակահատվածում Կազմակերպության ֆինանսական

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն

Սույն փաստաթղթի պատրաստմանը նախորդող 12 ամիսների ընթացքում Կազմակերպության ներգրավվածությամբ դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթներ չեն կիրառվել:

3.13. Լրացուցիչ տեղեկատվություն

Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը

Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը հիմնադրման պահից մինչև 2010թ. դեկտեմբեր ամիսը կազմել է 5.0 մլրդ ՀՀ դրամ, որը բաժանված է եղել 500 000 (հինգ հարյուր հազար) հասարակ (սովորական) բաժնետոմսերի, յուրաքանչյուրը՝ 10 000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: 2010թ. դեկտեմբերին և 2011 թվականի մարտին Կազմակերպության ընդհանուր ժողովի (միակ բաժնետիրոջ) որոշումներով լրացուցիչ թողարկվել և տեղաբաշխվել են համապատասխանաբար 50 000 (հիսուն հազար) և 250 000 (երկու հարյուր հիսուն հազար) հատ հասարակ (սովորական) բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը՝ 10 000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Երկու դեպքում էլ լրացուցիչ բաժնետոմսերը ամբողջությամբ ձեռք է բերել Կազմակերպության միակ բաժնետեր՝ ՀՀ ԿԲ-ն: 2011թ. հուլիս ամսին Կազմակերպության 800,000 հատ հասարակ 10,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով բաժնետոմսերը փոխարկվել են 800,000 հատ հասարակ 10,225 ՀՀ դրամ անվանական բաժնետոմսերի: Փոխարկման պատճառ է հանդիսացել այն, որ Կազմակերպության բաժնետերերի տարեկան ժողովի որոշմամբ Կազմակերպության 2010թ. շահույթից 180,000,000 ՀՀ դրամ ուղղվել է կանոնադրական կապիտալի համալրմանը: 2012 թվականի հուլիսին Կազմակերպության ընդհանուր ժողովի (միակ բաժնետիրոջ) որոշումով լրացուցիչ թողարկվել և տեղաբաշխվել են 100,000 (մեկ հարյուր հազար) հատ հասարակ (սովորական) բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 10,225 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: 2014թ. դեկտեմբերին, 2015թ. փետրվարին և դեկտեմբերին, 2016թ. հունվարին և դեկտեմբերին, ինչպես նաև 2017թ. նոյեմբերին թողարկվել է համապատասխանաբար 97,800 (իննսունյոթ հազար ութ հարյուր), 195,600 (մեկ հարյուր իննսունհինգ հազար վեց հարյուր), 68,500 (վաթսունութ հազար հինգ հարյուր), 195,600 (մեկ հարյուր իննսունհինգ հազար վեց հարյուր), 391,200 (երեք հարյուր իննսունմեկ հազար երկու հարյուր) և 195,600 (մեկ հարյուր իննսունհինգ հազար վեց հարյուր) հատ լրացուցիչ հասարակ բաժնետոմս՝ յուրաքանչյուրը 10,225 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Ներկայումս Կազմակերպության փաստացի համալրված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 20,902,967,500 (քսան միլիարդ ինը հարյուր երկու միլիոն ինը հարյուր վաթսուներեք հազար հինգ հարյուր) ՀՀ դրամ: Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը բաժանված է 2,044,300 (երկու միլիոն քառասունչորս հազար երեք հարյուր) հասարակ (սովորական) բաժնետոմսերի, յուրաքանչյուրը՝ 10 225 (տասը հազար երկու հարյուր քսանհինգ) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

3.14. Էական պայմանագրեր

Կազմակերպությունը 2011 թվականի հունիսի 24-ին ՀՀ ԿԲ-ի հետ կնքել է վարկային պայմանագիր «Հայաստանում բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում – երրորդ փուլ» վարկային ծրագրի շրջանակներում, որի համաձայն Կազմակերպությանը հասանելի են դարձել գերմանական KfW Entwicklungsbank բանկից ներգրավված վարկային միջոցները 20 մլն Եվրոյին համարժեք ՀՀ դրամի չափով, իսկ 2016թ. մարտի 31-ին ստորագրել է եռակողմ վարկային պայմանագիր ՀՀ Կենտրոնական Բանկի և Գերմանիայի Դաշնության KfW զարգացման Բանկի հետ «Հայաստանի բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում 4-րդ փուլ» ծրագրի շրջանակներում՝ ընդհանուր 20 մլն Եվրո գումարի չափով:

2013թ. դեկտեմբերի 17-ին Կազմակերպությունը 13.7 մլն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր է կնքել Ֆրանսիական Զարգացման Գործակալության հետ բնակարանային միկրո էներգոարդյունավետության վարկավորումը ֆինանսավորելու նպատակով: Ծրագրի շրջանակներում Կազմակերպությունը 2014թ. սեպտեմբերից սկսել է բնակարանային միկրովարկավորման վերաֆինանսավորումը: Վարկային պայմանագիրը գործում է 12 տարի ժամկետով:

2017թ. հունիս ամսին Ընկերությունը կնքել է 2 մլրդ. ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր՝ Սևծովյան առևտրի և զարգացման – Black Sea Trade & Development Bank (BSTDB) բանկի հետ՝ գործընկեր ֆինանսական կազմակերպությունների ֆինանսավորման նպատակով:

3.15. Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն

	ԱԶԴԱԳԻՐ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ կողմից անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման	
Թողարկող		Տեղաբաշխող

Սույն փաստաթղթում պարտատոմսերի թողարկման հիմնական պայմանների և դրանց տնտեսական հիմնավորվածության հետ կապված որպես խորհրդատու հանդես է եկել «ԱԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն:

3.16. Այլ տեղեկատվություն

Կազմակերպության կանոնադրությունը, միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, աուդիտորական եզրակացությունները մշտապես հասանելի են հանրությանը էլեկտրոնային տարբերակով: Նշված փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները տեղադրված են Կազմակերպության պաշտոնական կայքում՝ www.nmc.am հասցեով:

Հավելված 1

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի

03/06/2009 թիվ 1/705 Ա որոշմամբ

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է
ՀՀ կենտրոնական բանկում

16/06/2009թ

Փոփոխված է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի (միակ բաժնետիրոջ)

15/07/2009 թիվ 6 Լ որոշմամբ
26/08/2009 թիվ 15 Լ որոշմամբ
19/10/2010 թիվ 16 Լ որոշմամբ
10/12/2010 թիվ 20 Լ որոշմամբ
16/02/2011 թիվ 04 Լ որոշմամբ
04/03/2011 թիվ 08 Լ որոշմամբ
22/06/2011 թիվ 12 Լ որոշմամբ
07/10/2011 թիվ 14 Լ որոշմամբ
31/10/2011 թիվ 16 Լ որոշմամբ
13/07/2012 թիվ 06 Լ որոշմամբ
17/11/2014 թիվ 004 Լ որոշմամբ
20/01/2015 թիվ 002 Լ որոշմամբ
20/01/2016 թիվ 002 Լ որոշմամբ
19/12/2016 թիվ 007 Լ որոշմամբ
10/11/2017 թիվ 006 Լ որոշմամբ

Փոփոխված է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի (միակ բաժնետիրոջ) 21/12/2017 թիվ 007 Լ որոշմամբ

Վարկային կազմակերպության
(վարկային կազմակերպության
մասնաճյուղի կամ
ներկայացուցչության) պետական
գրանցման համարը՝ 26

Digitally signed by Arthur Javadyan
Date: 2017.12.29 14:25:29 AMT
Reason: Գրանցված է 27.12.2017թ.

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի
Արթուր Զավարյան
(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի
Արթուր Զավարյան
(անուն, ազգանուն, ստորագրություն)

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում
իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական
ընկերության

Edmond Vardumyan

Digitally signed by Edmond Vardumyan
Date: 2017.12.28 10:47:13 +04'00'

Գլուխ 1. Ընդհանուր դրույթներ

1.1. “Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն” վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերությունը (ստորև՝ Հիփոթեքային ընկերություն) իրավաբանական անձ է, որը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից տրված լիցենզիայի հիման վրա և համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության, այլ իրավական ակտերի և սույն Կանոնադրության՝ իրավունք ունի իրականացնել վարկային կազմակերպության գործունեություն:

1.2. Հիփոթեքային ընկերությունը հիմնադրվել է փակ բաժնետիրական ընկերության կազմակերպական-իրավական ձևով՝ Հիփոթեքային ընկերության միակ հիմնադիր հանդիսացող Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (հասցե՝ Վազգեն Սարգսյան 6, 0010, Երևան, ՀՀ) նախագահի 2009թ. հունիսի 3-ի թիվ 1/705 Ա որոշմամբ: Հիփոթեքային ընկերությունը կազմավորվել է և գործունեություն է իրականացնում “Վարկային կազմակերպությունների մասին” և “Բաժնետիրական ընկերությունների մասին” Հայաստանի Հանրապետության օրենքներին համապատասխան:

1.3. Հիփոթեքային ընկերության պաշտոնական լրիվ ֆիրմային անվանումն է.

հայերեն՝ “Ազգային Հիփոթեքային ընկերություն” վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն

անգլերեն՝ “National Mortgage Company” Refinancing Credit Organisation Closed Joint Stock Company

ռուսերեն՝ “Национальная Ипотечная Компания” Рефинансирующая кредитная организация Закрытое Акционерное Общество

Հիփոթեքային ընկերության կրճատ ֆիրմային անվանումն է.

հայերեն՝ “Ազգային Հիփոթեքային ընկերություն” ՎՎԿ ՓԲԸ

անգլերեն՝ “National Mortgage Company” RCO CJSC

ռուսերեն՝ “Национальная Ипотечная Компания” РКО ЗАО

1.4. Հիփոթեքային ընկերության իրավաբանական հասցեն է.

Հանրապետության փողոց 22 շենք, 7/1 տարածք, ք. Երևան, 0010, Հայաստանի Հանրապետություն

1.5. Հիփոթեքային ընկերությունը ունի իր ֆիրմային անվանումով, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության կողմից սահմանված այլ վավերապայմաններ պարունակող կլոր կնիք: Վերջինս պարունակում է Հիփոթեքային ընկերության ֆիրմային անվանումն հայերեն և անգլերեն լեզուներով:

1.6. Հիփոթեքային ընկերությունը հիմնադրված է անորոշ ժամկետով:

1.7. Հիփոթեքային ընկերությունը, որպես սեփականություն, ունի իր բաժնետերերի գույքից առանձնացված գույք և պարտավորությունների համար պատասխանատու է այդ գույքով, իրավունք ունի իր անունից ձեռք բերել և իրականացնել գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքներ, ստանձնել

պարտավորություններ և դատարանում հանդես գալ որպես հայցվոր և պատասխանող:

1.8. Հիփոթեքային ընկերությունը պատասխանատվություն չի կրում իր բաժնետերերի պարտավորությունների համար, իսկ բաժնետերերը պատասխանատվություն չեն կրում Հիփոթեքային ընկերության պարտավորությունների համար: Հիփոթեքային ընկերության պարտավորությունների համար նրա բաժնետերերը պատասխանատվություն են կրում իրենց պատկանող բաժնետոմսերի անվանական արժեքի սահմաններում:

Գլուխ 2. Հիփոթեքային ընկերության գործառնությունները

2.1 Հիփոթեքային ընկերությունը ՀՀ օրենսդրությամբ և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով կարող է իրականացնել հետևյալ ֆինանսական գործառնությունները կամ դրանց մի մասը՝

1) ներգրավել փոխառություններ և (կամ) կնքել նմանատիպ գործարքներ.

2) տրամադրել վարկեր, փոխառություններ, իրականացնել պարտքի կամ առևտրային գործարքների ֆինանսավորում, ֆակտորինգ.

3) տրամադրել երաշխիքներ.

4) իր անունից թողարկել և տեղաբաշխել՝

ա. առանց ապահովման պարտատոմսեր՝ Հիփոթեքային ընկերության կանոնադրական կապիտալը չգերազանցող գումարի չափով,

բ. երրորդ անձանց կողմից տրամադրված երաշխավորությամբ ապահովված պարտատոմսեր.

գ. ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսեր՝ գործող օրենսդրության համապատասխան:

5) մատուցել ֆինանսական գործակալի (ներկայացուցչի) ծառայություններ, կառավարել այլ անձանց ներդրումները, իրականացնել հավատարմագրային (լիազորագրային) կառավարում, պետական պարտատոմսերի շուկայում իրականացնել մասնագիտացված գործունեություն (դիլերային, բրոքերային, գործակալական, ենթապահառուական).

6) գնել և վաճառել արտարժույթ, այդ թվում՝ կնքել դրամի և արտարժույթի ֆյուչերսներ, օպցիոններ և նման այլ գործարքներ.

7) իրականացնել ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ).

8) ի պահ ընդունել թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր, արժեթղթեր, փաստաթղթեր և այլ արժեքներ.

9) մատուցել ֆինանսական խորհրդատվություն.

10) ստեղծել և սպասարկել հաճախորդների վարկարժանության տեղեկատվական համակարգ, իրականացնել պարտքերի հետ ստացման գործունեություն.

11) Կենտրոնական բանկի համաձայնությամբ իրականացնել վարկային կազմակերպություններին բնորոշ միջազգային պրակտիկայում ընդունված գործառնություններ.

- 12) ներդրումներ կատարել կամ միջոցները տեղաբաշխել.
- ա. ՀՀ բանկերում՝ որպես ժամկետային ավանդ կամ բանկային հաշիվ, ինչպես նաև բանկերի պարտքային արժեթղթերում:
  - բ. ՀՀ պետական արժեթղթերում և Կենտրոնական բանկի արժեթղթերում:
  - գ. Հեջավորման նպատակով՝ ածանցյալ գործիքներում:
  - դ. Խորհրդի որոշմամբ՝ այլ ֆինանսական ակտիվներում:

2.2 Հիփոթեքային ընկերությունը՝ Վարկային կազմակերպությունների մասին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8-րդ հոդվածով և սույն կանոնադրությամբ նախատեսված գործառնություններն իրականացնում է բացառապես անկանխիկ ձևով:

2.3 Հիփոթեքային ընկերությունը հրապարակային առաջարկի միջոցով ծառայություններ չի մատուցում ֆիզիկական անձանց:

Գլուխ 3. Հիփոթեքային ընկերության կանոնադրական կապիտալը

3.1. Հիփոթեքային ընկերության հայտարարված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 20,902,967,500 (քսան միլիարդ ինը հարյուր երկու միլիոն ինը հարյուր վաթսուներեք հազար հինգ հարյուր) ՀՀ դրամ:

3.2. Հիփոթեքային ընկերության կանոնադրական կապիտալը բաժանված է 2,044,300 (երկու միլիոն քառասունչորս հազար երեք հարյուր) հատ հասարակ (սովորական) բաժնետոմսերի, յուրաքանչյուրը՝ 10,225 (տաս հազար երկու հարյուր քսանհինգ) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Բաժնետոմսերը լրիվ վճարված են և ձեռք են բերվել Հիփոթեքային ընկերության միակ բաժնետեր Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից:

3.3. Հիփոթեքային ընկերության հայտարարված կանոնադրական կապիտալը համալրվում է բացառապես ՀՀ դրամով:

3.4. Հիփոթեքային ընկերությունը իրավունք ունի բաժնետոմսերի անվանական արժեքը մեծացնելու կամ լրացուցիչ բաժնետոմսեր տեղաբաշխելու միջոցով ավելացնել իր կանոնադրական կապիտալը:

3.5. Հիփոթեքային ընկերության կանոնադրական կապիտալը կարող է նվազեցվել միայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով:

Գլուխ 4. Հիփոթեքային ընկերության բաժնետոմսերը, բաժնետերերի իրավունքները և պարտականությունները

4.1. Հիփոթեքային ընկերությունը կարող է լրացուցիչ թողարկել հասարակ (սովորական) բաժնետոմսեր:

4.2. Հիփոթեքային ընկերությունը արտոնյալ բաժնետոմսեր չի թողարկելու:

4.3. Հիփոթեքային ընկերության յուրաքանչյուր հասարակ (սովորական) բաժնետոմս տալիս է իր սեփականատեր հանդիսացող բաժնետիրոջը միևնույն իրավունքներ:

4.4. Հիփոթեքային ընկերության հասարակ (սովորական) բաժնետոմսի սեփականատերը օրենքի և սույն Կանոնադրության համաձայն իրավունք ունի՝

ա) մասնակցել Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին՝ վերջինիս իրավասությանը պատկանող բոլոր հարցերի նկատմամբ ձայնի իրավունքով, ժողովներում հանդես գալ առաջարկություններով և քվեարկել իրեն պատկանող բաժնետոմսերի ձայների չափով.

բ) մասնակցել Հիփոթեքային ընկերության կառավարմանը.

գ) ստանալ շահութաբաժիններ՝ Հիփոթեքային ընկերության գործունեությունից առաջացած շահույթից.

դ) առաջնահերթ կարգով ձեռք բերել Հիփոթեքային ընկերության կողմից տեղաբաշխվող բաժնետոմսերը, եթե օրենքով այլ բան նախատեսված չէ.

ե) ստանալ Հիփոթեքային ընկերության գործունեության վերաբերյալ ցանկացած տեղեկատվություն՝ գաղտնի փաստաթղթերից բացի, այդ թվում՝ սույն Կանոնադրությամբ սահմանված կարգով ծանոթանալ հաշվապահական հաշվեկշիռներին, հաշվետվություններին.

զ) ժողովներում իր իրավունքները ներկայացնելու համար լիազորել երրորդ անձի.

է) դիմել դատարան՝ ժողովի կողմից ընդունված և գործող օրենքներին ու այլ իրավական ակտերին հակասող որոշումների բողոքարկման նպատակով.

ը) Հիփոթեքային ընկերության լուծարման դեպքում ստանալ ընկերության գույքի իր հասանելիք մասը.

թ) իրականացնել ՀՀ օրենքներով և սույն Կանոնադրությամբ սահմանված այլ իրավունքներ:

4.5. Հիփոթեքային ընկերության յուրաքանչյուր բաժնետեր իրավունք ունի անվճար ստանալու Հիփոթեքային ընկերության վերջին տարեկան հաշվետվության և վերստուգող հանձնաժողովի (վերստուգողի) եզրակացության պատճենները:

4.6. Հիփոթեքային ընկերության յուրաքանչյուր բաժնետեր իրավունք ունի ծանոթանալ հաշվապահական հաշվեկշիռներին, հաշվետվություններին և օրենքով սահմանված այլ փաստաթղթերին, ինչպես նաև անվճար ստանալ այդ փաստաթղթերի պատճենները բաժնետիրոջ գրավոր դիմումի հիման վրա՝ դիմումը Հիփոթեքային ընկերություն ներկայացնելու պահից հինգ օրվա ընթացքում:

4.6. Հիփոթեքային ընկերությունն իրավունք ունի համախմբել (կոնսոլիդացնել) տեղաբաշխված բաժնետոմսերը, որի արդյունքում Հիփոթեքային ընկերության երկու կամ ավելի բաժնետոմսերը փոխարկվում են նույն տեսակի (դասի) մեկ նոր բաժնետոմսի:

4.7. Հիփոթեքային ընկերությունն իրավունք ունի բաժանել տեղաբաշխված բաժնետոմսերը, որի արդյունքում Հիփոթեքային ընկերության տեղաբաշխված մեկ

բաժնետոմսը փոխարկվում է նույն տեսակի (դասի) երկու կամ ավելի բաժնետոմսերի:

4.8. Հիփոթեքային ընկերության բաժնետոմսերի սեփականատերերի ռեեստրի վարումն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրականացվում է ՀՀ կենտրոնական դեպոզիտարիայի կողմից:

Գլուխ 5. Նախապատվության իրավունքը

5.1. Բաժնետոմսերի լրացուցիչ տեղաբաշխման դեպքում Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերը օգտվում են կանոնադրական կապիտալում իրենց բաժնեմասին համամասնորեն տեղաբաշխվող բաժնետոմսերը ձեռք բերելու նախապատվության իրավունքից, բացառությամբ օրենքով սահմանված դեպքերի:

5.2. Բաժնետոմսերի տեղաբաշխումն սկսվելու օրվանից առնվազն 30 օր առաջ Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերը գրավոր ծանուցվում են նախապատվության իրավունքի՝ իրենց կողմից իրականացման հնարավորության մասին: Ծանուցումը պետք է պարունակի օրենքով սահմանված տեղեկություններ:

5.3. Բաժնետերն իրավունք ունի իրականացնել իր նախապատվության իրավունքը ամբողջ ծավալով կամ մասնակիորեն՝ բաժնետոմսերի ձեռքբերման մասին Հիփոթեքային ընկերությանը գրավոր ծանուցում ուղարկելու միջոցով, որը պետք է պարունակի օրենքով սահմանված տեղեկություններ: Ընդ որում, ծանուցումը պետք է ներկայացվի բաժնետոմսերի տեղաբաշխումն սկսելու օրվանից ոչ ուշ քան մեկ օր առաջ:

5.4. Եթե Հիփոթեքային ընկերության որևէ բաժնետեր օտարում է իր բաժնետոմսերը, ապա Հիփոթեքային ընկերության մյուս բաժնետերերը օգտվում են վաճառվող բաժնետոմսերը իրենց բաժնեմասին համամասնորեն ձեռք բերելու նախապատվության իրավունքից՝ այդ բաժնետոմսերի իրացման մասին գրավոր ծանուցվելու պահից 60 օրացուցային օրվա ընթացքում: Եթե բաժնետիրոջ կողմից վաճառվող բաժնետոմսերը՝ գնելու առաջարկի պահից 60 օրացուցային օրվա ընթացքում ձեռք չեն բերվել Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերի կողմից, ապա Հիփոթեքային ընկերությունն իրավունք ունի ձեռք բերել այդ բաժնետոմսերը: Հիփոթեքային ընկերության կողմից բաժնետոմսերը ձեռք բերելուց հրաժարվելու կամ դրանց գնի վերաբերյալ համաձայնության չգալու դեպքում վաճառվող բաժնետոմսերի սեփականատերը կարող է առաջարկել դրանք երրորդ անձանց՝ իր կողմից սահմանված պայմաններով (սակայն ոչ ավելի բարենպաստ պայմաններով, քան սահմանված են եղել բաժնետերերի համար):

Գլուխ 6. Հիփոթեքային ընկերության կառավարման մարմինները

6.1 Հիփոթեքային ընկերության կառավարման մարմիններն են՝

6.1.1 Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը (միակ բաժնետերը, այսուհետ նաև՝ ժողով):

6.1.2 Խորհուրդը.

6.1.3 Գործադիր տնօրենը:

Գլուխ 7. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը

7.1. Հիփոթեքային ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինը նրա Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովն է:

7.2. Բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովը գումարվում է հերթական ֆինանսական տարվա ավարտից հետո՝ վեց ամսվա ընթացքում:

7.3. Անհետաձգելի հարցերի քննարկման համար կարող է գումարվել բաժնետերերի արտահերթ ընդհանուր ժողով: Արտահերթ ընդհանուր ժողովը կարող է անցկացվել հեռակա քվեարկության (հարցման) միջոցով:

Հեռակա կարգով քվեարկությունը կատարվում է օրենքի պահանջներին համապատասխանող քվեաթերթիկների օգտագործմամբ: Քվեաթերթիկները ուղարկվում են բաժնետերերին էլեկտրոնային կամ փոստային եղանակով, որը նաև համարվում է ընդհանուր ժողովի մասին ծանուցում:

Հեռակա քվեարկությամբ անցկացվող ընդհանուր ժողովի որոշումն օրինական ուժ ունի, եթե քվեարկությանը մասնակցել է Հիփոթեքային ընկերության՝ ձայնի իրավունք տվող տեղաբաշխված բաժնետոմսերի սեփականատերերի կեսից ավելին:

Հեռակա կարգով քվեարկության ժամանակ քվեաթերթիկները տրամադրվում են բաժնետերերին՝ լրացրած քվեաթերթիկները Հիփոթեքային ընկերության կողմից ընդունումն ավարտելու պահից առնվազն 30 օր առաջ: Բաժնետերերը լրացված քվեաթերթիկները ուղարկում են Հիփոթեքային ընկերության էլեկտրոնային կամ փոստային հասցեով:

7.4. Ընդհանուր ժողովի որոշումները կարող են ընդունվել այնպիսի նիստում, որի ժամանակ ընդհանուր ժողովի մասնակիցները կարող են հաղորդակցվել միմյանց հետ հեռախոսային, հեռուստակապի կամ այլ կապի միջոցով՝ իրական ժամանակի ռեժիմում: Նման նիստը հեռակա քվեարկությամբ անցկացված նիստ չի համարվում:

Հեռախոսային, հեռուստակապի կամ այլ կապի միջոցով՝ իրական ժամանակի ռեժիմում անցկացվող ընդհանուր ժողովի վերաբերյալ ծանուցումն իրականացվում է սույն կանոնադրության 7.11. կետով սահմանված կարգով և ժամկետներում:

7.5. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեն՝

- ա) Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերը.
- բ) Հիփոթեքային ընկերության գործադիր տնօրենը՝ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով.
- գ) Հիփոթեքային ընկերության վերստուգիչ հանձնաժողովի ղեկավարը և անդամները կամ վերստուգողը՝ որպես դիտորդ.
- դ) Հիփոթեքային ընկերության արտաքին աուդիտն իրականացնող անձը՝ որպես դիտորդ (եթե նրա եզրակացությունը առկա է գումարվող ընդհանուր ժողովի օրակարգի հարցերում).
- ե) օրենքով նախատեսված այլ անձինք:

7.6. Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող Հիփոթեքային ընկերության մասնակիցների ցուցակը կազմվում է գործադիր տնօրենի կողմից սահմանված տարվա, ամսվա, ամսաթվի դրությամբ՝ Հիփոթեքային ընկերության մասնակիցների ռեեստրի տվյալների հիման վրա: Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող Հիփոթեքային ընկերության մասնակիցների ցուցակը ծանոթացման համար տրամադրվում է Հիփոթեքային ընկերության այն բաժնետերերին, որոնք գրանցված են Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերի ռեեստրում և տիրապետում են ընկերության բաժնետոմսերի առնվազն 10 տոկոսին: Հիփոթեքային ընկերության բաժնետիրոջ պահանջով Հիփոթեքային ընկերությունը պարտավոր է նաև նրան տրամադրել տեղեկանք՝ ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող մասնակիցների ցուցակում նրա ընդգրկման մասին:

7.7. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի իրավասությանն են պատկանում.

ա) կանոնադրության հաստատումը, դրանում փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ.

բ) Հիփոթեքային ընկերության վերակազմակերպումը.

գ) Հիփոթեքային ընկերության լուծարումը.

դ) ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը.

ե) խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Խորհրդի քանակական կազմի հաստատման և դրա անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես տարեկան ժողովներում: Խորհրդի անդամների ընտրության հարցն արտահերթ ժողովում կարող է քննարկվել, եթե վերջինս որոշում է ընդունել խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին.

զ) հայտարարված բաժնետոմսերի ծավալի առավելագույն չափի սահմանումը.

է) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի մեծացման կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով կանոնադրական կապիտալի չափի ավելացումը.

ը) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի փոքրացման, բաժնետոմսերի ընդհանուր քանակի կրճատման նպատակով Հիփոթեքային ընկերության կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերման, ինչպես նաև Հիփոթեքային ընկերության կողմից ձեռք բերված կամ հետ գնված բաժնետոմսերի մարման ճանապարհով կանոնադրական կապիտալի չափի նվազեցումը.

թ) Հիփոթեքային ընկերությունում խորհուրդ ձևավորված չլինելու դեպքում Հիփոթեքային ընկերության գործադիր տնօրենի նշանակումը, նրա լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը.

ժ) Հիփոթեքային ընկերության վերստուգող հանձնաժողովի անդամների (վերստուգողի) ընտրությունը և նրանց (նրա) լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Հիփոթեքային ընկերության վերստուգող հանձնաժողովի անդամների (վերստուգողի) ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես

տարեկան ժողովներում: Հիփոթեքային ընկերության վերստուգող հանձնաժողովի անդամների (վերստուգողի) ընտրության հարցն արտահերթ ժողովում կարող է քննարկվել, եթե վերջինս որոշում է ընդունել Հիփոթեքային ընկերության վերստուգող հանձնաժողովի (վերստուգողի) կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին.

ժա) Հիփոթեքային ընկերության աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը.

ժբ) Հիփոթեքային ընկերության տարեկան հաշվետվությունների, հաշվապահական հաշվեկշիռների, շահույթների եւ վնասների հաշվի, շահույթների եւ վնասների բաշխման հաստատումը, տարեկան շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահութաբաժինների չափի հաստատումը.

ժգ) 'Բաժնետիրական ընկերությունների մասին' Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 47-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համապատասխան Հիփոթեքային ընկերության բաժնետոմսերի կամ բաժնետոմսերի փոխարկվող Հիփոթեքային ընկերության այլ արժեթղթերի Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերի նախապատվության իրավունքը չկիրառելու մասին որոշման ընդունումը.

ժդ) ժողովի վարման կարգը.

ժե) հաշվիչ հանձնաժողովի ձևավորումը.

ժզ) Հիփոթեքային ընկերության կողմից բաժնետերերին տեղեկությունների և նյութերի հաղորդման ձևի որոշումը, ներառյալ՝ զանգվածային լրատվության համապատասխան միջոցի ընտրությունը, եթե հաղորդումը պետք է իրականացվի նաև հրապարակային հայտարարության ձևով.

ժէ) բաժնետոմսերի համախմբումը (կոնսոլիդացիան), բաժանումը.

ժը) գործարքների կնքման մասին որոշման ընդունումը՝ 'Բաժնետիրական ընկերությունների մասին' Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 64-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերում.

ժթ) գործարքների կնքման մասին որոշման ընդունումը՝ 'Բաժնետիրական ընկերությունների մասին' Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 61-րդ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված դեպքերում.

ի) Հիփոթեքային ընկերության կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերումը և հետգնումը՝ 'Բաժնետիրական ընկերությունների մասին' Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված դեպքերում.

իա) Հիփոթեքային ընկերության խորհրդի նախագահի և խորհրդի անդամների աշխատանքի վարձատրության պայմանների որոշումը.

իբ) դուստր կամ կախյալ ընկերությունների ստեղծումը.

իգ) դուստր և կախյալ ընկերություններին մասնակցությունը.

իդ) հոլդինգային ընկերությունների, առևտրային կազմակերպությունների այլ միությունների հիմնադրումը.

իե) հոլդինգային ընկերություններում, առևտրային կազմակերպությունների այլ միություններում մասնակցությունը.

իզ) օրենքով և սույն կանոնադրությամբ նախատեսված այլ որոշումների ընդունումը:

7.8. Սույն կանոնադրության 7.7-րդ կետում նշված լիազորությունները պատկանում են Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությանը:

7.9. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովն իրավասու է (քվորում ունի), եթե ժողովի մասնակիցների գրանցման ավարտի պահին գրանցվել են Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերը (նրանց ներկայացուցիչները), որոնք համատեղ տիրապետում են ընկերության տեղաբաշխված քվեարկող բաժնետոմսերի 50-ից ավելի տոկոսին:

7.10. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում որոշումներն ընդունվում են քվեարկելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ձայների պարզ մեծամասնությամբ, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի:

7.11. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի գումարման մասին ծանուցումը՝ էլեկտրոնային և/կամ փոստային եղանակով՝ պետք է ուղարկվի ընդհանուր ժողովից առնվազն յոթ օր առաջ: Արտահերթ ընդհանուր ժողովի գումարման համար բաժնետերերի ծանուցման առավել կարճ ժամկետ կարող է սահմանվել, եթե այդ մասին բաժնետերերի միջև համաձայնություն է կայացվել:

7.12. Ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի առնվազն 2 տոկոսի սեփականատերն իրավունք ունի առաջարկություններ ներկայացնել տարեկան ընդհանուր ժողովի օրակարգի վերաբերյալ: Բաժնետերերի առաջարկած հարցերն ընդգրկվում են ընդհանուր ժողովի օրակարգում: Ընդհանուր ժողովը պարտավոր չէ քննարկել հարցեր, որոնք օրակարգում ընդգրկված չեն:

7.13. Քվեարկությունը Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում իրականացվում է “ձայնի իրավունք տվող մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն” սկզբունքով:

7.14. Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերը Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում մասնակցելու իրենց իրավունքը կարող են իրականացնել անձամբ կամ գրավոր ձևով լիազորված ներկայացուցչի միջոցով: Բաժնետերերը կարող են լիազորություն տալ նաև այլ բաժնետերերին՝ ընդհանուր ժողովում իրենց անունից հանդես գալու համար:

7.15. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովներն արձանագրվում են: Ժողովի արձանագրությունը կազմվում է ժողովի ավարտից 5 օրվա ընթացքում՝ 2 օրինակով, որոնք ստորագրում են ժողովի նախագահը և քարտուղարը: Ժողովի նախագահը պատասխանատվություն է կրում ժողովի արձանագրությունում առկա տեղեկությունների հավաստիության համար:

7.16. Եթե Հիփոթեքային ընկերության ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի սեփականատեր կամ անվանատեր է հանդիսանում միայն մեկ անձ, ապա ժողովի որոշումները կարող են ընդունվել այդ անձի գրավոր որոշմամբ:

Գլուխ 8. Հիփոթեքային ընկերության խորհուրդը

8.1 Խորհուրդն իրականացնում է Հիփոթեքային ընկերության գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ այն հարցերի, որոնք

օրենքով և սույն կանոնադրությամբ վերապահված են ժողովի բացառիկ իրավասությանը:

8.2 Հիփոթեքային ընկերությունը վարում է խորհրդի անդամների ռեեստր, որը բաց է Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերի ծանոթացման համար և խորհրդի անդամների մասին պարունակում է օրենքով սահմանված տվյալները:

8.3 Խորհրդի բացառիկ իրավասությանն են պատկանում՝

ա) Հիփոթեքային ընկերության գործունեության հիմնական ուղղությունների որոշումը.

բ) տարեկան և արտահերթ ժողովների գումարումը, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի.

գ) ժողովների օրակարգի հաստատումը.

դ) ժողովներին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու տարվա, ամսվա, ամսաթվի հաստատումը, ինչպես նաև բոլոր այն հարցերի լուծումը, որոնք կապված են ժողովների նախապատրաստման ու գումարման հետ և վերապահված են խորհրդի իրավասությանը օրենքին համապատասխան.

ե) սույն կանոնադրության 7.7 կետի "բ", "ժգ", "ժզ", "ժէ-ի" ենթակետերով նախատեսված հարցերի ներկայացումը ժողովների քննարկմանը.

զ) պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի տեղաբաշխումը.

է) գույքի շուկայական արժեքի որոշումը՝ օրենքով սահմանված կարգով.

ը) օրենքով նախատեսված դեպքերում Հիփոթեքային ընկերության տեղաբաշխված բաժնետոմսերի, պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի ձեռքբերումը.

ըա) 2.1 կետի 12) ենթակետով նախատեսված գործառնությունների կամ դրանց մի մասի սահմանափակումը.

ըբ) Ընկերության իրացվելիության կառավարման ռազմավարության հաստատումը.

թ) Հիփոթեքային ընկերության գործադիր տնօրենի նշանակումը, լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը, նրա վարձատրության և ծախսերի փոխհատուցումների վճարման կարգի ու պայմանների հաստատումը, ինչպես նաև վերստուգող հանձնաժողովի (վերստուգողի) վարձատրության և ծախսերի փոխհատուցումների վճարման կարգի և պայմանների վերաբերյալ ժողովի համար առաջարկությունների նախապատրաստումը.

ժ) Հիփոթեքային ընկերության աուդիտն իրականացնող անձի վճարման չափի սահմանումը.

ժա) Հիփոթեքային ընկերության բաժնետոմսերի դիմաց վճարվող տարեկան շահութաբաժինների չափի և վճարման կարգի վերաբերյալ ժողովին առաջարկությունների նախապատրաստումը.

ժբ) Հիփոթեքային ընկերության բաժնետոմսերով միջանկյալ (եռամսյակային կամ կիսամյակային) շահութաբաժինների չափի և վճարման կարգի սահմանումը.

ժգ) Հիփոթեքային ընկերության պահուստային և այլ հիմնադրամների օգտագործումը.

ժդ) Հիփոթեքային ընկերության կառավարման մարմինների գործունեությունը կանոնակարգող ներքին փաստաթղթերի հաստատումը.

ժե) Հիփոթեքային ընկերության մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների, հիմնարկների ստեղծումը.

ժզ) այլ կազմակերպություններին մասնակցելը, եթե այդ մասնակցությունն իրենից խոշոր գործարք չի ներկայացնում.

ժէ) Հիփոթեքային ընկերության գույքի օտարման եւ ձեռքբերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքումը՝ 'Բաժնետիրական ընկերությունների մասին' Հայաստանի Հանրապետության օրենքի VIII գլխում նախատեսված դեպքերում.

ժը) 'Բաժնետիրական ընկերությունների մասին' Հայաստանի Հանրապետության օրենքի IX գլխով նախատեսված գործարքների կնքումը.

ժթ) Հիփոթեքային ընկերության վարչակազմակերպական կառուցվածքի հաստատումը.

ի) ամենամյա ծախսերի նախահաշվի և դրա կատարողականի հաստատումը.

իա) Հիփոթեքային ընկերության հաստիքացուցակի հաստատումը.

իբ) օրենքով և սույն կանոնադրությամբ նախատեսված այլ հարցերի լուծումը:

8.4. Խորհրդի անդամներն ընտրվում (նշանակվում) են տարեկան ժողովի կամ անդամների լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցնելու դեպքում արտահերթ ժողովի կողմից՝ օրենքով և սույն կանոնադրությամբ սահմանված կարգով: Խորհրդի անդամների լիազորությունները դադարում են խորհրդի հաջորդ կազմի ընտրվելուց հետո:

8.5 Խորհրդի անդամների լիազորությունների ընդհանուր տևողությունը չի սահմանափակվում: Ժողովը կարող է որոշում ընդունել խորհրդի ցանկացած անդամի (բոլոր անդամների) լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին:

8.6 Խորհուրդը բաղկացած է երեք անդամից: Խորհրդի անդամներին, որպես իրենց պարտականությունների (գործառույթների) իրականացման դիմաց պարգևավճար (փոխհատուցում), տրվում է ամսական վարձատրություն, որի չափն ու վճարման կարգը սահմանվում են Հիփոթեքային ընկերության խորհրդի կանոնակարգով: Ընդ որում, խորհրդի այն անդամների համար, որոնք չեն հանդիսանում Հիփոթեքային ընկերության միակ բաժնետիրոջ ղեկավար կամ աշխատակից, սահմանվում է վարձատրության ավելի մեծ չափ:

8.7 Խորհրդի նախագահին ընտրում (նշանակում) ժողովը (միակ բաժնետերը): Ժողովը (միակ բաժնետերը) կարող է ցանկացած ժամանակ վերընտրել (վերանշանակել) նախագահին կամ ընտրել (նշանակել) նոր նախագահ:

8.8 Խորհրդի նախագահը՝

ա) կազմակերպում է խորհրդի աշխատանքները.

բ) գումարում է խորհրդի նիստերն ու նախագահում է դրանք.

գ) կազմակերպում է նիստերի արձանագրության վարումը.

դ) նախագահում է ժողովներում:

8.9 Խորհրդի նախագահի բացակայության դեպքում նրա պարտականությունները խորհրդի որոշմամբ կատարում է խորհրդի անդամներից մեկը:

8.10 Խորհրդի նիստերը գումարում է խորհրդի նախագահը իր նախաձեռնությամբ՝ խորհրդի անդամի, Հիփոթեքային ընկերության վերստուգող հանձնաժողովի (վերստուգողի), Հիփոթեքային ընկերության աուդիտն իրականացնող անձի, Հիփոթեքային ընկերության գործադիր տնօրենի պահանջով: Խորհրդի նիստերը գումարվում են առնվազն եռամսյակը մեկ անգամ: Խորհրդի նիստերի գումարման և անցկացման կարգը սահմանվում է սույն կանոնադրությամբ և ժողովի հաստատած՝ խորհրդի կանոնակարգով: Խորհուրդը կարող է հեռակա քվեարկությամբ (հարցման միջոցով) ընդունել որոշումներ:

8.11 Խորհրդի նիստն իրավազոր է եթե ներկա են անդամներից առնվազն երկուսը:

8.12 Խորհրդի որոշումներն ընդունվում են նիստին ներկա խորհրդի անդամների ձայների մեծամասնությամբ, եթե օրենքով, սույն կանոնադրությամբ կամ ժողովի հաստատած խորհրդի կանոնակարգով այլ բան նախատեսված չէ:

8.13 Խորհրդի նախագահն ունի որոշիչ ձայնի իրավունք:

8.14 Խորհրդի նիստերն արձանագրվում են: Նիստի արձանագրությունը կազմվում է նիստի ավարտից 5-օրյա ժամկետում:

Գլուխ 9. Հիփոթեքային ընկերության գործադիր տնօրենը

9.1. Հիփոթեքային ընկերության գործունեության ընթացիկ ղեկավարումը իրականացնում է գործադիր տնօրենը: Հիփոթեքային ընկերությունում տնօրինություն չի ստեղծվում: Գործադիր տնօրենը նշանակվում է խորհրդի կողմից: Հիփոթեքային ընկերության մյուս ղեկավարները նշանակվում են գործադիր տնօրենի կողմից, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի:

9.2. Գործադիր տնօրենի իրավասությանն են պատկանում բոլոր այն հարցերը, որոնք օրենքով կամ սույն կանոնադրությամբ չեն հանդիսանում բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի, վերստուգիչ հանձնաժողովի կամ վերստուգողի կամ գլխավոր հաշվապահի իրավասությունը:

9.3. Գործադիր տնօրենը՝

ա) տնօրինում է Հիփոթեքային ընկերության գույքը, այդ թվում՝ ֆինանսական միջոցները, գործարքներ է կնքում Հիփոթեքային ընկերության անունից.

բ) ներկայացնում է Հիփոթեքային ընկերությունը Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանում.

գ) գործում է առանց լիազորագրի.

դ) տալիս է լիազորագրեր.

ե) սահմանված կարգով կնքում է պայմանագրեր, այդ թվում՝ աշխատանքային.

զ) բանկերում բացում է Հիփոթեքային ընկերության հաշվարկային (այդ թվում՝ արտարժույթային) և այլ հաշիվներ.

է) խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Հիփոթեքային ընկերության աշխատանքային ներքին կանոնակարգը, առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնակարգերը, Հիփոթեքային ընկերության վարչակազմակերպական կառուցվածքը, հաստիքացուցակը.

ը) իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատարումը.

թ) սահմանված կարգով աշխատանքի է ընդունում և աշխատանքից ազատում Հիփոթեքային ընկերության աշխատակիցներին.

ժ) աշխատակիցների նկատմամբ կիրառում է խրախուսման և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ.

ժա) իրականացնում է Հիփոթեքային ընկերության կառավարման հետ կապված այն բոլոր լիազորությունները, որոնք վերապահված չեն Հիփոթեքային ընկերության ժողովին կամ խորհրդին, եթե օրենքով այլ բան նախատեսված չէ.

ժբ) իրականացնում է օրենքով, նորմատիվ իրավական այլ ակտերով և սույն կանոնադրությամբ նախատեսված այլ լիազորություններ:

9.4. Գործադիր տնօրենի բացակայությամբ գործադիր տնօրենի պարտականություններն իրականացնում է գործադիր տնօրենի տեղակալը:

Գլուխ 10. Հիփոթեքային ընկերության վերստուգիչ հանձնաժողովը կամ վերստուգողը

10.1. Հիփոթեքային ընկերության ֆինանսատնտեսական գործունեության վերահսկումն իրականացնելու համար ժողովն ընտրում է Հիփոթեքային ընկերության վերստուգիչ հանձնաժողով (վերստուգող): Վերստուգիչ հանձնաժողովը (վերստուգողը) հետևում է Հիփոթեքային ընկերության կառավարման մարմինների որոշումների կատարմանը, ստուգում է Հիփոթեքային ընկերության փաստաթղթերի, համապատասխանությունն օրենքներին և այլ իրավական ակտերին ու սույն Կանոնադրությանը:

10.2. Վերստուգիչ հանձնաժողովը (վերստուգողը) իր գործունեության ընթացքում ղեկավարվում է սույն Կանոնադրությամբ, ինչպես նաև ժողովի կողմից հաստատված վերստուգիչ հանձնաժողովի (վերստուգողի) կանոնակարգով:

10.3. Վերստուգիչ հանձնաժողովը (վերստուգողը) իրականացնում է Հիփոթեքային ընկերության ֆինանսատնտեսական գործունեության տարեկան արդյունքների ստուգումը, ստուգում է Հիփոթեքային ընկերության ֆինանսատնտեսական գործունեությունը սեփական նախաձեռնությամբ՝ ցանկացած ժամանակ, ժողովի որոշմամբ, ինչպես նաև Հիփոթեքային ընկերության՝ քվեարկող բաժնետոմսերի առնվազն 10 տոկոսի սեփականատեր բաժնետիրոջ (բաժնետերերի) պահանջով:

10.4. Վերստուգիչ հանձնաժողովի (վերստուգողի) պահանջով նրան պետք է ներկայացվեն Հիփոթեքային ընկերության, նրա մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների, հիմնարկների ֆինանսատնտեսական գործունեությանը վերաբերող բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը, նյութերն ու բացատրությունները:

10.5. Վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամներին (վերստուգողին) ընտրում է ժողովը՝ 3 տարի ժամկետով: Վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամների (վերստուգողի) վարձատրության և (կամ) ծախսերի փոխհատուցման չափերը և պայմանները սահմանվում են ժողովի որոշմամբ: Վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամ (վերստուգող) կարող է լինել Հիփոթեքային ընկերության կառավարման մարմիններում չընդգրկված ցանկացած ֆիզիկական անձ:

10.6. Վերստուգիչ հանձնաժողովը (վերստուգողը) հաշվետու է ժողովին: Օրենքների և այլ իրավական ակտերի խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում Վերստուգիչ հանձնաժողովի ղեկավարը կամ վերստուգողը ժողովին է ներկայացնում հաշվետվություն՝ միաժամանակ առաջարկելով այդ խախտումների վերացման և ապագայում չկրկնման ուղղությամբ ձեռնարկվելիք միջոցառումներ:

Գլուխ 11. Հիփոթեքային ընկերության մասնաճյուղերը և ներկայացուցչությունները

11.1. Հիփոթեքային ընկերությունը կարող է Հայաստանի Հանրապետությունում և նրա տարածքից դուրս հիմնել մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

11.2. Հիփոթեքային ընկերության մասնաճյուղերը և ներկայացուցչությունները չունեն իրավաբանական անձի կարգավիճակ և գործում են Հիփոթեքային ընկերության անունից՝ վերջինիս կողմից տրված լիազորությունների սահմաններում և հաստատված կանոնադրության հիման վրա:

Գլուխ 12. Ֆինանսական դրույթներ

12.1. Հիփոթեքային ընկերության հաշվապահական հաշվառումն իրականացվում է համաձայն Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրության:

12.2. Հիփոթեքային ընկերության ֆինանսական տարին համընկնում է օրացուցային տարվա հետ:

12.3. Հիփոթեքային ընկերության ֆինանսատնտեսական գործունեության աուդիտն իրականացնում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից նշանակված անկախ աուդիտորական կազմակերպությունը:

12.4. Հիփոթեքային ընկերությունը ստեղծում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահուստային հիմնադրամներ:

12.5. Հիփոթեքային ընկերության զուտ շահույթը կարող է օգտագործվել շահութաբաժինների վճարման, Հիփոթեքային ընկերության գործունեության և պահուստային հիմնադրամին կատարվող մասհանումների նպատակով:

12.6. Հիփոթեքային ընկերության գլխավոր հաշվապահին իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և այլ իրավական ակտերով գլխավոր հաշվապահի համար սահմանված իրավունքները և պարտականությունները:

Հիփոթեքային ընկերության գլխավոր հաշվապահը պատասխանատվություն է կրում Հիփոթեքային ընկերության հաշվապահական հաշվառման վարման, դրա վիճակի և հավաստիության, տարեկան հաշվետվության, ֆինանսական և վիճակագրական հաշվետվություններն օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված պետական կառավարման մարմիններին ժամանակին ներկայացնելու, ինչպես նաև Հիփոթեքային ընկերության բաժնետերերին, պարտատերերին և մամուլի և զանգվածային լրատվության մյուս միջոցներին Հիփոթեքային ընկերության մասին տրամադրվող ֆինանսական տեղեկությունների հավաստիության համար՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Գլուխ 13. Հիփոթեքային ընկերության լուծարումը

13.1. Հիփոթեքային ընկերությունը կարող է լուծարվել օրենքով նախատեսված հիմքերով և կարգով:

13.2. Հիփոթեքային ընկերության ինքնալուծարումն իրականացվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ՝ համաձայն ՀՀ օրենսդրության:

13.3. Հիփոթեքային ընկերության ինքնալուծարումն իրականացվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

13.4. Լուծարային հանձնաժողովն ընտրվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից՝ առնվազն երեք անդամի կազմով:

13.5. Պարտատերերի հանդեպ ունեցած պարտավորությունների մարումից հետո մնացած լուծարային միջոցները բաշխվում են բաժնետերերի միջև՝ նրանց բաժնեմասին համամասնորեն:

Հավելված 2

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ

2017թ. 4-րդ եռամսյակի

միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին

«31» դեկտեմբերի 2017թ.
 «Ազգային ֆինոթբքային ընկերություն» ՎԿԿ ՓԲԸ
 ք Երևան, Գանրապետության 22-7/1

Անվանումը	Ծանոթ.	01.10.2017- 31.12.2017	01.10.2016- 31.12.2016	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	4	1,175,139	1,106,587	4,598,201	3,878,757
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	4	(634,495)	(622,635)	(2,483,622)	(2,013,240)
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ		540,644	483,952	2,114,579	1,865,517
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	5	(1,963)	(69)	(4,626)	(2,114)
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտ		-	-	-	-
Զուտ կոմիսիոն ծախսեր		(1,963)	(69)	(4,626)	(2,114)
Զուտ առևտրային եկամուտ/(վնաս)	6	8,341	4,677	(2,773)	353
Այլ եկամուտներ	7	8	71	22	71
Անձնակազմի գծով ծախսեր	8	(50,359)	(48,809)	(139,322)	(141,973)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	15	(1,183)	(2,042)	(6,183)	(7,955)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	16	(964)	(967)	(3,845)	(3,868)
Այլ ծախսեր	9	(22,396)	(19,892)	(86,594)	(75,049)
Շահույթ մինչև հարկում		472,128	416,921	1,871,258	1,634,982
Շահութահարկի գծով ծախս	10	(98,607)	(107,637)	(375,952)	(327,954)
Ժամանակաշրջանի շահույթ		373,521	309,284	1,495,306	1,307,028
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Ընդամենը ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		373,521	309,284	1,495,306	1,307,028

Գործադիր տնօրեն

[Handwritten signature]

Էդմոնդ Վարդումյան

Գլխավոր հաշվապետ

[Handwritten signature]

Մարիամ Ամիրյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 12 հունվարի 2017թ.

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
Ֆինանսական դրության մասին
 «31» դեկտեմբերի 2017թ.
 «Ազգային Գիտությունների Ընկերություն» ՎԿԿ ՓԲԸ
 ք Երևան, Հանրապետության 22-7/1

հազ. դրամ

Անվանումը	Ծանոթ.	31.12.2017թ.	31.12.2016թ.
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	11	2,095,386	4,178,661
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	12	13,673,035	13,129,137
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին	13	42,308,330	39,871,079
Վարկեր աշխատակիցներին	14	15,491	18,604
Հիմնական միջոցներ	15	8,701	12,561
Ոչ նյութական ակտիվներ	16	15,642	17,785
Այլ ակտիվներ	17	35,307	26,384
Ընդամենը՝ ակտիվներ		58,151,892	57,254,211
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	17,173,297	16,393,690
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	19	965,468	1,609,773
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմ. նկատմամբ	20	7,936,661	6,673,519
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	10	152,783	107,973
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	10	102,017	103,253
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	21	4,751,824	8,788,038
Այլ պարտավորություններ	22	159,622	163,061
		31,241,672	33,839,307
Ընդամենը՝ պարտավորություններ			
Սեփական կապիտալ	23		
Բաժնետիրական կապիտալ		20,902,968	18,902,958
Գլխավոր պահուստ		217,456	158,071
Վերագնահատման պահուստ			
Չբաշխված շահույթ		5,789,796	4,353,875
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		26,910,220	23,414,904
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		58,151,892	57,254,211

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]

Էդմոնդ Վարդումյան
 Մարիամ Ամիրյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 12 հունվարի 2017թ.

ՄԻՋԱՆԿՅԱԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին
«31» դեկտեմբերի 2017թ.
«Ազգային շփոթեցման ընկերություն» ՎԿԿ ՓԲԸ
թ Երևան, Հանրապետության 22-7/1

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Կանոնադրական կապիտալ										հազ. դրամ		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Հարվածներ	Լուտվորող ցուցանիշներ	Լուտվորող ցուցանիշներ	Նախորդ հարվածում ժամանակաշրջան (I արդյուսակ)	Լուտվորող ցուցանիշներ	Լուտվորող ցուցանիշներ	Վճարված և վճարված չլինող արժեթղթերի արժեքը	Վճարված և վճարված չլինող արժեթղթերի արժեքը	Վճարված և վճարված չլինող արժեթղթերի արժեքը	Վճարված և վճարված չլինող արժեթղթերի արժեքը	Վճարված և վճարված չլինող արժեթղթերի արժեքը	Վճարված և վճարված չլինող արժեթղթերի արժեքը	Վճարված և վճարված չլինող արժեթղթերի արժեքը	Վճարված և վճարված չլինող արժեթղթերի արժեքը
1. Մնացորդը մայիսի 31-ին ժամանակաշրջանի սկզբում առ 01 հունվարի 2016թ. (ստուգված/չստուգված)	12,902,928		12,902,928		107,353				3,097,565				16,107,846
2. Վերահաշվարկված մնացորդը													
3. Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքների բաժնետոմսերի (բաժնետերերի) գծով, այդ թվում՝	12,902,928		12,902,928		107,353				3,097,565				16,107,846
3.1. Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ	6,000,030		6,000,030										6,000,030
4. Համապարփան եկամուտ													
5. Շահութաբաժիններ													
6. Սեփական կապիտալի տարրերի այլ ավելացում (նվազեցում), այդ թվում՝													
7. Ներքին շարժեր, այդ թվում՝													
7.1. Մասնատոմսեր գլխավոր պահուստից					50,718								
8. Մնացորդը հարվածում ժամանակաշրջանի վերջում առ 31 դեկտեմբերի 2016թ.	18,902,958		18,902,958		158,071				1,307,028				1,307,028
9. Մնացորդը հարվածում ժամանակաշրջանի սկզբում առ 01 հունվարի 2017թ. (ստուգված/չստուգված)	18,902,958		18,902,958		158,071				(50,718)				23,414,904
10. Վերահաշվարկված մնացորդը													
					158,071				4,353,875				23,414,904
					158,071				4,353,875				23,414,904

11. Բաժնետերեր (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետերերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝	2,000,010	2,000,010												2,000,010
11.1. Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ	2,000,010	2,000,010												2,000,010
12. Համապարփակ նվաճում														
13. Շահութաբաժիններ														
14. Մեփական կապիտալի տարրերի այլ ավելացում (նվազեցում), այդ թվում՝													1,495,306	1,495,306
15. Ներքին շաբժեր, այդ թվում՝														
15.1. Մասնաճանճան գլխավոր կապիտալին												59,385	(59,385)	
16. Մնացորդը հաշվառելի ժամանակաշրջանի վերջում														
առ 31 դեկտեմբեր 2017թ.	20,902,968	20,902,968										217,456	5,789,796	26,910,220

Գործադիր տնօրեն

 «ԱԶԳԱՏՆԻ ԲՆՈՒՅԵՆՍՅԱՆ ԱՆՏԱՐՈՒՅՈՒՄԻ ԱՐԿԻՄՈՆԻՆԿԱՆ ԿԱՐԿԱՆԵՐԻ ԿՐԵԴԻՏՈՐԳԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵ»
 «NATIONAL MORTGAGE CREDIT ORGANIZATION»
 «ՀԱՅԿԻՄԲԱՆԿ» ՓԲԸ
 02707189

Մարիամ Ամիրյան
 Լաշվերաբերական Կապիտալի Ամբաստանիչ 12 հունվարի 2017թ.

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
Դրամական միջոցների մասին
«31» դեկտեմբերի 2017թ.
«Ազգային Գիտությունների Ընկերություն» ՎԿԿ ՓԲԸ
ք Երևան, Գանրապետության 22-7/1

Ամվանումը	01.01.2017- 31.12.2017թթ.	01.01.2016- 31.12.2016թթ.
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐՈՒՄԸ		
Ստացված տոկոսներ	4,469,883	3,769,199
Վճարված տոկոսներ	(2,255,814)	(1,830,529)
Աշխատակազմի և այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(127,271)	(127,005)
Գործառնական ակտիվների (աճ) նվազում		
Ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված միջոցներ	(567,875)	(7,978,797)
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր	(2,399,409)	(5,820,881)
Այլ ակտիվներ	(108,820)	(81,858)
Գործառնական պարտավորությունների աճ (նվազում)		
Այլ պարտավորություններ	(127,556)	(21,306)
Գործառնական գործունեության միջոցով օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ՝ նախքան շահութահարկի վճարումը	(1,116,862)	(12,091,177)
Վճարված շահութահարկ	(332,535)	(325,749)
Գործառնական գործունեության միջոցով օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	(1,449,397)	(12,416,926)
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐՈՒՄԸ ԵՐԿՐՈՒՄԱՅԻՆ		
Ֆինանսական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(2,511)	(7,571)
Ներդրումային գործունեության միջոցով (օգտագործված) ստացված դրամական միջոցների հոսքեր	(2,511)	(7,571)
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐՈՒՄԸ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ		
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված միջոցներ	3,647,403	741,821
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված միջոցների մարում	(2,874,239)	(2,824,940)
ՀՀ կառավարությունից ստացված միջոցների մարում	(641,888)	(641,888)
Բանկերից ստացված միջոցներ	0	3,248,280
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված միջոցներ	1,240,414	5,089,123
Մուտքեր պարտքային արժեթղթերի թողարկումից	0	5,388,019
Պարտքային արժեթղթերի մարում	(4,137,300)	0
Մուտքեր բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից	2,000,010	6,000,030
Ֆինանսավորման գործունեության միջոցով ստացված դրամական միջոցների հոսքեր	(765,600)	17,000,445
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում) աճ Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(2,217,508)	4,575,948
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	18,092	4,231
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	5,465,005	884,826
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	3,265,589	5,465,005

Գործադիր տնօրեն

Էդմոնդ Վարդումյան

Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ

Մարիամ Ամիրյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 12 նոյեմբերի 2017թ.

“Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն”
ՎՎԿ Փակ Բաժնետիրական
Ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2017թ.

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

“Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն” ՎՎԿ (այսուհետ՝ Կազմակերպություն) հիմնվել է 2009թ. հունիսին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Կազմակերպությունը գրանցվել է 2009թ. հունիսի 16-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից խորհրդի թիվ 182 Ա որոշմամբ, թիվ 26 գրանցման համարով: ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2011 թվականի հոկտեմբերի 19-ի թիվ 1/1167 Ա որոշմամբ Կազմակերպության տիպը փոփոխվել է ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունից վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպության:

Կազմակերպությունը ստեղծվել է ՀՀ հիփոթեքային շուկայի զարգացմանն օժանդակելու նպատակով, որն իրականացվում է բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից ֆիզիկական անձանց տրամադրված հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորման միջոցով:

Կազմակերպության գրասենյակը գտնվում է Երևանում, հասցեն է՝ Հանրապետության 22-7/1:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Կազմակերպության աշխատողների միջին թվաքանակը կազմել է 22 մարդ:

2 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

2.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ): Ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Կազմակերպության ֆինանսական գործունեության արդյունքները և դրամական հոսքերը 2017թ. հունվարի 01-ից դեկտեմբերի 31-ը ընկած ժամանակաշրջանի համար:

2.2 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Կազմակերպություն և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Կազմակերպությունից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես “տոկոսային եկամուտ” և “տոկոսային ծախս” օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

2.3 Հարկում

Շահույթի գծով շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից:

Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Շահութահարկին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը հաշվանցվում է:

2.4 Դրամական միջոցների համարժեքներ

Դրամական միջոցների համարժեքները բաղկացած են ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող միջոցներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակահատվածում: Դրամական միջոցների համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով: Կազմակերպությունն իր գործառնություններն իրականացնում է բացառապես անկանխիկ ձևով:

2.5 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունն օգտագործում է բանկերում բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերը հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

2.6 Ֆինանսական գործիքներ

Կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Կազմակերպության կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների.

- ֆինանսական գործիքներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Ֆինանսական ակտիվների նման դասակարգումը կատարվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ Կազմակերպության ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա՝ հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրենց իրական արժեքներով, բացառությամբ հետևյալ ֆինանսական ակտիվների՝

- փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի, որոնք պետք է չափվեն ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, որոնք պետք է չափվեն ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո Կազմակերպությունը ֆինանսական պարտավորությունները չափում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ

- ֆինանսական պարտավորությունների՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Այսպիսի պարտավորությունները պետք է չափվեն իրական արժեքով,
- ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք առաջանում են, երբ ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի որակվում որպես ապաճանաչման ենթակա, կամ երբ կիրառելի է շարունակվող ներգրավվածության մոտեցումը:

2.7 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Կազմակերպությունն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների (“ծախսային իրադարձություն”) արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի ոչ բավարար համարժեքություն, զուտ եկամտի և վաճառքների ցածր հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Կազմակերպությունը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին

հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Կազմակերպությունը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Կազմակերպության ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

2.8 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- կազմակերպությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն անողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- կազմակերպությունը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ համարվում կամ լրացել է դրա վաղեմության ժամկետը:

2.9 Հիմնական միջոցներ

Կազմակերպությունը հիմնական միջոցները և ոչ նյութական ակտիվները հաշվեկշռում ճանաչում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ

- այդ ակտիվներին վերագրելի տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի կազմակերպություն, և
- այդ ակտիվները ունեն արժեք, որը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Կազմակերպության հիմնական միջոցները և ոչ նյութական ակտիվները հաշվեկշռում ճանաչվում են իրենց սկզբնական արժեքներով (ինքնարժեքներով): Ակտիվների ինքնարժեքները ընդգրկում են այդ ակտիվների ձեռքբերման գները, ներկրման տուրքերը, հարկերը, տեղակայման ծախսումները և պարտադիր այլ վճարները, որոնք ենթակա չեն կազմակերպության վերադարձման, և ակտիվները իրենց նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախսումներ:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը

- շենքեր, շինություններ և փոխանցվող հարմարանքներ 20 տարի,
- հաշվողական և համակարգչային տեխնիկա 1-5 տարի,
- այլ հիմնական միջոցներ 5 տարի,
- մինչև 50 հազար դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ 1 տարի,
- ոչ նյութական ակտիվներ 10 տարի:

Վարձակալված հիմնական միջոցի վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային մեթոդի հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, եթե առկա են արժեզրկման հատկանիշներ:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի պետք է ստուգվի անորոշ օգտակար ծառայություն ունեցող ոչ նյութական ակտիվի արժեզրկված լինելը՝ դրա հաշվեկշռային արժեքը համեմատելով փոխհատուցվող գումարի հետ:

Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Համաձայն գործող կանոնադրության, Կազմակերպությունը արտոնյալ բաժնետոմսեր չի կարող թողարկել: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում

թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

2.10 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

3 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Կազմակերպության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Կազմակերպությունը փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնությունները իրականացնում է շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Կազմակերպությունը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխադրությունների գծով արժեզրկումից պահուսպներ

Կազմակերպությունը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է

պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Կազմակերպությունը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Կազմակերպությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

4 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	01.10.17- 31.12.17թթ.	01.10.16- 31.12.16թթ.	01.01.17- 31.12.17թթ.	01.01.16- 31.12.16թթ.
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	956,264	900,863	3,705,086	3,375,163
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	218,875	205,724	893,115	503,594
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	1,175,139	1,106,587	4,598,201	3,878,757

Հազար ՀՀ դրամ	01.10.17- 31.12.17թթ.	01.10.16- 31.12.16թթ.	01.01.17- 31.12.17թթ.	01.01.16- 31.12.16թթ.
ՀՀ կառավարությունից ներգրավված միջոցներ	21,457	33,036	98,465	143,913
ՀՀ ԿԲ-ից ներգրավված միջոցներ	280,511	292,029	1,074,288	1,178,658
ՀՀ բանկերից ներգրավված միջոցներ	87,692	74,839	313,208	89,921
Միջազգ. ֆինանս. կազմ. ներգրավված միջոցներ	83,856	40,230	237,742	89,686
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	160,979	182,501	759,919	511,062
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	634,495	622,635	2,483,622	2,013,240

5 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	01.10.17- 31.12.17թթ.	01.10.16- 31.12.16թթ.	01.01.17- 31.12.17թթ.	01.01.16- 31.12.16թթ.
Բանկային և դեպո հաշիվների սպասարկման վճարներ	1,963	69	4,626	2,114
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	1,963	69	4,626	2,114

6 Զուտ եկամուտ/(վնաս) արտարժույթային գործարքներից

Հազար ՀՀ դրամ	01.10.17- 31.12.17թթ.	01.10.16- 31.12.16թթ.	01.01.17- 31.12.17թթ.	01.01.16- 31.12.16թթ.
Արտարժույթի վերագնահատումից զուտ եկամուտ/(վնաս)	8,559	4,733	(2,417)	618
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ/(վնաս)	(218)	(56)	(356)	(265)
Ընդամենը զուտ առևտրային վնաս	8,341	4,677	(2,773)	353

7 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	01.10.17- 31.12.17թթ.	01.10.16- 31.12.16թթ.	01.01.17- 31.12.17թթ.	01.01.16- 31.12.16թթ.
Ստացված տույժեր, տուգանքներ	8	71	22	71
Ընդամենը զուտ առևտրային վնաս	8	71	22	71

8 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	01.10.17- 31.12.17թթ.	01.10.16- 31.12.16թթ.	01.01.17- 31.12.17թթ.	01.01.16- 31.12.16թթ.
Աշխատավարձ	48,762	47,302	132,544	134,510
Ուսուցման ծախսեր	313	448	2,469	3,107
Այլ ծախսեր	1,284	1,059	4,309	4,356
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	50,359	48,809	139,322	141,973

9 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	01.10.17- 31.12.17թթ.	01.10.16- 31.12.16թթ.	01.01.17- 31.12.17թթ.	01.01.16- 31.12.16թթ.
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	564	653	2,084	2,236
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	10,061	7,160	40,483	27,703
Աուդիտի գծով ծախսեր	1,698	1,800	4,528	3,600
Գրասենյակային ծախսեր	123	278	358	562
Ներկայացուցչական ծախսեր	1,070	793	1,591	1,676
Ոչ նյութական ակտիվների պահպանման ծախսեր	1,266	1,266	5,063	5,010
Վարձակալության գծով ծախս	5,302	6,175	22,742	21,238
Գործուղման ծախսեր	363	0	3,125	6,635
Այլ ծախսեր	1,949	1,767	6,620	6,389
Ընդամենը այլ ծախսեր	22,396	19,892	86,594	75,049

10 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	01.01.17-31.12.17թթ. ընկած ժամանակահատվածի համար
Ընթացիկ հարկ	377,188
Հետաձգված հարկ	(1,236)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	375,952

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20%: ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև:

11 Կանխիկ դրամական միջոցների համարժեքներ և նացրոդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,095,386	4,178,661
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	1,170,203	1,286,344
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	3,265,589	5,465,005
Ընդամենը կանխիկ դրամական միջոցների համարժեքներ	3,265,589	5,465,005

12 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
Ժամկետային ավանդներ ՀՀ բանկերում	12,502,832	11,842,793
Բանկային հաշիվներ և դրանց գծով ստացվելիք տոկոսներ	1,170,203	1,286,344
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,673,035	13,129,137

13 Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
Վարկեր	42,308,330	39,871,079
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	42,308,330	39,871,079

31.12.17թ. դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 434,487 հազար դրամ:

Տրամադրված վարկերի վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
Վարկեր ՀՀ-ում գործող բանկերին	34,702,708	32,023,893
Վարկեր ՀՀ-ում գործող վարկային կազմակերպություններին	7,171,135	7,451,201
Հաշվեգրված տոկոսներ	434,487	395,985
Ընդամենը վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին	42,308,330	39,871,079

Կազմակերպությունն իրավունք ունի յուրաքանչյուր երեք տարին մեկ վերանայել իր կողմից բանկերին և վարկային կազմակերպություններին տրամադրված վարկերի տոկոսադրույքները: Ինչպես նշված է 26 ծանոթագրությունում, 31.12.17թ. դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը համընկնում է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժույթային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 28 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 25 ծանոթագրությունում:

14 Վարկեր տրված աշխատակիցներին

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
Վարկեր	15,491	18,604
Ընդամենը աշխատակիցներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	15,491	18,604

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
Վարկեր Կազմակերպության հետ կապված ֆիզիկական անձանց	9,384	8,872
Վարկեր Կազմակերպության աշխատակիցներին	6,105	9,730
Հաշվեգրված տոկոսներ	2	2
Ընդամենը աշխատակիցներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	15,491	18,604

15 Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային և հաղորդակցման սարքավորումներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Գույք և գրասենյակային սարքավորումներ	Ընդամենը
ՍԿՁԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ					
Սկզբնական արժեք 2017թ. հունվարի 01-ի դրությամբ	23,792	884	10,336	5,728	40,740
Ավելացում	1,823	60	-	440	2,323
Նվազեցում	-	-	-	-	-
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,615	944	10,336	6,168	43,063
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ					
2017թ. հունվարի 01-ի դրությամբ	14,800	809	9,986	2,584	28,179

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային և հաղորդակցման սարքավորումներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Գույք և գրասենյակային սարքավորումներ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ					
Հատկացումներ	4,956	82	350	795	6,183
Վերադարձ	-	-	-	-	-
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	19,756	891	10,336	3,379	34,362
Հաշվեկշռային արժեք 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,859	53	0	2,789	8,701

16 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ	Այլ (տնային էջ)	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ				
Սկզբնական արժեք 2017թ. հունվարի 01-ի դրությամբ	22,651	8,139	3,000	33,790
Ավելացում	1,500	203	-	1,703
Նվազեցում	-	-	-	-
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	24,151	8,342	3,000	35,493
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ				
2017թ. հունվարի 01-ի դրությամբ	11,864	3,671	470	16,005
Հատկացումներ	2,596	950	300	3,846
Վերադարձ	-	-	-	-
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,460	4,621	770	19,851
Հաշվեկշռային արժեք 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,691	3,721	2,230	15,642

17 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
Այլ կանխավճարներ	12	228
Այլ կանխավճարված հարկեր	0	0
Այլ ակտիվներ	35,295	26,156
Ընդամենը այլ ակտիվներ	35,307	26,384

Հազար ՀՀ դրամ

31.12.17թ.

31.12.16թ.

18 Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկեր	13,905,933	13,129,512
Բանկերից ստացված վարկեր	3,267,364	3,264,178
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17,173,297	16,393,690

ՀՀ Կենտրոնական բանկից ներգրավված միջոցները ներկայացնում են «Հայաստանում բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում» վարկային ծրագրի շրջանակներում, որը իրականացվում է Կազմակերպության միջոցով: Այս վարկերի վերահսկողությունն ու վարչարարությունը իրականացվում է Գերմանահայկական Հիմնադրամի կողմից: Վերաֆինանսավորվող հիփոթեքային վարկերին ներկայացվում են որոշակի պահանջներ՝ համաձայն գործող Գլխավոր վարկային պայմանագրի և Կազմակերպության Խորհրդի կողմից հաստատված Վերաֆինանսավորման կարգի: Վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Կազմակերպությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

19 Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	965,468	1,609,773
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	965,468	1,609,773

ՀՀ կառավարությունից ներգրավված միջոցները ներառում են վարկեր ստացված ՀՀ հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում: Այս վարկերի վերահսկողությունն ու վարչարարությունը իրականացվում է Գերմանահայկական Հիմնադրամի կողմից: Վերաֆինանսավորվող հիփոթեքային վարկերին ներկայացվում են որոշակի պահանջներ՝ համաձայն գործող Գլխավոր վարկային պայմանագրի և Կազմակերպության Խորհրդի կողմից հաստատված Վերաֆինանսավորման կարգի: Վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Կազմակերպությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

20 Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր	7,936,661	6,673,519
Ընդամենը պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,936,661	6,673,519

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված միջոցները ներառում են վարկեր, այդ թվում՝ ստացված Ֆրանսիական Հարգացման Գործակալությունից բնակարանային միկրովարկերը և էներգոարդյունավետության բարձրացման վարկավորումը ֆինանսավորելու նպատակով:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Կազմակերպությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

21 Կազմակերպության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
Ոչ փաստաթղթային պարտատոմսեր	4,710,600	8,847,900
Զեղչատոկոս/Հավելավճար	-	(101,240)
Արժեկտրոն	41,224	41,378
Ընդամենը կազմ. կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	4,751,824	8,788,038

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շրջանառության մեջ են գտնվում Կազմակերպության տասնմեկերորդ, տասնվեցերորդ և տասնյոթերորդ թողարկման պարտատոմսերը՝ համապատասխանաբար 5 տարի, 3 տարի, 3 տարի մարման ժամկետով (ընդհանուր 4.8 մլրդ ՀՀ դրամ ծավալով):

Կազմակերպության կողմից թողարկված միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պարտատոմսերը արժեկտրոնային են և ցուցակվել են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա» ԲԲԸ-ի հիմնական Abond հարթակում:

Մանրամասները ներկայացված են ազդագիր/ծանուցում ներդրողին նյութում, որը տեղադրված է Կազմակերպության ինտերնետային կայքում՝ www.nmc.am ԱՀԸ պարտատոմսերը բաժնում:

22 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17թ.	31.12.16թ.
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	14,449	14,222
Այլ պարտավորություններ	145,176	148,824
Պարտավորություններ հարկերի և տուրքերի գծով	-	15
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	159,625	163,061

23 Սեփական կապիտալ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմել է 20,902,968 հազ. դրամ: Համաձայն Կազմակերպության կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 2,044,300 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,225 դրամ անվանական արժեքով: 2017թ. ընթացքում Կազմակերպությունը ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 2,000,010 հազար դրամ գումարով:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության 100% բաժնետեր հանդիսանում է ՀՀ կենտրոնական բանկը:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և ունեն մեկ ձայնի իրավունք Կազմակերպության տարեկան և արտահերթ ընդհանուր ժողովներում:

24 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Կազմակերպությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության նկատմամբ չի եղել որևէ դատական հայց: Հետևաբար Կազմակերպության կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն կատարվել:

25 Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀԼՄ 24 “Փոխկապակցված կողմերի բացահայտում” կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Կազմակերպության կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Կազմակերպության վերջնական վերահսկող է հանդիսանում ՀՀ կենտրոնական բանկը:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործարքները ներառում են Կազմակերպության միակ բաժնետեր՝ ՀՀ կենտրոնական բանկում բացված Կազմակերպության ընթացիկ դրամային հաշվի վարումը, որն իրականացվում է շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով և Կազմակերպության հետ փոխկապակցված ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերի գումարները:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները եռամսյակի վերջի դրությամբ հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2017թ. Բաժնետեր
Թղթակցային հաշիվ ՀՀ ԿԲ-ում	
Մնացորդը հունվարի 01-ի դրությամբ	4,178,661
Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում ավելացում	24,524,524
Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում նվազում	(26,607,799)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,095,386

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2017թ. Ղեկավար անձնակազմ
Փոխկապակցված ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	8,872
Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում ավելացում	13,516
Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում նվազում	(13,003)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,385

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2017թ. Բաժնետեր
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	
Մնացորդը հունվարի 01-ի դրությամբ	13,129,512
Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում ավելացում	5,796,145
Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում նվազում	(5,019,724)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,905,933

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ	71,506
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	71,506

26 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները համապատասխանում են իրենց մնացորդային արժեքների հետ և ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2017թ.	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,673,035	13,673,035
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին	42,308,330	42,308,330
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17,173,297	17,173,297
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ	965,468	965,468
Պարտավորություններ միջազգ. ֆին. կազմ. նկատմամբ	7,936,661	7,936,661
Կազմակերպության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	4,751,824	4,751,824

Մեկ ամիս և ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվները իրենից ներկայացնում են բանկերում տեղաբաշխված ավանդները և դրամական միջոցների մնացորդները:

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխափոխություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը համընկնում է դրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են՝ ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին, քանի որ ընթացիկ տոկոսադրույքները նոր գործիքների համար արտահայտում են նախկինում տրամադրված գործիքների տոկոսադրույքները:

27 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների:

Հազար ՀՀ դրամ								31 դեկտեմբերի 2017թ.	
	Ցպահանջ և ճինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 3 տարի	3 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը	
ԱԿՏԻՎՆԵՐ									
Մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	2,095,386			2,095,386	-	-	-	2,095,386	
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,868,865	819,426	2,100,245	8,788,536	1,483,331	3,401,167	4,884,499	13,673,035	
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպությունների	471,630	695,919	2,994,626	4,162,176	12,934,493	25,211,661	38,146,154	42,308,330	
Աշխատակիցներին տրված վարկեր	-	1,691	5,408	7,099	8,393	-	8,393	15,492	
Ընդամենը	8,435,881	1,517,037	5,100,279	15,053,197	14,426,217	28,612,828	43,039,046	58,092,242	
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ									
Պարտավորություններ ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18,021	-	3,090,325	3,108,347	5,396,223	8,668,728	14,064,951	17,173,297	
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	-	797,307	797,307	320,944	-	320,944	1,118,251	
Պարտավորություններ միջազգ. ֆին. կազմ. նկ.	-	-	753,079	753,079	3,481,023	3,702,558	7,183,581	7,936,661	
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	41,224	41,224	4,710,600	-	4,710,600	4,751,824	
Ընդամենը	18,021	-	4,681,935	4,699,956	13,908,790	12,371,286	26,280,076	30,980,033	
Զուտ Դիրք	8,417,860	1,517,037	418,344	10,353,240	517,427	16,241,542	16,758,969	27,112,210	
Կուտակված ճեղքվածք	8,417,860	9,934,896	10,353,240		10,870,667	27,112,210			

28 Ռիսկի կառավարում

Կազմակերպության գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Կազմակերպության նպատակն է հասնել

ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Կազմակերպության ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Կազմակերպությունը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Կազմակերպության Ղեկավարության կողմից՝ ըստ Կազմակերպության Խորհրդի հաստատած վարկային քաղաքականության և ներքին կանոնակարգերի: Ղեկավարությունը ախտորոշում, գնահատում և միջոցներ է ձեռնարկում գսպելու ֆինանսական ռիսկերը:

Կարևորագույն ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկեր: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

28.1 Վարկային ռիսկ

Կազմակերպության գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Կազմակերպությանն կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Կազմակերպության կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկվում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Կազմակերպության ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Կազմակերպության վարկերի հսկողության բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են կազմակերպության Ղեկավարությանը:

28.1.1 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը՝ առանց երաշխիքի կամ այլ վարկային ապահովման

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2017թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության՝ վարկային ռիսկի ենթարկվելու վատագույն տարբերակը՝ առանց ապահովվածությունը հաշվի առնելու: Հաշվեկշռային ակտիվների համար վարկային ռիսկերը հիմնված են հաշվեկշռային զուտ արժեքների վրա:

Հազար ՀՀ դրամ

Ծանոթ

Համախառն
առավելագույն
ռիսկի չափ 2017թ.
դեկտեմբերի 31-ի
դրությամբ

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Նկատմամբ		
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին	13	42,308,330
Վարկեր աշխատակիցներին	14	15,491
Ընդամենը վարկային ռիսկ		55,996,856

28.1.2 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության վարկային ռիսկերը ամբողջությամբ կենտրոնացած են ՀՀ-ում:

Արդյունաբերության ճյուղեր

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության վարկային ռիսկերը ամբողջությամբ կենտրոնացած են Ֆինանսական կազմակերպություններում:

28.1.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Կազմակերպությունը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով:

Կազմակերպությունը իր վարկային ռիսկը զսպելու նպատակով կարող է իր հետ համագործակցող հաստատությունների համար սահմանել վարկի տրամադրման առավելագույն սահմանաչափեր: Յուրաքանչյուր հաստատության համար կարող է սահմանվել առանձին սահմանաչափ: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Կազմակերպությունը կարող է սահմանել սահմանաչափեր նաև վերաֆինանսավորվող հիփոթեքային վարկերի վրա ըստ դրանց տրամադրման տարածաշրջանի, վարկառուների առանձին խմբերի և այլ հատկանիշների:

Կազմակերպության կողմից վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերի 90 և ավել օր ժամկետանց դառնալու դեպքում հաստատությունը պարտավոր է այդ վարկի գումարի չափով մարել Կազմակերպության կողմից ստացված վարկի գումարը:

Կազմակերպությունը վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերի նկատմամբ հսկողությունը իրականացնում է համագործակցող հաստատությունների կողմից յուրաքանչյուր ամիս ներկայացվող հաշվետվությունների հիման վրա, ինչպես նաև Կազմակերպության համապատասխան աշխատակցի տեղերում վարկերի ստուգման միջոցով:

Գրավ

Կազմակերպությունը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց ապահովում վերցնելը: Կազմակերպությունը որպես վարկերի և փոխատվությունների համար ապահովման հիմնական միջոց բոլոր վարկառուների հետ կնքում է պահանջի իրավունքի զիջման (ցեսիայի) պայմանագիր, համաձայն որի Կազմակերպությունն իրավունք է ստանում հարկ եղած դեպքում օգտվել Կազմակերպության կողմից վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերի պայմանագրերից բխող վարկատուի և գրավառուի բոլոր իրավունքներից:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության կողմից տրամադրված վարկերը ամբողջությամբ ապահովված են վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերով:

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ:

28.1.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Կազմակերպությունը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Կազմակերպությունը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական

իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության գնահատմամբ վարկային պորտֆելը չունի անհատական կամ խմբային արժեզրկման որևէ հատկանիշներ: Հետևաբար, կազմակերպությունը չի ստեղծել վարկերի գծով հնարավոր կորուստների պահուստ:

28.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվեն այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Կազմակերպությունը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չի ունեցել առևտրային պորտֆել: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի շուկայական ռիսկի զգալի կենտրոնացումներ:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Կազմակերպության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Կազմակերպությունն իրավունք ունի յուրաքանչյուր երեք տարին մեկ վերանայել իր կողմից բանկերին և վարկային կազմակերպություններին տրամադրած վարկերի տոկոսադրույքները:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթային ռիսկի զսպման նպատակով Կազմակերպությունը որդեգրել է արտարժույթային դիրքը հնարավորինս փակ պահելու քաղաքականություն Ընկերության կողմից ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների շրջանակներում:

Կազմակերպության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2017թ.

Անվանումը	Ծանոթ.	Ազատ փոխարկելի արժույթ ¹
Ակտիվներ		
Պահանջներ այլ ֆինան. կազմ. նկատմամբ	12	6,783,864

¹ Ազատ փոխարկելի արժույթը ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և ԵԿԲ-ն

Պարտավորություններ		
Պարտավորություններ միջազգ. ֆին. կազմ. նկատմամբ	20	5,933,982
Այլ պարտավորություններ	22	142,252
Զուտ դիրք 31.12.2017թ. դրությամբ		707,630

28.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Կազմակերպության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Կազմակերպությունը կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Կազմակերպությունը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Կազմակերպության հետ մասնավորապես:

Կազմակերպության իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների:

29 Կապիտալի համարժեքություն

Կազմակերպության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Կազմակերպության կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Կազմակերպությունը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ:

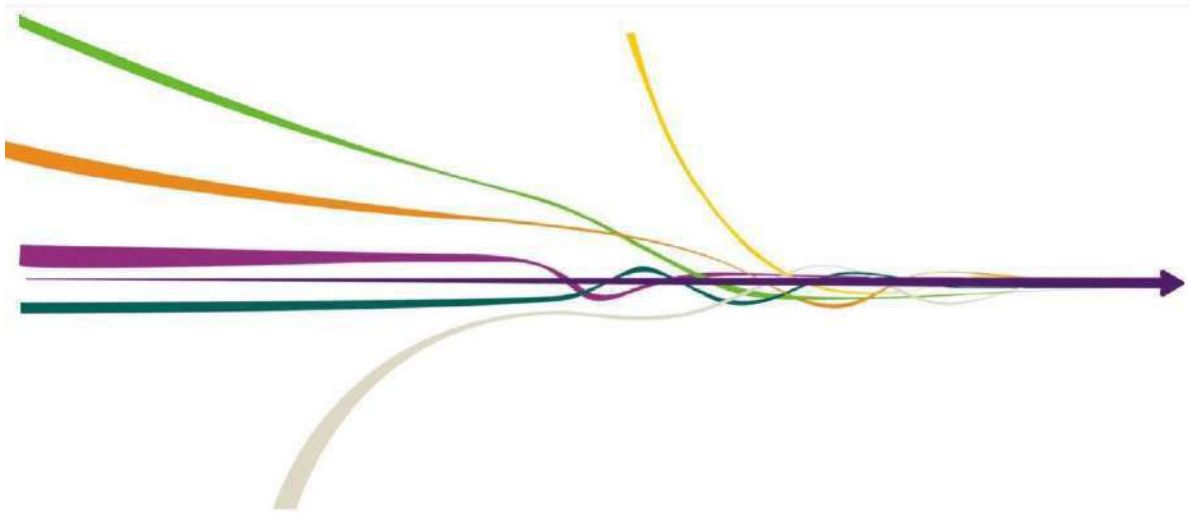
Ժամանակաշրջանի ընթացքում Կազմակերպությունը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Վերաֆինանսավորող Վարկային Կազմակերպությունների համար ՀՀ կենտրոնական բանկը սահմանել է նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափ՝ 4,000,000 հազար դրամ գումարով:

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ ատոդիտորի եզրակացություն

«Ազգային Հիփոթեքային ընկերություն»
վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն փակ
բաժնետիրական ընկերություն

2016թ. դեկտեմբերի 31

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	4
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	7
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	8

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրասր Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharyshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետիրոջը

Կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Ընկերությունը») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը:

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության՝ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՄ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների միջազգային դաշնության պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (ՀՄԴ-ի Վարքագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի՝ ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ վարքագծի պահանջների, և մենք կատարել ենք վարքագծի նկատմամբ մեր

մյուս պարտականությունները՝ այդ պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու, ինչպես նաև գործունեության անընդհատության ենթադրության վրա հիմնված հաշվառում վարելու համար, քանի դեռ ղեկավարությունը չի նախատեսում լուծարել Ընկերությունը կամ դադարեցնել դրա գործունեությունը կամ չունի իրատեսական այլընտրանք, բացի նշվածները:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ երաշխիքներ՝ խարդախությունների կամ սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ, ինչպես նաև ներկայացնել աուդիտորի եզրակացություն, որը կներառի մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր աստիճանի հավաստիացում է, սակայն այն երաշխիք չի հանդիսանում, որ ԱՄՄ համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այդպիսիք կան: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե ակնկալվում է, որ դրանք առանձին-առանձին կամ միասին վերցված կարող են ազդել այս ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ դրանց հիման վրա կայացրած տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համապատասխան իրականացվող աուդիտի շրջանակներում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն ամբողջ աուդիտի ընթացքում: Բացի այդ, մենք.

- Բացահայտում և գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվություններում խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին ուղղված աուդիտորական ընթացակարգեր, և ձեռք ենք բերում բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության արդյունք հանդիսացող էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով առաջացած խեղաթյուրման

չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, փաստաթղթերի կեղծում, միտումնավոր բացթողումներ, կեղծ հայտարարությունների տրամադրում կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:

- Պատկերացում ենք կազմում աուդիտին առնչվող ներքին վերահսկողության վերաբերյալ, որպեսզի մշակենք համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ Ընկերության ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճությունը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների հիման վրա հետևություն ենք անում, թե արդյոք առկա է իրադարձությունների կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած առաջացնել Ընկերության անընդհատ գործելու հնարավորության վերաբերյալ: Եթե մենք գալիս ենք եզրահանգման, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք ֆինանսական հաշվետվություններում համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե նման բացահայտումները պատշաճ կերպով ներկայացված չեն, մենք պետք է ձևափոխենք կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա իրադարձությունները կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել նրան, որ Ընկերությունը կորցնի իր անընդհատ գործելու կարողությունը:
- Գնահատում ենք ընդհանուր առմամբ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները և արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են դրանց հիմքում ընկած գործարքներն ու իրադարձությունները այն ձևով, որն ապահովում է ճշմարիտ ներկայացումը:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ, մենք հաղորդակցում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց հետ աուդիտի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված էական թերացումների վերաբերյալ, որոնք ներառում են աուդիտի ընթացքում մեր կողմից բացահայտված ներքին վերահսկողության կարևոր թերությունները:

Գազիկ Գյուլբուդադյան

Վահագն Փայան

Տնօրեն

Աուդիտոր

2017թ. փետրվարի 17

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
	Ծանոթ.		
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	3,878,757	3,327,821
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(2,013,240)	(1,791,949)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		1,865,517	1,535,872
Արտարժույթի առջ ու վաճառքից զուտ վնաս		(265)	-
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումից զուտ եկամուտ		618	1,858
Անձնակազմի գծով ծախսեր	7	(141,973)	(146,405)
Այլ ծախսեր	8	(88,913)	(81,895)
Շահույթ մինչև հարկում		1,634,984	1,309,430
Շահութահարկի գծով ծախս	9	(327,979)	(262,644)
Տարվա շահույթ		1,307,005	1,046,786
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		1,307,005	1,046,786

9-ից 48 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10	5,465,005	884,826
Պահանջների ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11	11,842,793	3,673,181
Տրամադրված վարկեր	12	39,889,683	34,059,150
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	13	30,346	34,677
Այլ ակտիվներ	14	26,386	28,067
Ընդամենը՝ ակտիվներ		57,254,213	38,679,901
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ բանկերի նկատմամբ	15	16,393,690	15,217,307
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	16	1,609,773	2,253,561
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	6,820,733	1,636,962
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18	8,788,038	3,244,389
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		107,973	134,395
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	9	103,253	74,504
Այլ պարտավորություններ		15,847	10,912
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		33,839,307	22,572,030
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	19	18,902,958	12,902,928
Գլխավոր պահուստ		158,071	107,353
Չբաշխված շահույթ		4,353,877	3,097,590
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		23,414,906	16,107,871
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		57,254,213	38,679,901

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 5-ից 48 էջերում, հաստատվել են Ընկերության խորհրդի կողմից 2017թ. փետրվարի 17-ին, և ստորագրվել են Ընկերության գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից:

Գործադիր տնօրեն

Հայկ Ոսկանյան

Գլխավոր հաշվապահ

Էլիթ Դունամալյան

9-ից 48 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2015թ. հունվար 1-ի դրությամբ	10,202,505	75,282	2,082,875	12,360,662
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	2,700,423	-	-	2,700,423
Հատկացում պահուստին	-	32,071	(32,071)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	2,700,423	32,071	(32,071)	2,700,423
Տարվա շահույթ	-	-	1,046,786	1,046,786
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	1,046,786	1,046,786
Հաշվեկշիռը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,902,928	107,353	3,097,590	16,107,871
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	6,000,030	-	-	6,000,030
Հատկացում պահուստին	-	50,718	(50,718)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	6,000,030	50,718	(50,718)	6,000,030
Տարվա շահույթ	-	-	1,307,005	1,307,005
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	1,307,005	1,307,005
Հաշվեկշիռը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18,902,958	158,071	4,353,877	23,414,906

9-ից 48 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	3,769,199	3,254,349
Վճարված տոկոսներ	(1,830,529)	(1,780,637)
Անձնակազմի և այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(127,003)	(211,253)
<i>(Ավելացում)/Նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված միջոցներ	(7,978,797)	2,835,143
Վարկեր բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին	(5,820,881)	(6,636,603)
Այլ ակտիվներ	(81,860)	(20,025)
<i>Ավելացում/(Նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Այլ պարտավորություններ	(21,306)	579
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(12,091,177)	(2,558,447)
Վճարված շահութահարկ	(325,749)	(178,893)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(12,416,926)	(2,737,340)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների առք	(7,571)	(13,359)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(7,571)	(13,359)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
ՀՀ բանկերից միջոցների ստացում	3,990,101	2,028,169
ՀՀ բանկերից ստացված միջոցների մարում	(2,824,940)	(743,143)
ՀՀ կառավարությունից ստացված միջոցների մարում	(641,888)	(641,888)
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված միջոցներ	5,089,123	188,026
Պարտքային արժեթղթերի թողարկումից մուտքեր	5,388,019	-
Պարտքային արժեթղթերի մարում	-	(805,000)
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից մուտքեր	6,000,030	2,700,423
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	17,000,445	2,726,587
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքների զուտ ան/ (նվազում)	4,575,948	(24,112)
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	4,231	(3,874)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	884,826	912,812
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 10)	5,465,005	884,826

9-ից 48 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպությունը (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնվել է 2009թ. հունիսին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Ընկերությունը գրանցվել է 2009թ. հունիսի 16-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից խորհրդի թիվ 182 Ա որոշմամբ, թիվ 26 գրանցման վկայականով:

Ընկերությունը ստեղծվել է ՀՀ հիփոթեքային շուկայի զարգացմանն օժանդակելու նպատակով, որն իրականացվում է բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից ֆիզիկական անձանց տրամադրված հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորման միջոցով:

Ընկերության գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Հանրապետության 22, թիվ 7/1 տարածք:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Ընկերության աշխատողների միջին թվաքանակը կազմել է 23 մարդ:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Ընկերության տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Ընկերությունը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Ընկերության հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՄ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ընկերության գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Ընկերությունը: Ընկերության գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

2016թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար առաջին անգամ ընդունված նոր ստանդարտները կամ մեկնաբանությունները կիրառելի չեն Ընկերության համար: Այդ ժամկետից կիրառվող ստանդարտներում տեղ գտած փոփոխություններից և ոչ մեկը Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չի ունեցել:

3.5 Ընկերության կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Ընկերության կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՀՀՍՍ 12 (Փոփոխություններ) «Շահութահարկեր»

ՀՀՍՍԽ-ը թողարկել է *«Չիրացված վնասների համար հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչում»* պարզաբանումը, որը ՀՀՍՍ 12-ում՝ *«Շահութահարկեր»*, կատարում է որոշակի փոփոխություններ: Փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես պետք է հաշվառել իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվները, հատկապես այն դեպքերում, երբ շուկայական տոկոսադրույքի փոփոխությունները նվազեցնում են պարտքային գործիքի իրական արժեքը սկզբնական արժեքից ցածր մակարդակի:

Սույն փոփոխությունները պարզաբանում են հետևյալը.

- այն պարտքային գործիքների գծով չիրացված վնասները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, իսկ հարկային առումով՝ սկզբնական արժեքով, առաջացնում են նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ՝ անկախ նրանից, թե պարտքային գործիքին տիրապետողն ակնկալում է վերականգնել դրա հաշվեկշռային արժեքը՝ այն վաճառելու, թե օգտագործելու միջոցով,
- ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի սահմանափակում հարկման ենթակա ապագա հավանական շահույթների գնահատումը,
- հարկման ենթակա ապագա շահույթների գնահատումները չեն ներառում նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձումից առաջացող հարկային նվազեցումները,
- ընկերությունը պետք է հաշվի առնի, արդյոք հարկային օրենսդրությունն արգելում է հարկվող շահույթների այն աղբյուրները, որոնց առումով այն կարող է նվազեցումներ կատարել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման մասով: Եթե հարկային օրենսդրությունում չկան այդպիսի արգելքներ, ընկերությունը գնահատում է նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը բոլոր այլ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հետ համատեղ:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2017թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և պետք է կիրառվեն հետընթաց: Դեկլարարության գնահատմամբ այս փոփոխություններն էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՍՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

ՀՀՍՍԽ-ն վերջերս թողարկել է *ՖՀՍՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»* (2014), ներկայացնելով իր նախագծի ավարտը՝ փոխարինելու ՀՀՍՍ 39 *«Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»*: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ՀՀՍՍ 39-ի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման ուղեցույցի մեծ փոփոխություններ, և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «սպասվող վարկային կորուստ» մոդելը: ՖՀՍՍ 9-ը տրամադրում է նաև հեջի հաշվառման կիրառման նոր ուղեցույց:

Ընկերության ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի ՖՀՄՍ 9-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ 15, Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

ՖՀՄՍ 15-ը ներկայացնում է հասույթի ճանաչման նոր պահանջներ՝ փոխարինելով ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ», ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր», և որոշ հասույթի հետ կապված մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը սահմանում է հսկողության վրա հիմնված հասույթի ճանաչման մոդել և տրամադրում է հավելյալ ուղղորդում մանրամասնորեն չլուսաբանված տարբեր բնագավառներում գործող ՖՀՄՍ-ների ներքո, այդ թվում, թե պայմանավորվածությունների համար ինչպես հաշվառել բազմաթիվ կատարողական պարտավորությունները, փոփոխական գնագոյացումը, հաճախորդների փոխհատուցման իրավունքները, մատակարարների հետգնման տարբերակները և այլ ընդհանուր բարդություններ:

ՖՀՄՍ 15-ը ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններում: Ընկերության ղեկավարությունը դեռ չի գնահատել ՖՀՄՍ 15-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 16, Վարձակալություն

ՖՀՄՍ 16-ը ներկայացնում է վարձակալության հաշվառման նոր պահանջներ և փոփոխություններ: ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է, որ վարձակալները պետք է հաշվառեն վարձակալությունները «հաշվապահական հաշվեկշռում»՝ ճանաչելով «օգտագործման իրավունքը» որպես ակտիվ և վարձակալության գծով համապատասխան պարտավորությունը:

Միևնույն ժամանակ ՖՀՄՍ 16-ը՝

- փոփոխում է վարձակալության սահմանումը,
- սահմանում է ակտիվի և պարտավորության հաշվառման պահանջներ, այդ թվում՝ այնպիսի առանձնահատկություններ, ինչպիսիք են ոչ-վարձակալական տարրերը, փոփոխվող վարձակալական վճարները և արտոնյալ (օպցիոն) ժամանակաշրջանները;
- ազատման հնարավորություն է տալիս կարճաժամկետ վարձակալությունների և ցածրարժեք ակտիվների համար,
- փոխում է «վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ» պայմանավորվածությունների հաշվառումը,
- մեծապես պահպանում է ՀՀՄՍ 17-ի մոտեցումը՝ վարձատուների հաշվառման մասով;
- ներկայացնում է նոր բացահայտման պահանջներ:

ՖՀՄՍ 16-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը՝ պայմանով, որ ՖՀՄՍ 15-ը «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ», նույնպես կիրառվի: Ընկերության ղեկավարությունը դեռևս չի գնահատել ՖՀՄՍ 16-ի ազդեցությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Ընկերությունից, և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում:

Չուտ առևտրային եկամուտ

Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Չուտ

առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով:

Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում բոլոր ակտիվները, պարտավորությունները գործառնական արտարժույթով (Ընկերության ներկայացման արտարժույթ) կատարվող գործառնությունները փոխարկվում են ՀՀ դրամի:

Ընկերության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2016թ. դեկտեմբերի 31	2015թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.94	483.75
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	512.20	528.69

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչ համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան

անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում վարկային կազմակերպություններն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից և այլ բանկերում հաշիվներից: Դրամական միջոցների համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունն օգտագործում է բանկերում բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերը և ավանդները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառյալ նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Ընկերության կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների.

- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները,
- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր:

Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Ընկերության ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Ընկերությունը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Ընկերության կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մտո ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Ընկերության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին

հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխառությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Ընկերությունն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլիմի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Ընկերությունը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք,

ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար գեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Ընկերությունը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Ընկերությանը, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Ընկերության ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Ընկերության կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Ընկերությանը: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Ընկերությունը չի կարող կանխատեսել՝ ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ

փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Ընկերությունը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում կամ պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, միևնույն ժամանակ չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Ընկերության՝ ֆինանսական ակտիվում շարունակվող մասնակցության համապատասխան: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Ընկերության կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Ընկերությունը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա վաղեմության ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան

հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.9 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն – Ընկերությունը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.10 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Համակարգիչներ	1	100
Գույք և գրասենյակային սարքավորումներ	5	20
Փոխադրամիջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	1-5	20-100

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Ընկերություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.11 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից և արտոնագրերից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի և այլ ոչ նյութական ակտիվների ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.12 Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տրամադրված վարկերը, ինչպես նաև առևտրային բանկերից, միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրված վարկերը և թողարկված պարտատոմսերը, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.13 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.14 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.15 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Ընկերության առևտրային գործունեությունը:

4.16 Սեզմենտների ներկայացում

Ընկերության գործառնությունները կազմում են մեկ գործարար սեզմենտ Ընկերությունը իր հիմնական շահույթը ստանում է միայն Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված ֆինանսական կազմակերպությունների հետ իրականացվող վերաֆինանսավորման գործարքներից:

Գործառնական սեզմենտները որոշելիս Ընկերության ղեկավարությունը տարանջատում է Ընկերության այն կոմպոնենտները, որոնք ներառված են ծառայությունների մատուցման մեջ (բիզնես սեզմենտ) և որի համար առկա է ֆինանսական տեղեկատվություն: Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները պարբերաբար վերանայվում են Ընկերության գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից՝ սեզմենտին միջոցներ հատկացնելու որոշում կայացնելու համար և գնահատելու դրա կատարումը:

Ընկերության գործառնությունները տարանջատված չեն գործառնական սեզմենտների և հանդիսանում են մեկ ամբողջական բիզնես միավոր: Ընկերությունն իր հիմնական եկամուտը ստանում է ՀՀ-ում գրանցված ֆինանսական հաստատությունների հետ վերաֆինանսավորման գործարքներից:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՄ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ

իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 22):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Ընկերությունը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Ընկերությունը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես՝ ծանոթագրություն 21):

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Ընկերությունը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներ: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի

չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Ընկերությունը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես ծանոթագրություն 20.

Ընկերության ղեկավարությունը չի վերանայել իր նախորդ գնահատումները, այսինքն չի ապաճանաչել հիմնական միջոցների հետ կապված իր նախկինում գնահատված հետաձգված հարկային պարտավորությունը և շարունակում է կատարել իր հարկային հաշվառումը, ինչպես նախկինում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Տրամադրված վարկեր	3,374,782	2,637,935
Պահանջների ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	503,594	689,629
Այլ տոկոսային եկամուտներ	381	257
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	3,878,757	3,327,821
Պարտավորություններ ՀՀ բանկերի նկատմամբ	1,268,578	1,180,939
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	143,914	188,165
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	89,686	65,038
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	511,062	357,807
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	2,013,240	1,791,949

7 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	134,510	138,167
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր	3,107	3,718
Անձնակազմի գծով այլ ծախսեր	4,356	4,520
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	141,973	146,405

8 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Ֆինանսական հաշտարար	26,899	24,120
Վարձակալության գծով ծախսեր	21,238	15,876
Մաշվածության և անորտիզացիայի գծով ծախսեր	11,823	11,921
Ծրագրերի սպասարկման ծախսեր	5,010	4,777
Գործուղման ծախսեր	6,635	7,066
Ապահովագրության ծախսեր	2,217	2,138
Կապի ծախսեր	2,236	2,029
Ներկայացուցչական ծախսեր	1,676	2,472
Այլ ծախսեր	11,179	11,496
Ընդամենը այլ ծախսեր	88,913	81,895

9 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	299,205	254,952
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	25	-
Հետաձգված հարկ	28,749	7,692
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	327,979	262,644

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2015թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ		Արդյունավետ	
	2016	դրույթաչափ (%)	2015	դրույթաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	1,634,984		1,309,430	
Շահութահարկ 20% դրույթաչափով	326,997	20	261,886	20
Չնվազեցվող ծախսեր	1,081	-	1,130	-
Արտարժույթի դրական փոխարժեքային տարբերություն	(124)	-	(372)	-
Նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	25	-	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	327,979	20	262,644	20

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ.	Շահույթում կամ	2016թ.
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	վնասում ճանաչված	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	2,151	694	2,845
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	2,151	694	2,845
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(8,160)	(18,098)	(26,258)
Տրամադրված վարկեր	(68,250)	(11,488)	(79,738)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(189)	140	(49)
Այլ ակտիվներ	(56)	3	(53)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(76,655)	(29,443)	(106,098)
Ջուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(74,504)	(28,749)	(103,253)

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ.	Շահույթում կամ	2015թ.
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	վնասում ճանաչված	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	1,941	210	2,151
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	1,941	210	2,151
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(13,454)	5,294	(8,160)
Տրամադրված վարկեր	(55,110)	(13,140)	(68,250)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(189)	-	(189)
Այլ ակտիվներ	-	(56)	(56)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(68,753)	(7,902)	(76,655)
Ջուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(66,812)	(7,692)	(74,504)

10 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Բանկային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	4,178,661	478,135
Բանկային հաշիվներ այլ բանկերում	1,286,344	406,691
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,465,005	884,826

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերում հաշիվները 1,200,062 հազար դրամ գումարով (93%) կենտրոնացված են երկու առևտրային բանկերում (2015թ. երկու առևտրային բանկերում՝ 355,035 հազար դրամ գումարով (87%)), որը ներկայացնում է զգալի կենտրոնացում:

11 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ժամկետային ավանդներ ՀՀ բանկերում	11,842,793	3,673,181
Ընդամենը պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,842,793	3,673,181

Ավանդները ժամկետանց չեն:

Ավանդները բանկերում ունեն 90 օրից ավել մարման ժամկետ և կարճաժամկետ են, բայց պարբերաբար մարման ժամկետները վերանայվում են և երկարաձգվում:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ բանկերում ժամկետային ավանդներից 2,429,617 հազար դրամ գումարով (21%) մնացորդները կենտրոնացված են մեկ բանկում, (2015թ. մեկ բանկում՝ 1,481,865 հազար դրամ (40.3%)):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամկետային ավանդների արդյունավետ տոկոսադրույքը 7.3% (2015թ-ին՝ 9.3%):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամկետային ավանդներից 1,451,820 հազար դրամ գումարը ներդրվել է Ընկերության կողմից՝ որպես պարտքային արժեթղթերի գծով երաշխիք (2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,481,865 հազար դրամ) (Տես ծանոթագրություն 18):

12 Տրամադրված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր ՀՀ-ում գործող բանկերին	32,340,125	27,911,518
Վարկեր ՀՀ-ում գործող վարկային կազմակերպություններին	7,530,954	6,127,542
Վարկեր աշխատակիցներին	18,604	20,090
Ընդամենը տրամադրված վարկեր	39,889,683	34,059,150

2016թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տրամադրված վարկերում ներառված հաշվեգրված տոկոսները կազմում են 395,987 հազար դրամ (2015թ.՝ 326,029 հազար դրամ):

2016թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տրամադրված վարկերի միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.5% (2015թ.՝ 9.4%):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 5,895,094 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 15%-ը) ընդհանուր գումարով՝ տրամադրված մեկ վարկառուի (2015թ.՝ 5,478,846 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 16%-ը):

Տրամադրված վարկերը արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված՝ 17,947,907 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով վարկերը գրավադրված են որպես ապահովվածություն ԿԲ-ից և ՀՀ կառավարությունից ստացված փոխառությունների և թողարկված պարտատոմսերի (2015թ-ին 16,764,490 հազար ՀՀ դրամ) (Տե՛ս ծանոթագրություններ 15, 16 և 18) դիմաց:

Տրամադրված վարկերը ապահովված են որակավորված հիփոթեքային ենթավարկերով, որոնք տրամադրվել են վերջնական հաճախորդներին բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից: Այսպիսի վարկերի անվանական արժեքը 2016թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել էր 39,494,744 հազար ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 33,396,710 հազար ՀՀ դրամ): Բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների դեֆոլտի դեպքում՝ Ընկերությունն իրավունք ունի ձեռք բերելու այս վարկերի սեփականության իրավունքը:

Ինչպես նշված է 22 ծանոթագրությունում, 2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելի ժամկետային վերլուծությունը տես 24 ծանոթագրությունում:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ պարտքային, արժուրային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 25 ծանոթագրությունում: Կապակցված կողմերի մնացորդների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 21 ծանոթագրությունում:

13 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Համակարգ- չային սարքավորում- ներ	Գույք և գրասենյակա- յին սարքավորում- ներ	Փոխադրա- միջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Համակարգ- չային ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	19,555	1,762	10,336	1,192	29,209	62,054
Ավելացում	6,049	1,840	-	74	5,397	13,360
Օտարում	(2,184)	-	-	(346)	(1,050)	(3,580)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,420	3,602	10,336	920	33,556	71,834
Ավելացում	4,892	2,325	-	42	233	7,492
Օտարում	(4,521)	(199)	-	(43)	-	(4,763)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,791	5,728	10,336	919	33,789	74,563
Կուտակված մաշվածություն						
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	11,207	1,213	5,854	823	9,719	28,816
Տարվա ծախս	5,124	999	2,066	264	3,468	11,921
Օտարում	(2,184)	-	-	(346)	(1,050)	(3,580)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,147	2,212	7,920	741	12,137	37,157
Տարվա ծախս	5,173	571	2,066	145	3,868	11,823
Օտարում	(4,521)	(199)	-	(43)	-	(4,763)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,799	2,584	9,986	843	16,005	44,217
Հաշվեկշռային արժեք						
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,273	1,390	2,416	179	21,419	34,677
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,992	3,144	350	76	17,784	30,346

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 9,228 հազար դրամ (2015թ.՝ 9,615 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել պայմանագրային պարտավորություններ կապիտալ ներդրումների գծով: (2015թ-ին՝ նույնպես):

14 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Գալիք ժամանակաշրջանի ծախսեր	26,063	27,482
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	26,063	27,482
Այլ ակտիվներ	323	585
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	323	585
Ընդամենը այլ ակտիվներ	26,386	28,067

15 Պարտավորություններ ՀՀ բանկերի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկեր	13,129,512	15,217,307
ՀՀ բանկերից ստացված վարկեր	3,264,178	-
	16,393,690	15,217,307

ՀՀ կենտրոնական բանկից ներգրավված միջոցները ներկայացնում են «Հայաստանում բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում – երրորդ փուլ» վարկային ծրագրի, ինչպես նաև «Հայաստանում բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում» վարկային ծրագրի ռեվոլվերային ֆոնդի ստացված վարկերը, որոնք իրականացվում են Ընկերության միջոցով: Այս վարկերի վերահսկողությունն ու վարչարարությունն իրականացվում է Գերմանահայկական Հիմնադրամի կողմից: Վերաֆինանսավորվող հիփոթեքային վարկերին ներկայացվում են որոշակի պահանջներ, համաձայն գործող Գլխավոր վարկային պայմանագրի և Ընկերության Խորհրդի կողմից հաստատված Վերաֆինանսավորման կարգի: Վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2016թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների գծով արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են 7.9-ից 11.3% (2015թ.` 7.9-ից 8.53%):

2016թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված 10,923,694 հազար դրամ (2015թ.` 12,477,445 հազար դրամ) համախառն արժեքով վարկերը գրավադրված են ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերի դիմաց (Տես` ծանոթագրություն 12): ՀՀ ԿԲ-ն Ընկերության ղեֆոլտի դեպքում իրավունք ունի ձեռք բերել այս վարկերի նկատմամբ սեփականության իրավունք:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

16 Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	1,609,773	2,253,561

ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունները ներկայացնում են վարկեր՝ ստացված ՀՀ հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում: Այս վարկերի վերահսկողությունն իրականացվում է Գերմանահայկական Հիմնադրամի կողմից: Վերաֆինանսավորվող հիփոթեքային վարկերին ներկայացվում են որոշակի պահանջներ՝ համաձայն գործող Գլխավոր վարկային պայմանագրի և Ընկերության խորհրդի կողմից հաստատված վերաֆինանսավորման կարգի: Վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2016թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունների գծով արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.12% (2015թ.՝ 7.12%):

2016թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված 1,466,583 հազար դրամ (2015՝ 1,902,052 հազար դրամ) համախառն արժեքով վարկերը գրավադրված են ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերի դիմաց (Տես՝ ծանոթագրություն 12): Ընկերության դեֆոլտի դեպքում ՀՀ ԿԲ-ն, գործելով ՀՀ կառավարության անունից՝ որպես գործակալ, իրավունք ունի ձեռք բերել այս վարկերի նկատմամբ սեփականության իրավունք: Հաշվետու ժամականաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2015թ.՝ նույնպես):

17 Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆրանսիական Ջարգացման Գործակալությունից ստացված վարկեր	6,673,519	1,456,670
Այլ պարտավորություններ	147,214	180,292
Ընդամենը պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,820,733	1,636,962

2013թ. դեկտեմբերի 17-ին Ընկերությունը 13,767 մլն ԱՄՆ դոլար գումարով վարկային գծի համաձայնագիր է կնքել Ֆրանսիական Ջարգացման Գործակալության հետ՝ միկրոբնակարանային և էներգաարդյունավետության վերանորոգման վարկերի համար: Վարկի մարման ժամետը սահմանվել է 12 տարի՝ մինչև 2025թ-ի դեկտեմբերի 17-ը՝ 3 տարի արտոնյալ մարման ժամկետով:

Ֆրանսիական Ջարգացման Գործակալությունից ստացված վարկը ունի ֆիքսված տոկոսադրույք.

2016թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ֆրանսիական Ջարգացման Գործակալության նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը ԱՄՆ դոլարով փոխառությունների համար կազմում է 2.0% (2015թ.՝ 2.7%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2015թ.՝ նույնպես):

Այլ պարտավորությունները ներկայացնում են դրամաշնորհներ (քոնուսային)՝ տրամադրված համապատասխան էներգետիկ ներդրումների համար ցածրից միջին եկամուտ ունեցող տնային տնտեսությունների, հատկապես գյուղական և երկրորդային քաղաքների (Երևան քաղաքի կենտրոնը բացառելով) վերանորոգման աշխատանքների և էներգաարդյունավետությունը բարձրացնելու վարկային ծրագրի զարգացման նպատակով:

Դրամաշնորհների շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2016		2015	
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար Եվրո	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար Եվրո
Հունվարի 1-ին	180,292	341	-	-
Տարվա ընթացքում ավելացած	-	-	191,590	350
Օգտագործված	(21,235)	(40)	(3,564)	(7)
Որպես հարկային գործակալ վճարված հարկ	(7,142)	(13)	(1,197)	(2)
Փոխարժեքային տարբերություններ	(4,701)	-	(6,537)	-
Դեկտեմբերի 31-ին	147,214	288	180,292	341

18 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Արժեկտրոնային պարտատոմսեր	6,751,977	3,244,389
Ձեռչատոկոսային պարտատոմսեր	2,036,061	-
Ընդամենը թողարկված պարտքային արժեթղթեր	8,788,038	3,244,389

8,847,900 հազար դրամ գումարի չափով անվանական արժեքով պարտատոմսերը ցուցակված են ՆԱՍԴ-Ա.Ք ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա-ում:

2016թ-ի ընթացքում Ընկերությունը թողարկել և ամբողջությամբ տեղաբաշխել է գեղչատոկոսային պարտատոմսեր 2,137,300 հազար դրամ անվանական արժեքով և մեկ տարի մարման ժամկետով և արժեկտրոնային պարտատոմսեր 3,510,600 հազար դրամ անվանական արժեքով, որոնց մարման ժամկետը սահմանված է մինչև 2019թ-ի նոյեմբերը:

2016թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթերի գծով տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.8%-11.8% (2015թ.՝ 9.8%-11.8%):

2016թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջներից և տրամադրված վարկերից 1,451,820 հազար դրամ և 5,557,630 հազար դրամ համապատասխանաբար (2015թ.՝ 1,481,865 հազար դրամ և 2,384,993 հազար դրամ համապատասխանաբար) հաշվեկշռային արժեքով տրամադրված վարկերը գրավադրվել էին թողարկված պարտքային արժեթղթերի դիմաց (Տե՛ս ծանոթագրություններ 11 և 12):

Տարվա ընթացքում Ընկերությունը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ արժեթուղթ: (2015թ-ին՝ նույնպես):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2015թ.՝ նույնպես):

19 Սեփական կապիտալ

2016թ. դեկտեմբերի 31 դրությամբ Ընկերության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 18,902,958 հազար դրամ: Համաձայն Ընկերության կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 1,848,700 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,225 դրամ անվանական արժեքով:

2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31 դրությամբ Ընկերության 100% բաժնետեր հանդիսանում է ՀՀ կենտրոնական բանկը:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Ընկերության տարեկան և ընդհանուր ժողովներում, և իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին:

2016թ. ընթացքում Ընկերությունը ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 6,000,030 հազար դրամ գումարով (2015-ին՝ 2,700,423 հազար դրամ):

Ընկերության բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրականացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով:

Բաշխման ենթակա Ընկերության պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն ՀՀ օրենսդրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով: Եթե պահուստային հիմնադրամը կազմում է սահմանված չափից ավելի փոքր մեծություն, ապա հատկացումներն այդ հիմնադրամին կատարվում են շահույթից՝ առնվազն 5%-ի չափով:

20 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Ընկերությունը իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության նկատմամբ չի եղել որևէ դատական հայց: Հետևաբար Ընկերության կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն կատարվել:

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – Ընկերությունը որպես վարձակալ

Ընկերությունը իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	11,557	7,938
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	11,557	7,938

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Ընկերությունը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես

նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Ընկերությունը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Ընկերությունը ներկայում չունի ապահովագրական ծածկույթ՝ կապված առաջացող սխալների կամ բացթողումների պարտավորությունների հետ:

21 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Ընկերության կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները, ՀՀ կառավարությունը:

Ընկերության վերջնական վերահսկող է հանդիսանում ՀՀ կենտրոնական բանկը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքները ներառում են Ընկերության ընթացիկ հաշվի վարումը, ստացված վարկերը և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2016		2015	
	Բաժնետեր	Ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետեր	Ղեկավար անձնակազմ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
<i>Պրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
<i>Հաշիվներ 77 ԿԲ-ում</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	478,135	-	626,231	-
Տարվա ընթացքում ավելացում	34,817,440	-	20,910,185	-
Տարվա ընթացքում նվազում	(31,116,914)	-	(21,058,281)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	4,178,661	-	478,135	-
<i>Տրված վարկեր</i>				
<i>Վարկ աշխատակիցներին</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	-	10,921	-	4,048
Տարվա ընթացքում աճ	-	7,519	-	9,733
Տարվա ընթացքում նվազում	-	(10,106)	-	(2,860)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	8,334	-	10,921
<i>Պարտավորություններ 77 բանկերի նկատմամբ</i>				
<i>77 ԿԲ-ից ստացված վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	15,217,307	-	13,931,683	-
Տարվա ընթացքում աճ	3,098,780	-	4,390,083	-

Հազար ՀՀ դրամ	2016		2015	
	Բաժնետեր	Ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետեր	Ղեկավար անձնակազմ
Տարվա ընթացքում նվազում	(5,186,577)	-	(3,104,459)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,129,512	-	15,217,307	-
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	2,253,561	-	2,897,476	-
Տարվա ընթացքում աճ	287,758	-	376,387	-
Տարվա ընթացքում նվազում	(931,546)	-	(1,020,302)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,609,773	-	2,253,561	-

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	-	204	-	123
Տոկոսային ծախսեր ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերի գծով	(1,178,657)	-	(1,180,939)	-
Տոկոսային ծախսեր ՀՀ կառավարությանից ստացված վարկերի գծով	(143,914)	-	(233,517)	-

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին տարվա ընթացքում տրամադրված 7,519 հազար դրամի (2015թ.՝ 9,733 հազար դրամ) վարկերը վճարման են ենթակա 3 տարվա ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 1%-2% (2015թ.՝ 1%-2%):

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	54,010	59,088
Այլ փոխհատուցումներ	1,623	1,594
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	55,633	60,682

22 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված).

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

22.1 Իրական արժեքով չհափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	5,465,005	-	5,465,005	5,465,005
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	11,842,793	-	11,842,793	11,842,793
Տրամադրված վարկեր	-	39,887,111	-	39,887,111	39,889,683
Այլ ակտիվներ	-	26,063	-	26,063	26,063
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ ՀՀ բանկերի նկատմամբ	-	16,393,690	-	16,393,690	16,393,690
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ	-	1,609,773	-	1,609,773	1,609,773
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	6,820,733	-	6,820,733	6,820,733
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	9,119,567	-	9,119,567	8,788,038
Այլ պարտավորություններ	-	15,847	-	15,847	15,847

Հազար ՀՀ դրամ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	884,826	-	884,826	884,826
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	3,673,181	-	3,673,181	3,673,181
Տրամադրված վարկեր	-	34,055,629	-	34,055,629	34,059,150
Այլ ակտիվներ	-	27,482	-	27,482	27,482
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ ՀՀ բանկերի նկատմամբ	-	15,217,307	-	15,217,307	15,217,307
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ	-	2,253,561	-	2,253,561	2,253,561
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,636,962	-	1,636,962	1,636,962
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	3,244,389	-	3,244,389	3,244,389
Այլ պարտավորություններ	-	10,912	-	10,912	10,912

Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Տրամադրված վարկեր

Ֆիսված տոկոսադրույքներով գործիքների գնահատված իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով:

Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի, ՀՀ Կառավարության և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

ՀՀ ԿԲ-ի, ՀՀ Կառավարության և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների վարկերի և փոխառությունների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքները, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքին:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերի գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են տարվա

վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

23 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Ընկերությունը ֆինանսական գործիքներով իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ, որոնք ներկայացված են զուտ արժեքով կամ կհաշվանցվեն համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի:

24 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Ընկերության չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 25.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

2016

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,465,005	-	5,465,005	-	-	-	5,465,005
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,334,923	5,058,170	9,393,093	2,449,700	-	2,449,700	11,842,793
Տրամադրված վարկեր	1,096,302	2,579,494	3,675,796	23,873,421	12,340,466	36,213,887	39,889,683
Այլ ակտիվներ	867	2,164	3,031	14,520	8,512	23,032	26,063
	10,897,097	7,639,828	18,536,925	26,337,641	12,348,978	38,686,619	57,223,544
Պարտավորություններ							
Պարտավորություններ ՀՀ բանկերի նկատմամբ	2,317,872	2,691,657	5,009,529	9,428,084	1,956,077	11,384,161	16,393,690
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	646,504	646,504	963,269	-	963,269	1,609,773
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	147,214	751,122	898,336	2,961,068	2,961,329	5,922,397	6,820,733
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,118,726	4,118,726	4,669,312	-	4,669,312	8,788,038
Այլ պարտավորություններ	15,847	-	15,847	-	-	-	15,847
	2,480,933	8,208,009	10,688,942	18,021,733	4,917,406	22,939,139	33,628,081
Զուտ Դիրք	8,416,164	(568,181)	7,847,983	8,315,908	7,431,572	15,747,480	23,595,463
Կուտակված ճեղքվածք	8,416,164	7,847,983		16,163,891	23,595,463		

Հազար ՀՀ դրամ

2015

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրա- գումար	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	884,826	-	884,826	-	-	-	884,826
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,191,094	-	2,191,094	1,482,087	-	1,482,087	3,673,181
Տրամադրված վարկեր	882,177	2,276,242	3,158,419	6,589,913	24,310,818	30,900,731	34,059,150
Այլ ակտիվներ	687	2,061	2,748	13,741	10,993	24,734	27,482
	<u>3,958,784</u>	<u>2,278,303</u>	<u>6,237,087</u>	<u>8,085,741</u>	<u>24,321,811</u>	<u>32,407,552</u>	<u>38,644,639</u>
Պարտավորություններ							
Պարտավորություններ ՀՀ բանկերի նկատմամբ	743,143	2,060,996	2,804,139	10,758,370	1,654,798	12,413,168	15,217,307
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	648,351	648,351	1,605,210	-	1,605,210	2,253,561
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	180,292	3,169	183,461	806,250	647,251	1,453,501	1,636,962
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	-	3,244,389	-	3,244,389	3,244,389
Այլ պարտավորություններ	10,912	-	10,912	-	-	-	10,912
	<u>934,347</u>	<u>2,712,516</u>	<u>3,646,863</u>	<u>16,414,219</u>	<u>2,302,049</u>	<u>18,716,268</u>	<u>22,363,131</u>
Զուտ Դիրք	<u>3,024,437</u>	<u>(434,213)</u>	<u>2,590,224</u>	<u>(8,328,478)</u>	<u>22,019,762</u>	<u>13,691,284</u>	<u>16,281,508</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>3,024,437</u>	<u>2,590,224</u>		<u>(5,738,254)</u>	<u>16,281,508</u>		

25 Ռիսկի կառավարում

Ընկերության գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Ընկերության նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Ընկերության ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Ընկերության ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Ընկերությունը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ընկերության Ղեկավարության կողմից՝ ըստ Ընկերության Խորհրդի հաստատած վարկային քաղաքականության և ներքին կանոնակարգերի: Ղեկավարությունը ախտորոշում, գնահատում և միջոցներ է ձեռնարկում զսպելու ֆինանսական ռիսկերը:

Կարևորագույն ռիսկերն են պարտքային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

25.1 Պարտքային ռիսկ

Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Ընկերությանը կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Ընկերության կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկվում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Ընկերության ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Ընկերության վարկերի հսկողության բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Ընկերության Ղեկավարությանը:

Ընկերության ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

25.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության պարտքային ռիսկերը ամբողջությամբ կենտրոնացված են ՀՀ-ում:

Արդյունաբերության ճյուղեր

2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության պարտքային ռիսկերը ամբողջությամբ կենտրոնացված են Ֆինանսական կազմակերպություններում:

25.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և ռիսկի կառավարման քաղաքականություն

Ընկերությունը կարգավորում է պարտքային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի խախտել սահմանված թույլատրելի սահմանաչափերը:

Ընկերությունը իր պարտքային ռիսկը զսպելու նպատակով կարող է իր հետ համագործակցող հաստատությունների համար սահմանել վարկի տրամադրման առավելագույն սահմանաչափեր: Յուրաքանչյուր հաստատության համար կարող է սահմանվել առանձին սահմանաչափ: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ընկերությունը կարող է սահմանել սահմանաչափեր նաև վերաֆինանսավորվող հիփոթեքային վարկերի վրա ըստ դրանց տրամադրման տարածաշրջանի, վարկառուների առանձին խմբերի և այլ հատկանիշների:

Ընկերության կողմից վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերի 90 և ավել օր ժամկետանց դառնալու դեպքում հաստատությունը պարտավոր է այդ վարկի գումարի չափով մարել Ընկերության կողմից ստացված վարկի գումարը:

Ընկերությունը վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերի նկատմամբ հսկողությունը իրականացնում է համագործակցող հաստատությունների կողմից յուրաքանչյուր ամիս ներկայացվող հաշվետվությունների հիման վրա, ինչպես նաև Ընկերության համապատասխան աշխատակցի տեղերում վարկերի ստուգման միջոցով:

Գրավ

Ընկերությունը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց ապահովում վերցնելը: Ընկերությունը որպես վարկերի և փոխատվությունների համար ապահովման հիմնական միջոց բոլոր վարկառուների հետ կնքում է պահանջի իրավունքի զիջման (ցեսիայի) պայմանագիր, համաձայն որի Ընկերությունն իրավունք է ստանում հարկ եղած դեպքում օգտվել Ընկերության կողմից վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերի պայմանագրերից բխող վարկատուի և գրավառուի բոլոր իրավունքներից:

2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից տրամադրված վարկերը ամբողջությամբ ապահովված են վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերով:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը:

25.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Ընկերությունը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Ընկերությունը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից

կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության գնահատմամբ վարկային պորտֆելը չունի անհատական կամ խմբային արժեզրկման որևէ հատկանիշներ: Հետևաբար, Ընկերությունը չի ստեղծել վարկերի գծով հնարավոր կորուստների պահուստ:

25.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվեն այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Ընկերությունը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: 2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել առևտրային պորտֆել: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: 2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի շուկայական ռիսկի զգալի կենտրոնացումներ:

25.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Ընկերության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: 2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել փոփոխական տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա: Աղյուսակում հանդիպող

բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ գուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ գուտ աճ:

Չափար ԶՅ դրամ	2016		2015	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	+10	29,853	+10	17,014

Ընկերության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Չափար ԶՅ դրամ	ԶՅ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,032,838	432,167	5,465,005
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,155,703	6,687,090	11,842,793
Տրամադրված վարկեր	39,889,683	-	39,889,683
Այլ ակտիվներ	26,063	-	26,063
	50,104,287	7,119,257	57,223,544
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ԶՅ բանկերի նկատմամբ	16,393,690	-	16,393,690
Պարտավորություններ ԶՅ կառավարության նկատմամբ	1,609,773	-	1,609,773
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5	6,820,728	6,820,733
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	8,788,038	-	8,788,038
Այլ պարտավորություններ	15,847	-	15,847
	26,807,353	6,820,728	33,628,081
Զուտ դիրք 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,296,934	298,529	23,595,463
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	36,837,544	1,807,095	38,644,639
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	20,726,169	1,636,962	22,363,131
Զուտ դիրք 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,111,375	170,133	16,281,508

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրոն:

25.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Ընկերությունը կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի

գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Ընկերությունը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Ընկերության հետ մասնավորապես:

Ընկերության իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների:

Ստորև ներկայացվում է 2016թ. և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 24-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես:

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ՀՀ բանկերի նկատմամբ	2,317,872	3,855,999	13,862,821	20,036,692
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	742,770	1,028,752	1,771,522
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	147,214	868,663	6,421,504	7,437,381
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,118,726	4,713,701	8,832,427
Այլ պարտավորություններ	15,847	-	-	15,847
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	2,480,933	9,586,158	26,026,778	38,093,869

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1-12 ամիս	1 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ՀՀ բանկերի նկատմամբ	743,143	3,177,589	15,243,966	19,164,698
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	785,732	1,773,122	2,558,854
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	180,292	38,656	1,634,487	1,853,435
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	344,000	3,754,389	4,098,389
Այլ պարտավորություններ	10,912	-	-	10,912
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	934,347	4,345,977	22,405,964	27,686,288

Ընկերությունը ներգրավել է էական գումարներով միջոցներ ՀՀ կառավարությունից և ՀՀ կենտրոնական բանկից: Նշված միջոցների ցանկացած էական վաղաժամկետ կամ չնախատեսված վերադարձ կարող է բացասաբար անդրադառնալ Ընկերության գործունեության վրա: Ընկերության ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի դեպքում նա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Ընկերությանը ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

25.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Ընկերության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Ընկերության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է խորհուրդը, գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում:
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,

- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և կորուստների նվազեցման առաջարկվող գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշների մշակում և կիրառում:

Ընկերության ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է վերստուգողի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Վերստուգողի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Ընկերության ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են խորհրդին:

26 Կապիտալի համարժեքություն և այլ նորմատիվներ

Ընկերությունը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Ընկերության կապիտալը վերահսկվում է օգտագործելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Ընկերությունը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան:

ՀՀ կենտրոնական բանկը՝ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանցից փոխառություններ ներգրավելու նպատակով պարտատոմսերի թողարկում եւ հրապարակային տեղաբաշխում իրականացնող վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանում է 12%, որը Ընկերության համար կիրառելի է դարձել 2011թ-ից, պարտատոմսերի թողարկման հետ կապված:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, գլխավոր պահուստ, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային ռիսկերի գնահատման:

2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների, կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2016	2015
Հիմնական կապիտալ	20,693,271	15,627,209
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	27,809,440	19,848,923
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	74.4%	78.7%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությունը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2011թ. սեպտեմբերից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվել է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 4,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը որոշվում է տվյալ վարկային կազմակերպության նկատմամբ մեկ փոխառուի կողմից ունեցած բոլոր պարտավորությունների և նրա ընդհանուր կապիտալի հարաբերակցությամբ, որը Ընկերության համար սահմանված է ոչ ավել քան 30%:

2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափի նորմատիվը հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջն»րի, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2016	2015
Հիմնական կապիտալ	20,693,271	15,627,209
Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի գումար	4,064,213	3,011,051
Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափ (N3)	19.6%	19.3%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությունը պահպանել է մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափի նորմատիվը:

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն»
վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն փակ
բաժնետիրական ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2015թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	4
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	7
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	8

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharyshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետիրոջը և Խորհրդին.

Մեր կողմից իրականացվել է «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Կազմակերպություն») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Կազմակերպության ղեկավարությունը պատասխանատու է Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է աուդիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության՝ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Այլ հանգամանքներ

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը իրականացրել է այլ աուդիտոր, որն արտահայտել է չձևափոխված կարծիք այդ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ 2015թ-ի մարտի 10-ին:

Գագիկ Գյուլբուդադյան
Տնօրեն-բաժնետեր

Վահագն Փայան
Աուդիտի ղեկավար

Գրանք Թորնթոն ՓԲԸ
4 մարտի, 2016թ.
ք. Երևան

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
	Ծանոթ.		
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	3,327,821	2,817,166
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(1,791,949)	(1,780,618)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		1,535,872	1,036,548
Զուտ օգուտ արտարժույթային գործարքներից		1,858	6,547
Անձնակազմի գծով ծախսեր	7	(146,405)	(115,918)
Այլ ծախսեր	8	(81,895)	(69,167)
Շահույթ մինչև հարկում		1,309,430	858,010
Շահութահարկի գծով ծախս	9	(262,644)	(171,510)
Տարվա շահույթ		1,046,786	686,500
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		1,046,786	686,500

7-ից 43 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10	884,826	912,812
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11	3,673,181	6,484,111
Տրամադրված վարկեր	12	34,059,150	27,322,382
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	13	34,677	33,238
Այլ ակտիվներ	14	28,067	43,855
Ընդամենը՝ ակտիվներ		38,679,901	34,796,398
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	15	15,217,307	13,931,683
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	16	2,253,561	2,897,476
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17	1,636,962	1,430,303
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18	3,244,389	4,040,952
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		134,395	58,214
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	9	74,504	66,812
Այլ պարտավորություններ		10,912	10,296
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		22,572,030	22,435,736
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	19	12,902,928	10,202,505
Գլխավոր պահուստ		107,353	75,282
Չբաշխված շահույթ		3,097,590	2,082,875
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		16,107,871	12,360,662
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		38,679,901	34,796,398

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 3-ից 42 էջերում, 2016թ. մարտի 4-ին ստորագրվել են Կազմակերպության գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի ժամանակավոր պաշտոնակատարի կողմից:

Հայկ Ոսկանյան

Մարիամ Ամիրյան

Գործադիր տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահի ժ/պ

7-ից 43 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	9,202,500	48,443	1,423,214	10,674,157
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,000,005	-	-	1,000,005
Մասհանում գլխավոր պահուստին	-	26,839	(26,839)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	1,000,005	26,839	(26,839)	1,000,005
Տարվա շահույթ	-	-	686,500	686,500
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	686,500	686,500
Հաշվեկշիռը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,202,505	75,282	2,082,875	12,360,662
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	2,700,423	-	-	2,700,423
Մասհանում գլխավոր պահուստին	-	32,071	(32,071)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	2,700,423	32,071	(32,071)	2,700,423
Տարվա շահույթ	-	-	1,046,786	1,046,786
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	1,046,786	1,046,786
Հաշվեկշիռը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,902,928	107,353	3,097,590	16,107,871

7-ից 43 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա համար	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	3,254,349	2,757,930
Վճարված տոկոսներ	(1,780,637)	(1,723,825)
Անձնակազմի և այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(211,253)	(175,863)
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված միջոցներ	2,835,143	(1,739,109)
Վարկեր բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին Այլ ակտիվներ	(6,636,603)	(3,402,785)
	(20,025)	252
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական պարտավորություններում</i>		
Այլ պարտավորություններ	579	1,008
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(2,558,447)	(4,282,392)
Վճարված շահութահարկ	(178,893)	(162,210)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(2,737,340)	(4,444,602)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների առք	(13,359)	(6,449)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(13,359)	(6,449)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
ՀՀ ԿԲ-ից միջոցների ստացում	2,028,169	2,101,664
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված միջոցների մարում	(743,143)	(1,486,457)
ՀՀ կառավարությունից ստացված միջոցների մարում	(641,888)	(641,895)
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված միջոցների մարում	188,026	1,238,312
Պարտքային արժեթղթերի թողարկումից մուտքեր	-	3,935,380
Պարտքային արժեթղթերի մարում	(805,000)	(2,207,900)
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից մուտքեր	2,700,423	1,000,005
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	2,726,587	3,939,109
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	(24,112)	(511,942)
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(3,874)	4,812
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	912,812	1,419,942
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 11)	884,826	912,812

7-ից 43 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպությունը (այսուհետ՝ Կազմակերպություն) հիմնվել է 2009թ. հունիսին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Կազմակերպությունը գրանցվել է 2009թ. հունիսի 16-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից խորհրդի թիվ 182 Ա որոշմամբ, թիվ 26 գրանցման վկայականով:

Կազմակերպությունը ստեղծվել է ՀՀ հիփոթեքային շուկայի զարգացմանն օժանդակելու նպատակով, որն իրականացվում է բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից ֆիզիկական անձանց տրամադրված հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորման միջոցով:

Կազմակերպության գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Կազմակերպության իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Հանրապետության 22, թիվ 7/1 տարածք:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Կազմակերպության աշխատողների միջին թվաքանակը կազմել է 15 մարդ:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Կազմակերպության վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Կազմակերպության ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Կազմակերպության տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Կազմակերպությունը: Կազմակերպության գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Կազմակերպության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Կազմակերպությունը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Կազմակերպության հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

2015թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար առաջին անգամ ընդունված նոր ստանդարտները կամ մեկնաբանությունները կիրառելի չեն Կազմակերպության համար: Այդ ժամկետից կիրառվող ստանդարտներում տեղ գտած փոփոխություններից և ոչ մեկը Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չի ունեցել:

3.5 Կազմակերպության կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Կազմակերպությունը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Կազմակերպության կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՖՀՄՄ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

ՀՀՄՄԽ-ն վերջերս թողարկել է *ՖՀՄՄ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»* (2014), ներկայացնելով իր նախագծի ավարտը՝ փոխարինելու *ՀՀՄՄ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»*: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ՀՀՄՄ 39-ի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման ուղեցույցի մեծ փոփոխություններ, և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «սպասվող վարկային կորուստ» մոդելը: ՖՀՄՄ 9-ը տրամադրում է նաև հեջի հաշվառման կիրառման նոր ուղեցույց:

Կազմակերպության ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի ՖՀՄՄ 9-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄ 15, Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

ՖՀՄՄ 15-ը ներկայացնում է հասույթի ճանաչման նոր պահանջներ՝ փոխարինելով *ՀՀՄՄ 18 «Հասույթ»*, *ՀՀՄՄ 11 «Կառուցման պայմանագրեր»*, և որոշ հասույթի հետ կապված մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը սահմանում է հսկողության վրա հիմնված հասույթի ճանաչման մոդել և տրամադրում է հավելյալ ուղղորդում մանրամասնորեն չլուսաբանված տարբեր բնագավառներում գործող ՖՀՄՄ-ների ներքո, այդ թվում, թե պայմանավորվածությունների համար ինչպես հաշվառել բազմաթիվ կատարողական պարտավորությունները, փոփոխական գնագոյացումը, հաճախորդների փոխհատուցման իրավունքները, մատակարարների հետգնման տարբերակները և այլ ընդհանուր բարդություններ:

ՖՀՄՄ 15-ը ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններում: Կազմակերպության ղեկավարությունը դեռ չի գնահատել ՖՀՄՄ 15-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հետևյալ նոր և փոփոխված ստանդարտները, բարեփոխումները հավանաբար նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում (ՀՀՄՄ 38 և ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ)
- 2012-2014թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումներ տարբեր չափանիշներով
- Բացահայտման նախաձեռնություն (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ)

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Կազմակերպություն և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Կազմակերպությունից, և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով:

Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում բոլոր ակտիվները, պարտավորությունները գործառնական արտարժույթով (Կազմակերպության ներկայացման արտարժույթ) կատարվող գործառնությունները փոխարկվում են ՀՀ դրամի:

Կազմակերպության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2015թ. դեկտեմբերի 31	2014թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.75	474.97
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	528.69	577.47

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում վարկային կազմակերպություններն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի: Դրամական միջոցների համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունն օգտագործում է բանկերում բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերը և ավանդները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

Կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառյալ նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Կազմակերպության կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Կազմակերպության ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Կազմակերպությունը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Կազմակերպության կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Կազմակերպության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Կազմակերպությունն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա

դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Կազմակերպությունը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Կազմակերպությունը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Կազմակերպությանը, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Կազմակերպության ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ

գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Կազմակերպության կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Կազմակերպությանը: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքից մնացած ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեքից մնացած ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքից մնացած ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեքից մնացած պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Կազմակերպությունը չի կարող կանխատեսել՝ ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեքից մնացած պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Կազմակերպությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Կազմակերպությունը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Կազմակերպությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում կամ պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, միևնույն ժամանակ չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Կազմակերպության՝ ֆինանսական ակտիվում շարունակվող մասնակցության համապատասխան: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Կազմակերպության կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Կազմակերպությունը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման

պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա վաղեմության ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.9 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն – Կազմակերպությունը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.10 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Համակարգիչներ	1	100
Գույք և գրասենյակային սարքավորումներ	5	20
Փոխադրամիջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	1-5	20-100

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից գուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.11 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից և արտոնագրերից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի և այլ ոչ նյութական ակտիվների ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.12 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և ՀՀ կենտրոնական բանկի գումարները, թողարկված պարտատոմսերը, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.13 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Կազմակերպությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.14 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինները վճարվում են հարկված շահույթից և ՀՀ հարկային օրենսդրության համաձայն՝ հարկման ենթակա չեն:

4.15 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Կազմակերպության առևտրային գործունեությունը:

4.16 Սեզմենտների ներկայացում

Կազմակերպության գործառնությունները կազմում են մեկ գործարար սեզմենտ: Կազմակերպությունը իր հիմնական շահույթը ստանում է միայն Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված ֆինանսական կազմակերպությունների հետ իրականացվող վերաֆինանսավորման գործարքներից:

Գործառնական սեզմենտները որոշելիս Կազմակերպության ղեկավարությունը տարանջատում է Կազմակերպության այն կոմպոնենտները, որոնք ներառված են ծառայությունների մատուցման մեջ (քիզնես սեզմենտ) և որի համար առկա է ֆինանսական տեղեկատվություն: Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները պարբերաբար վերանայվում են Կազմակերպության գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից՝ սեզմենտին միջոցներ հատկացնելու որոշում կայացնելու համար և գնահատելու դրա կատարումը:

Կազմակերպության գործառնությունները տարանջատված չեն գործառնական սեզմենտների և հանդիսանում են մեկ ամբողջական բիզնես միավոր: Կազմակերպությունն իր հիմնական եկամուտը ստանում է ՀՀ-ում գրանցված ֆինանսական հաստատությունների հետ ճանաչված վերաֆինանսավորման գործարքներից:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Կազմակերպության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Դեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 22):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Դեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Կազմակերպությունն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Կազմակերպությունը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ մասնատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Կազմակերպությունը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Կազմակերպությունը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես ծանոթագրություն 20.

Կազմակերպության ղեկավարությունը չի վերանայել իր նախորդ գնահատումները, այսինքն չի ապաճանաչել հիմնական միջոցների հետ կապված իր նախկինում գնահատված հետաձգված հարկային պարտավորությունը և շարունակում է կատարել իր հարկային հաշվառումը, ինչպես նախկինում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Տրամադրված վարկեր	2,637,935	2,229,337
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	689,629	586,343
Այլ տոկոսային եկամուտներ	257	1,486
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	3,327,821	2,817,166
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	1,180,939	1,161,914
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	188,165	233,517
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	65,038	48,978
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	357,807	336,209
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	1,791,949	1,780,618

7 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Աշխատավարձ և այլ վճարներ	138,167	109,492
Ուսուցման ծախսեր	3,718	1,697
Այլ ծախսեր	4,520	4,729
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	146,405	115,918

8 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	24,735	21,280
Վարձակալության գծով ծախսեր	15,876	12,747
Մաշվածության և ամորտիզացիայի գծով ծախսեր	11,921	9,222
Այլ ծախսեր	29,363	25,918
Ընդամենը այլ ծախսեր	81,895	69,167

9 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Ընթացիկ հարկ	254,952	160,304
Հետաձգված հարկ	7,692	11,206
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	262,644	171,510

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2014թ.՝ 20%)։ ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց

հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույթաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)		Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	
	2015		2014	
Շահույթ մինչև հարկումը	1,309,430		858,010	
Շահութահարկ 20% դրույթաչափով	261,886	20	171,602	20
Չնվազեցվող ծախսեր	1,130	-	1,216	-
Արտարժույթի դրական փոխարժեքային տարբերություն	(372)	-	(1,308)	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	262,644	20	171,510	20

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Այլ պարտավորություններ	1,941	210
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	1,941	210	2,151
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(13,454)	5,294	(8,160)
Տրամադրված վարկեր	(55,110)	(13,140)	(68,250)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(189)	-	(189)
Այլ ակտիվներ	-	(56)	(56)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(68,753)	(7,902)	(76,655)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(66,812)	(7,692)	(74,504)

Հազար ՀՀ դրամ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Այլ պարտավորություններ	1,846	95
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	1,846	95	1,941
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ և այլ ակտիվներ	(9,916)	(3,538)	(13,454)
Տրամադրված վարկեր	(47,536)	(7,574)	(55,110)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	(189)	(189)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(57,452)	(11,301)	(68,753)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(55,606)	(11,206)	(66,812)

10 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	478,135	626,231
Թղթակցային հաշիվներ այլ բանկերում	406,691	286,581
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	884,826	912,812

ՀՀ ԿԲ-ի հետ թղթակցային հաշիվն անտոկոս է:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերում հաշիվները 355,035 հազար դրամ գումարով (87%) կենտրոնացված են երկու առևտրային բանկերում (2014թ.՝ 235,705 հազար դրամ գումարով (82%)), որը ներկայացնում է զգալի կենտրոնացում:

11 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ժամկետային ավանդներ ՀՀ բանկերում	3,673,181	6,484,111
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,673,181	6,484,111

Ավանդները ժամկետանց չեն:

Ավանդները բանկերում ունեն 90 օրից ավել մարման ժամկետ և կարճաժամկետ են, բայց պարբերաբար մարման ժամկետները վերանայվում են և երկարաձգվում:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ բանկերում ժամկետային ավանդներից 1,481,865 հազար դրամ գումարով (40,3%) մնացորդները կենտրոնացված են մեկ բանկում, (2014թ. մեկ բանկում՝ 1,455,781 հազար դրամ (22,4%)):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամկետային ավանդների արդյունավետ տոկոսադրույքը 9.3% (2014թ-ին՝ 10.3%):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներում ներառված են ավանդներ, որոնք ներդրվել են Կազմակերպության կողմից՝ որպես պարտքային արժեթղթերի գծով երաշխիք՝ 1,481,865 հազար դրամ գումարով (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,455,781 հազար դրամ) (Տես ծանոթագրություն 18):

12 Տրամադրված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր ՀՀ-ում գործող բանկերին	27,911,518	22,982,168
Վարկեր ՀՀ-ում գործող վարկային կազմակերպություններին	6,127,542	4,340,214
Այլ	20,090	-
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	34,059,150	27,322,382

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տրամադրված վարկերում ներառված հաշվեգրված տոկոսները կազմում են 326,029 հազար դրամ (2014թ.՝ 242,207 հազար դրամ):

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տրամադրված վարկերի արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.4% (2014թ.՝ 9.2%):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 5,478,846 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 16%-ը) ընդհանուր գումարով՝ տրամադրված մեկ վարկառուի (2014թ.՝ 4,873,528 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 18%-ը):

Տրամադրված վարկերը արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված՝ 16,764,490 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով վարկերը գրավադրված են որպես ապահովվածություն ԿԲ-ից և ՀՀ կառավարությունից ստացված փոխառությունների և թողարկված պարտատոմսերի (2014թ-ին 19,109,748 հազար ՀՀ դրամ) (Տե՛ս ծանոթագրություններ 15, 16 և 18) դիմաց:

Տրամադրված վարկերը ապահովված են որակավորված հիփոթեքային ենթավարկերով, որոնք տրամադրվել են վերջնական հաճախորդներին բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից: Այսպիսի վարկերի անվանական արժեքը 2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել էր 33,396,710 հազար ՀՀ դրամ (2014թ.՝ 26,485,628 հազար ՀՀ դրամ): Բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների դեֆոլտի դեպքում՝ Կազմակերպությունն իրավունք ունի ձեռք բերելու այս վարկերի սեփականության իրավունքը:

Ինչպես նշված է 22 ծանոթագրությունում, 2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի գնահատված իրական արժեքը համընկնում է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելի ժամկետային վերլուծությունը տես 24 ծանոթագրությունում:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ պարտքային, արժութային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 25 ծանոթագրությունում: Կապակցված կողմերի մնացորդների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 21 ծանոթագրությունում:

13 Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Համակարգ- չային սարքավորում- ներ	Գույք և գրասենյակա- յին սարքավորում- ներ	Փոխադրա- միջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Համակարգ- չային ծրագրեր	Ընդամենը
ՍԿՋՔՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ						
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	13,632	1,273	10,336	1,154	29,209	55,604
Ավելացում	5,996	489	-	38	-	6,523
Օտարում	(73)	-	-	-	-	(73)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	19,555	1,762	10,336	1,192	29,209	62,054
Ավելացում	6,049	1,840	-	74	5,397	13,360
Օտարում	(2,184)	-	-	(346)	(1,050)	(3,580)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,420	3,602	10,336	920	33,556	71,834
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ						
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,655	896	3,788	823	6,432	19,594
Տարվա ծախս	3,552	317	2,066	-	3,287	9,222
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,207	1,213	5,854	823	9,719	28,816
Տարվա ծախս	5,124	999	2,066	264	3,468	11,921
Օտարում	(2,184)	-	-	(346)	(1,050)	(3,580)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,147	2,212	7,920	741	12,137	37,157
ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՄՅԻՆ ԱՐԺԵՔ						
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,273	1,390	2,416	179	21,419	34,677
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,348	549	4,482	369	19,490	33,238
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,977	377	6,548	331	22,777	36,010

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 9,615 հազար դրամ (2014թ.՝ 4,333 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել պայմանագրային պարտավորություններ կապիտալ ներդրումների գծով: (2014թ-ին՝ նույնպես).

14 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Գալիք ժամանակաշրջանի ծախսեր	27,482	38,575
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	27,482	38,575
Այլ ակտիվներ	585	5,280
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	585	5,280
Ընդամենը այլ ակտիվներ	28,067	43,855

15 Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկեր	15,217,307	13,931,683

ՀՀ կենտրոնական բանկից ներգրավված միջոցները ներկայացնում են «Հայաստանում բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում – երրորդ փուլ» վարկային ծրագրի, ինչպես նաև «Հայաստանում բնակարանային ֆինանսավորման կայուն շուկայի զարգացում» վարկային ծրագրի ռեվոլվերային ֆոնդի ստացված վարկերը, որոնք իրականացվում են Կազմակերպության միջոցով: Այս վարկերի վերահսկողությունն ու վարչարարությունն իրականացվում է Գերմանահայկական Հիմնադրամի կողմից: Վերաֆինանսավորվող հիփոթեքային վարկերին ներկայացվում են որոշակի պահանջներ, համաձայն գործող Գլխավոր վարկային պայմանագրի և Կազմակերպության Խորհրդի կողմից հաստատված Վերաֆինանսավորման կարգի: Վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ պարտավորությունների գծով արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են 7.9-ից 8.53% (2014թ.՝ 7.9-ից 8.53%):

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված 12,477,445 հազար դրամ (2014թ.՝ 12,880,674 հազար դրամ) համախառն արժեքով վարկերը գրավադրված են ՀՀ ԿԲ-ից ստացված փոխատվությունների դիմաց (Տես՝ ծանոթագրություն 12): ՀՀ ԿԲ-ն Կազմակերպության դեֆոլտի դեպքում իրավունք ունի ձեռք բերել այս վարկերի նկատմամբ սեփականության իրավունք:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Կազմակերպությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

16 Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	2,253,561	2,897,476

ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունները ներկայացնում են վարկեր՝ ստացված ՀՀ հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում: Այս վարկերի վերահսկողությունն իրականացվում է Գերմանահայկական Հիմնադրամի

կողմից: Վերաֆինանսավորվող հիփոթեքային վարկերին ներկայացվում են որոշակի պահանջներ՝ համաձայն գործող Գլխավոր վարկային պայմանագրի և Կազմակերպության խորհրդի կողմից հաստատված վերաֆինանսավորման կարգի: Վարկերն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունների գծով արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.12% (2014թ.՝ 7.12%):

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված 1,902,052 հազար դրամ (2014՝ 2,306,675 հազար դրամ) համախառն արժեքով վարկերը գրավադրված են ՀՀ կառավարությունից ստացված փոխստվությունների դիմաց (Տես՝ ծանոթագրություն 12): Կազմակերպության դեֆոլտի դեպքում ՀՀ ԿԲ-ն իրավունք ունի ձեռք բերել այս վարկերի նկատմամբ սեփականության իրավունք: Հաշվետու ժամականաշրջանում Կազմակերպությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2014թ.՝ նույնպես):

17 Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ԴԴ դրամ	2015	2014
Ֆրանսիական Ջարգացման Գործակալությունից ստացված վարկեր	1,456,670	1,430,303
Այլ պարտավորություններ	180,292	-
Ընդամենը պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,636,962	1,430,303

2013թ. դեկտեմբերի 17-ի դրությամբ Կազմակերպությունը 10.0 մլն եվրո գումարով վարկային գծի համաձայնագիր է կնքել Ֆրանսիական Ջարգացման Գործակալության հետ միկրոբնակարանային և էներգաարդյունավետության վերանորոման վարկերի համար: Վարկի մարման ժամետը սահմանվել է 12 տարի՝ մինչև 2025թ-ի դեկտեմբերի 17-ը՝ 3 տարի արտոնյալ մարման ժամկետով:

Ֆրանսիական Ջարգացման Գործակալությունից ստացված վարկը ունի ֆիքսված տոկոսադրույք.

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ֆրանսիական Ջարգացման Գործակալության նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը եվրոյով փոխառությունների համար կազմում է 2.67% (2014թ.՝ 2.67%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Կազմակերպությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2014: ոչինչ):

Այլ պարտավորությունները ներկայացնում են դրամաշնորհներ (բոնուսահին)՝ տրամադրված համապատասխան էներգետիկ ներդրումների համար ցածրից միջին եկամուտ ունեցող տնային տնտեսությունների, հատկապես գյուղական և երկրորդային քաղաքների (Երևան քաղաքի կենտրոնը բացառելով) վերանորոգման աշխատանքների և էներգաարդյունավետությունը բարձրացնելու վարկային ծրագրի զարգացման նպատակով: Այլ պարտավորությունների շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2015
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար եվրո
Դուրվարի 1-ին	-	-
Տարվա ընթացքում ավելացած	191,590	350
Օգտագործված	(3,564)	(7)
Ըրպես հարային գործակալ վճարված հարկ	(1,197)	(2)
Փոխարժեքային տարբերություններ	(6,537)	-
Դեկտեմբերի 31-ին	180,292	341

18 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Թողարկված պարտատոմսեր	3,244,389	4,040,952
Ընդամենը թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,244,389	4,040,952

3,200,000 հազար ՀՀ դրամ գումարի չափով անվանական պարտատոմսերը ցուցակված են ՆԱՄԳԱՔ ՕԷՍԷՔՍ Արմենիա-ում:

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթերի գծով տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9,8%-11,8% (2014թ.՝ 9,8%-11,8%):

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջներից և տրամադրված վարկերից 1,481,865 հազար ՀՀ դրամ և 2,384,993 հազար ՀՀ դրամ համապատասխանաբար (2014թ.՝ 1,455,781 հազար ՀՀ դրամ և 3,922,399 հազար ՀՀ դրամ համապատասխանաբար) հաշվեկշռային արժեքով տրամադրված վարկերը գրավադրվել էին թողարկված պարտքային արժեթղթերի դիմաց (Տե՛ս ծանոթագրություններ 11 և 12):

Տարվա ընթացքում Կազմակերպությունը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ արժեթուղթ:(2014թ-ին՝ նույնպես):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Կազմակերպությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2014թ.՝ ոչինչ):

19 Սեփական կապիտալ

2015թ. դեկտեմբերի 31 դրությամբ Կազմակերպության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 12,902,928 հազար դրամ: Համաձայն Կազմակերպության կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 1,261,900 հազար սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,225 դրամ անվանական արժեքով:

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31 դրությամբ Կազմակերպության 100% բաժնետեր հանդիսանում է ՀՀ կենտրոնական բանկը:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Կազմակերպության տարեկան և ընդհանուր ժողովներում, և իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին:

2015թ. ընթացքում Կազմակերպությունը ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 2,700,423 հազար դրամ գումարով (2014-ին՝ 1,000,005 հազար դրամ):

Կազմակերպության բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրականացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով:

Բաշխման ենթակա Կազմակերպության պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Կազմակերպության կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 5 %-ի չափով:

20 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Դեկլարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Դեկլարությունը համոզված է, որ Կազմակերպությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության նկատմամբ չի եղել որևէ դատական հայց: Հետևաբար Կազմակերպության կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն կատարվել:

*Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով –
 Կազմակերպությունը որպես վարձակալող*

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով վարձակալում է տարածք:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Մինչև 1 տարի	15,876	11,284
1-5 տարի	38,300	22,166
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	54,176	33,450

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Կազմակերպությունը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Կազմակերպությունը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Կազմակերպությունը ներկայում չունի ապահովագրական ծածկույթ՝ կապված առաջացող սխալների կամ բացթողումների պարտավորությունների հետ: Ընդհանրապես, Հայաստանում ներկայում հասանելի չէ պարտավորությունների ապահովագրությունը:

21 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Կազմակերպության կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Կազմակերպության վերջնական վերահսկող է հանդիսանում ՀՀ կենտրոնական բանկը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքները ներառում են Կազմակերպության ընթացիկ հաշվի վարումը, ստացված վարկերը և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015		2014	
	Բաժնետեր	Ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետեր	Ղեկավար անձնակազմ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Պրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	626,231	-	1,380,528	-
Տարվա ընթացքում ավելացում	20,910,185	-	19,986,272	-
Տարվա ընթացքում նվազում	(21,058,281)	-	(20,740,569)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	478,135	-	626,231	-
Տրված վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	-	4,048	-	8,238
Տարվա ընթացքում աճ	-	9,733	-	5,197
Տարվա ընթացքում նվազում	-	(2,860)	-	(9,387)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	10,921	-	4,048
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	13,931,683	-	13,315,733	-
Տարվա ընթացքում աճ	4,390,083	-	4,425,663	-
Տարվա ընթացքում նվազում	(3,104,459)	-	(3,809,713)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,217,307	-	13,931,683	-
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	2,897,476	-	3,541,341	-
Տարվա ընթացքում աճ	376,387	-	467,040	-
Տարվա ընթացքում նվազում	(1,020,302)	-	(1,110,905)	-
Ավանդները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,253,561	-	2,897,476	-
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	-	123	-	118
Տոկոսային ծախսեր ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերի գծով	(1,180,939)	-	(1,161,914)	-
Տոկոսային ծախսեր ՀՀ կառավարությանից ստացված վարկերի գծով	(233,517)	-	(233,518)	-

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	59,088	37,773
Այլ փոխհատուցումներ	1,594	1,600
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	60,682	39,373

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին տարվա ընթացքում տրամադրված 9,733 հազար դրամի (2014թ.՝ 5,197 հազար դրամ) վարկերը վճարման են

ենթակա 3 տարվա ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 1%-2% (2014թ.՝ 1%-2%):

22 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ երակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով երակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի երակետային տվյալներ):

22.1 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	884,826	-	884,826	884,826
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	3,673,181	-	3,673,181	3,673,181
Տրամադրված վարկեր	-	34,055,629	-	34,055,629	34,059,150
Այլ ակտիվներ	-	27,482	-	27,482	27,482
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	-	15,217,307	-	15,217,307	15,217,307
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ	-	2,253,561	-	2,253,561	2,253,561
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,636,962	-	1,636,962	1,636,962
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	3,244,389	-	3,244,389	3,244,389
Այլ պարտավորություններ	-	10,912	-	10,912	10,912

Հազար ՀՀ դրամ

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՎՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	912,812	-	912,812	912,812
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	6,484,111	-	6,484,111	6,484,111
Տրամադրված վարկեր	-	27,322,382	-	27,322,382	27,322,382
Այլ ակտիվներ	-	38,575	-	38,575	38,575
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	-	13,931,683	-	13,931,683	13,931,683
Պարտավորություններ ՀՀ Կառավարության նկատմամբ	-	2,897,476	-	2,897,476	2,897,476
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,430,303	-	1,430,303	1,430,303
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,040,952	-	4,040,952	4,040,952
Այլ պարտավորություններ	-	10,296	-	10,296	10,296

Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Տրամադրված վարկեր

Ֆիսված տոկոսադրույքներով գործիքների գնահատված իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով:

Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի, ՀՀ Կառավարության և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

ՀՀ ԿԲ-ի, ՀՀ Կառավարության և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների վարկերի և փոխառությունների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերի գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

23 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը ֆինանսական գործիքներով իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ Կազմակերպությունը չունի ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ, որոնք ներկայացված են զուտ արժեքով կամ կհաշվանցվեն համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի:

24 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Կազմակերպության չզեղչված պայմանագրային ակտիվների և պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 25.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

2015

	Մինչև 3 ամիս months	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	884,826	-	-	884,826	-	-	-	884,826
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,191,094	-	-	2,191,094	1,482,087	-	1,482,087	3,673,181
Տրամադրված վարկեր	882,177	870,181	1,406,061	3,158,419	6,589,913	24,310,818	30,900,731	34,059,150
Այլ ակտիվներ	687	687	1,374	2,748	13,741	10,993	24,734	27,482
	<u>3,958,784</u>	<u>870,868</u>	<u>1,407,435</u>	<u>6,237,087</u>	<u>8,085,741</u>	<u>24,321,811</u>	<u>32,407,552</u>	<u>38,644,639</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	743,143	762,216	1,298,780	2,804,139	10,758,370	1,654,798	12,413,168	15,217,307
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	327,407	320,944	648,351	1,605,210	-	1,605,210	2,253,561
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	180,292	3,169	-	183,461	806,250	647,251	1,453,501	1,636,962
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	-	-	3,244,389	-	3,244,389	3,244,389
Այլ պարտավորություններ	10,912	-	-	10,912	-	-	-	10,912
	<u>934,347</u>	<u>1,092,792</u>	<u>1,619,724</u>	<u>3,646,863</u>	<u>16,414,219</u>	<u>2,302,049</u>	<u>18,716,268</u>	<u>22,363,131</u>
Զուտ Դիրք	<u>3,024,437</u>	<u>(221,924)</u>	<u>(212,289)</u>	<u>2,590,224</u>	<u>(8,328,478)</u>	<u>22,019,762</u>	<u>13,691,284</u>	<u>16,281,508</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>3,024,437</u>	<u>2,802,513</u>	<u>2,590,224</u>		<u>(5,738,254)</u>	<u>16,281,508</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

2014

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	912,812	-	-	912,812	-	-	-	912,812
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,001,996	26,342	-	5,028,338	1,455,773	-	1,455,773	6,484,111
Տրամադրված վարկեր	654,980	451,742	1,029,642	2,136,364	15,800,371	9,385,647	25,186,018	27,322,382
Այլ ակտիվներ	741	975	2,775	4,491	22,750	11,334	34,084	38,575
	<u>6,570,529</u>	<u>479,059</u>	<u>1,032,417</u>	<u>8,082,005</u>	<u>17,278,894</u>	<u>9,396,981</u>	<u>26,675,875</u>	<u>34,757,880</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	-	763,543	743,143	1,506,686	8,962,886	3,462,111	12,424,997	13,931,683
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	329,926	320,944	650,870	2,246,606	-	2,246,606	2,897,476
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	5,393	-	5,393	474,970	949,940	1,424,910	1,430,303
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	799,412	45,078	-	844,490	3,196,462	-	3,196,462	4,040,952
Այլ պարտավորություններ	10,296	-	-	10,296	-	-	-	10,296
	<u>809,708</u>	<u>1,143,940</u>	<u>1,064,087</u>	<u>3,017,735</u>	<u>14,880,924</u>	<u>4,412,051</u>	<u>19,292,975</u>	<u>22,310,710</u>
Զուտ Դիրք	<u>5,760,821</u>	<u>(664,881)</u>	<u>(31,670)</u>	<u>5,064,270</u>	<u>2,397,970</u>	<u>4,984,930</u>	<u>7,382,900</u>	<u>12,447,170</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>5,760,821</u>	<u>5,095,940</u>	<u>5,064,270</u>		<u>7,462,240</u>	<u>12,447,170</u>		

25 Ռիսկի կառավարում

Կազմակերպության գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Կազմակերպության նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Կազմակերպության ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Կազմակերպությունը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Կազմակերպության Դեկավարության կողմից՝ ըստ Կազմակերպության Խորհրդի հաստատած վարկային քաղաքականության և ներքին կանոնակարգերի: Դեկավարությունը ախտորոշում, գնահատում և միջոցներ է ձեռնարկում զսպելու ֆինանսական ռիսկերը:

Կարևորագույն ռիսկերն են պարտքային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

25.1 Պարտքային ռիսկ

Կազմակերպության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Կազմակերպությանը կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Կազմակերպության կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկվում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Կազմակերպության ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Կազմակերպության վարկերի հսկողության բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են կազմակերպության Ղեկավարությանը:

Կազմակերպության ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

25.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության պարտքային ռիսկերը ամբողջությամբ կենտրոնացված են ՀՀ-ում:

Արդյունաբերության ճյուղեր

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության պարտքային ռիսկերը ամբողջությամբ կենտրոնացված են Ֆինանսական կազմակերպություններում:

25.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և ռիսկի կառավարման քաղաքականություն

Կազմակերպությունը կարգավորում է պարտքային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չի խախտել սահմանված թույլատրելի սահմանաչափերը:

Կազմակերպությունը իր պարտքային ռիսկը զսպելու նպատակով կարող է իր հետ համագործակցող հաստատությունների համար սահմանել վարկի տրամադրման առավելագույն սահմանաչափեր: Յուրաքանչյուր հաստատության համար կարող է սահմանվել առանձին սահմանաչափ: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Կազմակերպությունը կարող է սահմանել սահմանաչափեր նաև վերաֆինանսավորվող հիֆոթեքային վարկերի վրա ըստ դրանց տրամադրման տարածաշրջանի, վարկառուների առանձին խմբերի և այլ հատկանիշների:

Կազմակերպության կողմից վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերի 90 և ավել օր ժամկետանց դառնալու դեպքում հաստատությունը պարտավոր է այդ վարկի գումարի չափով մարել Կազմակերպության կողմից ստացված վարկի գումարը:

Կազմակերպությունը վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերի նկատմամբ հսկողությունը իրականացնում է համագործակցող հաստատությունների կողմից յուրաքանչյուր ամիս ներկայացվող հաշվետվությունների հիման վրա, ինչպես նաև Կազմակերպության համապատասխան աշխատակցի տեղերում վարկերի ստուգման միջոցով:

Գրավ

Կազմակերպությունը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց ապահովում վերցնելը: Կազմակերպությունը որպես վարկերի և փոխատվությունների համար ապահովման հիմնական միջոց բոլոր վարկառուների հետ կնքում է պահանջի իրավունքի զիջման (ցեսիայի) պայմանագիր, համաձայն որի Կազմակերպությունն իրավունք է ստանում հարկ եղած դեպքում օգտվել Կազմակերպության կողմից վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերի պայմանագրերից բխող վարկատուի և գրավառուի բոլոր իրավունքներից:

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության կողմից տրամադրված վարկերը ամբողջությամբ ապահովված են վերաֆինանսավորված հիփոթեքային վարկերով:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը:

25.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Կազմակերպությունը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Կազմակերպությունը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկան խատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխառվածությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության գնահատմամբ վարկային պորտֆելը չունի անհատական կամ խմբային արժեզրկման որևէ հատկանիշներ: Հետևաբար, կազմակերպությունը չի ստեղծել վարկերի գծով հնարավոր կորուստների պահուստ:

25.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվեն այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Կազմակերպությունը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չի ունեցել առևտրային պորտֆել: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի շուկայական ռիսկի զգալի կենտրոնացումներ:

25.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Կազմակերպության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չի ունեցել փոփոխական տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա: Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2015			2014		
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը սեփական կապիտալի վրա	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը սեփական կապիտալի վրա
Հազար ՀՀ դրամ						
ԱՄՆ դոլար	+10	17,014	-	+10	6,016	-

Կազմակերպության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	529,791	355,035	884,826
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,221,121	1,452,060	3,673,181
Տրամադրված վարկեր	34,059,150	-	34,059,150
Այլ ակտիվներ	27,482	-	27,482
	36,837,544	1,807,095	38,644,639
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	15,217,307	-	15,217,307
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	2,253,561	-	2,253,561
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,636,962	1,636,962
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,244,389	-	3,244,389
Այլ պարտավորություններ	10,912	-	10,912
	20,726,169	1,636,962	22,363,131
Զուտ դիրք 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,111,375	170,133	16,281,508
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	33,267,422	1,490,458	34,757,880
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	20,880,407	1,430,303	22,310,710
Զուտ դիրք 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,387,015	60,155	12,447,170

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրոն:

25.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Կազմակերպության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Կազմակերպությունը կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Կազմակերպությունը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի

չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Կազմակերպության հետ մասնավորապես:

Կազմակերպության իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների:

Ստորև ներկայացվում է 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 24-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես:

Հազար ՀՀ դրամ	2015					
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 տարի	1 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	743,143	-	1,331,215	1,846,374	15,243,966	19,164,698
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	-	397,205	388,527	1,773,122	2,558,854
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	180,292	-	19,328	19,328	1,634,487	1,853,435
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	172,000	172,000	3,754,389	4,098,389
Այլ պարտավորություններ	10,912	-	-	-	-	10,912
Ընդամենը	934,347	-	1,919,748	2,426,229	22,405,964	27,686,288

Հազար ՀՀ դրամ	2014					
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 տարի	1 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	-	-	1,305,185	1,277,162	15,635,989	18,218,336
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	-	418,440	411,054	2,561,439	3,390,933
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	18,874	18,977	1,642,776	1,680,627
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	799,412	-	205,078	160,000	3,906,462	5,070,952
Այլ պարտավորություններ	10,296	-	-	-	-	10,296
Ընդամենը	809,708	-	1,947,577	1,867,193	23,746,666	28,371,144

Կազմակերպությունը ներգրավել է էական գումարներով միջոցներ ՀՀ կառավարությունից և ՀՀ կենտրոնական բանկից: Նշված միջոցների ցանկացած էական վաղաժամկետ կամ չնախատեսված վերադարձ կարող է բացասաբար անդրադառնալ Կազմակերպության գործունեության վրա: Կազմակերպության ղեկավարությունը վստահ է, որ

Ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կապահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի դեպքում նա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Կազմակերպությանը ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

25.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Կազմակերպության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Կազմակերպության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է խորհուրդը, գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում:
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և կորուստների նվազեցման առաջարկվող գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշների մշակում և կիրառում:

Կազմակերպության ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է վերստուգողի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Վերստուգողի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Կազմակերպության ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են խորհրդին:

26 Կապիտալի համարժեքություն

Կազմակերպությունը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Կազմակերպության կապիտալը վերահսկվում է օգտագործելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Կազմակերպության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Կազմակերպության կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Կազմակերպությունը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Կազմակերպությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան:

ՀՀ կենտրոնական բանկը՝ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանցից փոխառություններ ներգրավելու նպատակով պարտատոմսերի թողարկում եւ հրապարակային տեղաբաշխում իրականացնող վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%, որը Կազմակերպության համար կիրառելի է դարձել 2011թ.-ին, պարտատոմսերի թողարկման հետ կապված:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, գլխավոր պահուստ, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Կազմակերպությունը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2011թ. սեպտեմբերից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվել է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 4,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

27 Ջետհաշվեկշռային իրադարձություններ

Համաձայն Կազմակերպության բաժնետիրոջ որոշումների՝ 2016թ-ի հունվար ամսին Կազմակերպությունը թողարկել է 10,225 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով 195,600 հատ սովորական բաժնետոմսեր և կանոնադրական կապիտալը համարել 2,000,010 հազար դրամ գումարով: Արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմել է 14,902,938 հազար ՀՀ դրամ:

Grant Thornton

www.grantthornton.am

**«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն»
վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ**

**Ֆինանսական հաշվետվություններ
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	5
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Գրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

KPMG Armenia cjsc
 8th floor, Erebuni Plaza Business Center,
 26/1 Vazgen Sargsyan Street
 Yerevan 0010, Armenia

Քեյ-Փի-Էն-Ջի Արմենիա ՓԲԸ
 ԳԳ, Երևան, 0010
 Վ.Սարգսյանի փ. 26/1,
 «Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-կենտրոն,
 8-րդ հարկ

Telephone Դեռախոս + 374 (10) 566 762
 Fax Ֆաքս + 374 (10) 566 762
 Internet Ինտերնետ www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
 Խորհրդին

Մենք իրականացրել ենք «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ի («Կազմակերպություն») կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հաշվետու տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն այս ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Ղեկավարությունը պատասխանատու է նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը, ղեկավարության կարծիքով, թույլ կտա կազմել սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվություններն էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողությունից, ներառյալ խարդախությամբ կամ սխալներով պայմանավորված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումների ռիսկերի գնահատումը: Այդ ռիսկերը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների նպատակահարմարության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր աուդիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Կազմակերպության ֆինանսական վիճակը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև վերջինիս գործունեության արդյունքներն ու դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

Այլ նշում

Կազմակերպության 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների ատոդիտն իրականացվել է այլ ատոդիտորական ընկերության կողմից, որի 2014թ. ապրիլի 22-ի եզրակացությունում արտահայտվել է չձևավոխված կարծիք նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Տիգրան Գասպարյան
Տնօրեն

Տիգրան Գասպարյան
Գործընկեր

KPMG Armenia JSC

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
10 մարտի 2015թ.

**«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

	Ծնթգ.	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ	4	2,817,166	2,262,078
Տոկոսային ծախս	4	(1,780,618)	(1,381,909)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		1,036,548	880,169
Չուտ եկամուտ փոխարժեքային տարբերություններից		6,547	-
Աշխատակազմի գծով ծախսեր		(115,918)	(95,420)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	5	(69,167)	(60,758)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		858,010	723,991
Շահութահարկի գծով ծախս	6	(171,510)	(145,859)
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար		686,500	578,132

5-ից 41-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2015թ. մարտի 10-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Հայկ Ոսկանյան
Գործադիր տնօրեն

Լիլիթ Կունամալյան
Գլխավոր հաշվապահ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ծնթգ.	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7	912,812	1,419,942
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	8	6,484,111	4,547,378
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր	9	27,322,382	23,868,379
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	10	33,238	36,010
Այլ ակտիվներ		43,855	44,107
Ընդամենը ակտիվներ		34,796,398	29,915,816
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	11	13,931,683	13,315,733
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	12	2,897,476	3,541,341
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13	1,430,303	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	14	4,040,952	2,259,703
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		58,214	60,120
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	6	66,812	55,606
Այլ պարտավորություններ		10,296	9,156
Ընդամենը պարտավորություններ		22,435,736	19,241,659
ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	15	10,202,505	9,202,500
Գլխավոր պահուստ		75,282	48,443
Չբաշխված շահույթ		2,082,875	1,423,214
Ընդամենը սեփական կապիտալ		12,360,662	10,674,157
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		34,796,398	29,915,816

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

**«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ**

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ծնթգ.	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Վերահաշվարկված		
ԴՐԱՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Ստացված տոկոսներ	2,757,930	2,211,030
Վճարված տոկոսներ	(1,723,825)	(1,341,947)
Աշխատակազմի և այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(175,863)	(148,546)
Գործառնական ակտիվների (աճ) նվազում		
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	(1,739,109)	(430,000)
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր	(3,402,785)	(4,589,720)
Այլ ակտիվներ	252	(31,645)
Գործառնական պարտավորությունների աճ (նվազում)		
Այլ պարտավորություններ	1,008	2,877
Գործառնական գործունեության միջոցով օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ՝ նախքան շահութահարկի վճարումը	(4,282,392)	(4,327,951)
Վճարված շահութահարկ	(162,210)	(120,996)
Գործառնական գործունեության միջոցով օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր	(4,444,602)	(4,448,947)
ԴՐԱՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների մարում	-	147,305
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(6,449)	(6,002)
Ներդրումային գործունեության միջոցով (օգտագործված) ստացված դրամական միջոցների հոսքեր	(6,449)	141,303
ԴՐԱՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ		
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված միջոցներ	2,101,664	5,241,259
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված միջոցների մարում	(1,486,457)	(743,043)
ՀՀ կառավարությունից ստացված միջոցների մարում	(641,895)	(642,515)
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված միջոցներ	1,238,312	-
Մուտքեր պարտքային արժեթղթերի թողարկումից	3,935,380	3,162,898
Պարտքային արժեթղթերի մարում	(2,207,900)	(2,380,000)
Մուտքեր բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից	1,000,005	-
Ֆինանսավորման գործունեության միջոցով ստացված դրամական միջոցների հոսքեր	3,939,109	4,638,599
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում) աճ		
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	4,812	-
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեկազմի դրությամբ	1,419,942	1,088,987
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	7 912,812	1,419,942

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

**«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ**
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	9,202,500	28,336	865,189	10,096,025
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ				
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	-	578,132	578,132
Գործարքներ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում				
Փոխանցում գլխավոր պահուստին	-	20,107	(20,107)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	9,202,500	48,443	1,423,214	10,674,157
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	9,202,500	48,443	1,423,214	10,674,157
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ				
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	-	686,500	686,500
Գործարքներ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում				
Թողարկված բաժնետոմսեր	1,000,005	-	-	1,000,005
Փոխանցում գլխավոր պահուստին	-	26,839	(26,839)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	10,202,505	75,282	2,082,875	12,360,662

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընդհանուր առմամբ ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող Վարկային կազմակերպությունը («Կազմակերպություն») ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն և լիցենզիա է ստացել 2009թ. հունիսի 1-ին: Կազմակերպության հիմնական գործունեությունը բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից անհատներին տրամադրված հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորումն է: Կազմակերպությունը ֆինանսավորումը ստանում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկից (ՀՀ ԿԲ), ՀՀ կառավարությունից, միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից և պարտատոմսերի թողարկմամբ (այս փոխառությունները որպես կանոն ապահովված են բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկերով): Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկերի դիմաց գրավադրված են բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից վերջնական վարկառուներին տրված հիփոթեքային ենթավարկերով: Կազմակերպության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Կազմակերպության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Հանրապետության փ. 22-7/1:

Կազմակերպության միակ բաժնետերն է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 21-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Կազմակերպության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկաները, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների («ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն:

(բ) Զափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Կազմակերպության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար դեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

(ե) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Կազմակերպությունը կիրառել է ՀՀՄՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում» ստանդարտի փոփոխությունները՝ 1 հունվարի 2014թ. սկզբնական կիրառման ամսաթվով: ՀՀՄՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում – Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում» ստանդարտի փոփոխությունները չեն առաջադրում ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվանցման նոր կանոններ, փոխարենն այս փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվանցման չափանիշները՝ դրանց կիրառման անհամապատասխանություններին անդրադառնալու նպատակով: Փոփոխությունների համաձայն՝ կազմակերպությունը տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, եթե այդ իրավունքը կախված չէ ապագա ղեկավարից և ենթակա է կիրառման թե՛ բնականոն գործունեության և թե՛ կազմակերպության կամ բոլոր պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, վերջիններիս լուծարման կամ սնանկացման դեպքում:

Կազմակերպությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխություններն ազդեցություն կունենան իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ Կազմակերպություն չի ներկայացնում ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները զուտ հիմունքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների ներկայացման փոփոխություն

2014թ-ից դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցները ներկայացնելու համար Կազմակերպությունը կիրառում է ուղղակի մեթոդը՝ նախկինում կիրառվող անուղակի մեթոդի փոխարեն: Դեկավարությունը գտնում է, որ գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների ներկայացումն ուղղակի մեթոդով թույլ է տալիս տրամադրել առավել օգտակար տեղեկատվություն:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվում է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար, բացառությամբ ծանոթագրություն 2-ի (ե) կետում նկարագրված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների:

(ա) Արտարժույթ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են Կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային միավորների գծով արտարժույթով իրականացված գործառնություններից առաջացած օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունը: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածները, որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Փոխարկման արդյունքում առաջացող արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահություն կամ վնասում:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԸ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Դասակարգում

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ կամ պարտավորություններ, որոնք`

- հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով,
- կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ,
- հանդիսանում են ածանցյալ ֆինանսական գործիք (բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիր հանդիսացող ածանցյալ գործիքի կամ այն ածանցյալ գործիքի, որը նախատեսված է և հանդիսանում է արդյունավետ հեջավորման գործիք), կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

Կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ստորև ներկայացված պայմաններից մեկը բավարարելու դեպքում.

- ակտիվները կամ պարտավորությունները կառավարվում, գնահատվում և ներկայացվում են իրական արժեքի հիմունքով,
- նախատեսումը վերացնում կամ էականորեն նվազեցնում է հաշվապահական անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային այլ հանգամանքներում, կամ
- ակտիվը կամ պարտավորությունը ներառում է պարունակվող ածանցյալ գործիք, որը էականորեն ձևավոխում է դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք այլապես կպահանջվեին պայմանագրի համաձայն:

Ձուտ ստացվելիք դիրքում գտնվող (դրական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև ձեռքբերված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես ակտիվ: Ձուտ վճարվելիք դիրքում գտնվող (բացասական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև տրամադրված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես պարտավորություն:

Ֆինանսական գործիքների համապատասխան դասակարգումը ղեկավարությունը որոշում է սկզբնական ճանաչման պահին: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ նախատեսված գործիքները սկզբնական ճանաչման պահին չեն վերդասակարգվում շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից: Ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքների դասից, եթե Կազմակերպությունը մտադիր է և ի վիճակի է պահել այդ գործիքները մոտ ապագայում կամ մինչև մարման ժամկետը: Այլ ֆինանսական գործիքները կարող են վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից միայն հազվագյուտ հանգամանքներում: Հազվագյուտ հանգամանքներն ի հայտ են գալիս եզակի արտասովոր դեպքի արդյունքում, երբ գրեթե անհավանական է, որ այն կրկին տեղի կունենա մոտ ապագայում:

Տրամադրված վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում, բացառությամբ այն գործիքների՝

- որոնց Կազմակերպությունը մտադիր է անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառել,
- որոնց Կազմակերպությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնց Կազմակերպությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնց գծով Կազմակերպությունը չի փոխհատուցի իր բոլոր սկզբնական ներդրումները՝ վճարունակության անկարողությունից տարբեր այլ պատճառներով:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով և ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք Կազմակերպությունը մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, բացառությամբ այն ներդրումների՝

- որոնց սկզբնական ճանաչման պահին Կազմակերպությունը նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնց Կազմակերպությունը նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնք համապատասխանում են վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ դասակարգված չեն որպես վարկեր ու դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

(ii) Ծանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Կազմակերպությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են առք ու վաճառքի ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Չափում

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում շրջանակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները, ներառյալ ակտիվ համարվող ածանցյալ գործիքները, չափվում են իրական արժեքով՝ առանց նվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք կարող են առաջանալ դրանց վաճառքի կամ այլ օտարման հետ կապված, բացառությամբ՝

- վարկերի և դեբիտորական պարտքերի, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը,

- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, և
- բաժնային գործիքներում ներդրումների, որոնք ակտիվ շուկայում չունեն գնանշվող շուկայական գին, որոնց իրական արժեքները հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել և որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, բացառությամբ այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք նախատեսված են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող և այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք առաջանում են, երբ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի բավարարում ապաճանաչման պահանջները:

(iv) Ամորտիզացված արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած սկզբնապես ճանաչված գումարի և մարման պահին գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան, որը հաշվարկվել է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեքը կորուստը: Հավելվածները և զեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ընդգրկված են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(v) Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Իրական արժեքն այն գինն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ հիմնական շուկայում կամ, վերջինիսի բացակայության դեպքում, ամենաբարենպաստ շուկայում, որին մուտքի հնարավորություն ունի Կազմակերպությունը նշված ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորության իրական արժեքն արտացոլում է վերջինիս չկատարման ռիսկը:

Հնարավորության դեպքում, Կազմակերպությունը չափում է գործիքի իրական արժեքը՝ կիրառելով այդ գործիքի համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները: Շուկան համարվում է ակտիվ, եթե ակտիվի կամ պարտավորության գծով գործարքները տեղի են ունենում բավարար հաճախականությամբ և բավարար ծավալով՝ շարունակական հիմունքով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար:

Ակտիվ շուկայում գնանշվող գնի բացակայության դեպքում, Կազմակերպությունը կիրառում է գնահատման մեթոդներ՝ դիտարկելի տվյալների օգտագործումն առավելագույնի և ոչ դիտարկելի տվյալների օգտագործումը նվազագույնի հասցնելու նպատակով: Ընտրված գնահատման մեթոդը ներառում է բոլոր այն գործոնները, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեն ընդհանուր հանգամանքներում:

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույն ապացույցը սովորաբար գործարքի գինն է, այսինքն՝ տրված կամ ստացված հատուցման իրական արժեքը: Եթե Կազմակերպությունը որոշում է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից, և իրական արժեքը չի հիմնավորվում է ակտիվ շուկայում մնանատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշվող գնով կամ հիմնված չէ գնահատման այնպիսի մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի տվյալները, ապա ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումն իրականացվում է իրական արժեքով՝ ճշգրտված սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերության հետաձգումով: Հետագայում,

տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում համապատասխան հիմունքով՝ գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, սակայն ոչ ուշ քան պահից, երբ գնահատումն ամբողջովին հիմնավորվում է շուկայի դիտարկելի տվյալներով կամ գործարքն ավարտվում է:

Եթե իրական արժեքով չափվող ակտիվը կամ պարտավորությունն ունի պահանջարկի և առաջարկի գին, ապա Կազմակերպությունը չափում է ակտիվները և երկար դիքերը պահանջարկի գնով, իսկ պարտավորությունները և կարճ դիքերը՝ առաջարկի գնով:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղի ունեցող փոխանցումները Կազմակերպությունը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

(vi) Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս

Ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

- շահույթում կամ վնասում ճանաչվում է այն ֆինանսական գործիքի գծով շահույթը կամ վնասը, որը դասակարգված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է սեփական կապիտալում՝ որպես այլ համապարփակ եկամուտ (բացառությամբ արժեզրկումից կորուստների և վաճառքի համար մատչելի պարտքային ֆինանսական գործիքների գծով փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած շահույթի և վնասի), մինչև որ նշված ակտիվն ապաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

(vii) Ապաճանաչում

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Կազմակերպությունը ոչ պահպանում, ոչ էլ փոխանցում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Ապաճանաչման պայմանները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները, որոնք առաջացել կամ պահպանվել են Կազմակերպության կողմից, ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Կազմակերպությունն իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Եթե ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր կամ ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները պահպանվում են, ապա փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Գործարքներում, որոնցում Կազմակերպությունը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, այն ապաճանաչում է ակտիվը, եթե կորցնում է վերջինիս նկատմամբ վերահսկողությունը:

Փոխանցումների այն գործարքներում, որոնցում Կազմակերպությունը պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, այն շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվում, որն այն չափն է, որով նա ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Եթե Կազմակերպությունը ձեռք է բերում իր սեփական պարտքը, ապա այն դուրս է բերվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունից, և պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ու վճարված հատուցման տարբերությունը ներառվում է պարտքի ժամկետից շուտ մարման արդյունքում առաջացած շահույթում կամ վնասում:

Կազմակերպությունը դուրս է գրում անհավաքագրելի համարվող ակտիվները:

(viii) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով գուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

(դ) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

– սարքավորումներ	1-5 տարի
– տնտեսական գույք	5 տարի
– փոխադրամիջոցներ	5 տարի
– այլ	1-5 տարի

(ե) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսումները կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսումներ:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կան վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 10 տարի:

(զ) Արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում Կազմակերպությունը գնահատում է, թե արդյոք առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի արժեզրկված լինելու մասին: Նման վկայության առկայության դեպքում, Կազմակերպությունը որոշում է արժեզրկումից կորստի գումարը:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեզրկվում է, և արժեզրկումից կորուստներ ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք հանդիսացող արժեզրկման մասին (կորստի դեպք), և այդ դեպքը (կամ դեպքերը) ազդեցություն է ունեցել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի սահմանափակումների կամ պայմանների խախտումը վարկառուի կողմից, ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Կազմակերպությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի համար ակտիվ շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների փոփոխությունը:

(i) Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը («վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»): Կազմակերպությունը վերանայում է իր վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ արժեզրկումը կանոնավոր հիմունքով գնահատելու նպատակով:

Կազմակերպությունը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Կազմակերպությունը որոշում է, որ առանձին գնահատված վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով՝ լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ վարկը կամ դեբիտորական պարտքը վարկային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերի և դեբիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում կամ շարունակվում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես վարկի կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և այդ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքների գծով ստացվելիք գումարները և վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված գրավը: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախկին փորձի վրա հիմնված վնասները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող դիտարկելի տվյալների հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում դիտարկելի տվյալները, որոնք պահանջվում են վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, կարող են լինել սահմանափակ կամ այլևս ոչ ամբողջությամբ առնչվող տվյալ հանգամանքներին: Դա կարող է տեղի ունենալ, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարությունների մեջ է, և համանման վարկառուների վերաբերյալ քիչ պատմական տվյալներ կան: Այդպիսի դեպքերում, ցանկացած արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար Կազմակերպությունն օգտագործում է իր փորձը և դատողությունները:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալորեն կապել արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ վարկի հավաքագրումը հնարավոր չէ, վարկը դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեզրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Կազմակերպությունը վարկի մնացորդը (և արժեզրկման գծով ձևավորված ցանկացած պահուստը) դուրս է գրում, երբ դեկավարությունը որոշում է, որ վարկը ենթակա չէ հավաքագրման և ձեռնարկվել են վարկի վերադարձի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ քայլերը:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Գուդվիլի փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից (հանած վաճառքի ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը զեղչվում են իրենց

ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեգրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեգրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեգրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեգրկումից կորուստ ճանաչված չլինի: Գույվիլի արժեգրկումից կորուստը չի հակադարձվում:

(ե) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Կազմակերպությունը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով գեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(ը) Վարկավորման պարտավորվածություններ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը հանձն է առնում վարկավորման պարտավորվածություններ, որոնք իրենցից ներկայացնում են չօգտագործված վարկային պարտավորվածություններ:

Վարկավորման պարտավորվածությունները չեն ճանաչվում, բացառությամբ հետևյալ պարտավորվածությունների.

- վարկավորման պարտավորվածություններ, որոնք Կազմակերպությունը նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ,
- եթե Կազմակերպությունն ունի իր վարկավորման պարտավորվածություններից առաջացող ակտիվների՝ դրանց առաջացումից կարճ ժամանակ անց վաճառելու նախկին պրակտիկա, ապա նույն դասում գտնվող բոլոր վարկավորման պարտավորվածությունները հաշվառվում են որպես ածանցյալ գործիքներ,
- վարկավորման պարտավորվածություններ, որոնք կարող են մարվել գուտ հիմունքով՝ դրամական միջոցներով կամ մեկ այլ ֆինանսական գործիք մատակարարելով կամ թողարկելով,
- շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ:

(թ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկային հետևանքների:

(ii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Կազմակերպության կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, որի ընթացքում հայտարարվում են:

(ժ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ եկամտի միավորներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա շահութահարկի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման համար, որն ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Կազմակերպությունը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալվում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

(ի) Եկամտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վարկերի տրամադրման, սպասարկման և այլ վճարները, որոնք գործարքի հետ կապված ծախսումների հետ միասին դիտարկվում են որպես վարկի ընդհանուր շահութաբերության անբաժան մաս, հետաձգվում և ամորտիզացվում են տոկոսային եկամտի կազմում ֆինանսական գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ վճարները, կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Գործառնական վարձակալության գծով վճարները ճանաչվում ենք շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով՝ վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալության գծով ստացված խրախուսող պայմանները ճանաչվում են որպես վարձակալության գծով ընդհանուր ծախսի անբաժան մաս՝ վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում:

(լ) Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Կազմակերպության այն բաղադրիչն է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր (ներառյալ Կազմակերպության այլ բաղադրիչների հետ իրականացվող գործառնություններին վերաբերող հասույթները և ծախսերը): Գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով: Գործառնական սեզմենտի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Կազմակերպությունը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմենտից:

(լւ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն կունենան ֆինանսական վիճակի և գործունեության վրա: Կազմակերպությունը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

- ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտը հրապարակվել է մի քանի փուլով, և նախատեսվում է, որ ամբողջովին կփոխարինի Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտ ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում»: ՖՀՄՍ 9-ի առաջին մասը, որը վերաբերում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգմանը և չափմանը, հրապարակվել է 2009թ. նոյեմբերին: Երկրորդ մասը, որը

վերաբերում է ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգմանը և չափմանը, հրապարակվել է 2010թ. հոկտեմբերին: Երրորդ մասը, որը վերաբերում է հեջի ընդհանուր հաշվառմանը, հրապարակվել է 2013թ. նոյեմբերին: Ստանդարտի մշակումն ավարտվել է այն հրապարակվել է 2014թ. հուլիսին: Վերջնական փուլը վերաբերում է արժեզրկման գնահատման սպասվող վնասի նոր մոդելին: Կազմակերպությունն ընդունում է, որ նոր ստանդարտը նախատեսում է բազմաթիվ փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների հաշվառման համար և հավանական է, որ այդ փոփոխություններն էական ազդեցություն կունենան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Կազմակերպությունը դեռ չի վերլուծել այս փոփոխությունների ազդեցությունը: Կազմակերպությունը մտադիր չէ կիրառել այս ստանդարտը ժամանակից շուտ: Ստանդարտը կգործի 2018թ. հունվարի 1-ից և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և ենթակա է կիրառման հետընթաց՝ որոշակի բացառություններով:

- Բազմաթիվ «ՖՀՄՄ-ների կատարելագործումները» դիտարկվել են առանձին՝ ըստ յուրաքանչյուր ստանդարտի: Բոլոր փոփոխությունները, որոնք հանգեցնում են ներկայացման, ճանաչման կամ չափման հաշվառման փոփոխություններին, ուժի մեջ կմտնեն 2014թ. հունվարի 1-ից հետո: Կազմակերպությունը դեռ չի վերլուծել նշված կատարելագործումների հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական վիճակի կամ գործունեության վրա:

4 Չուտ տոկոսային եկամուտ

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ		
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր	2,229,337	1,816,689
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	586,343	442,694
Այլ	1,486	2,695
	2,817,166	2,262,078
Տոկոսային ծախս		
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	1,161,914	944,995
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	233,517	279,649
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	48,978	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	336,209	157,265
	1,780,618	1,381,909
	1,036,548	880,169

Երեք բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված տոկոսային եկամուտը, որոնցից յուրաքանչյուրից ստացված տոկոսային եկամուտը գերազանցում է ընդհանուր տոկոսային եկամտի 10%-ը, կազմում է մոտավորապես 1,190,055 հազար դրամ (2013թ-ին՝ երեք բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված տոկոսային եկամուտը կազմում է մոտավորապես 1,058,720 հազար դրամ):

5 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	12,747	9,702
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	9,222	7,634
Այլ	47,198	43,422
	69,167	60,758

6 Ծահուքահարկի գծով ծախս

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	160,304	136,120
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների շարժ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման արդյունքում	11,206	9,739
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	171,510	145,859

2014թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2013թ-ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2014թ. հազ. դրամ	%	2013թ. հազ. դրամ	%
Ծահույք նախքան հարկումը	858,010		723,991	
Ծահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	171,602	20	144,798	20
Չնվազեցվող ծախսեր (չհարկվող եկամուտ)	(92)	-	1,061	-
	171,510	20	145,859	20

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2014թ. և 2013թ. ընթացքում:

2014թ. հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	Ծահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	(9,916)	(3,538)	(13,454)
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր	(47,536)	(7,574)	(55,110)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	(189)	(189)
Այլ պարտավորություններ	1,846	95	1,941
	(55,606)	(11,206)	(66,812)

*«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ*

2013թ. հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	(8,319)	(1,597)	(9,916)
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր	(38,923)	(8,613)	(47,536)
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	(20)	20	-
Այլ պարտավորություններ	1,265	581	1,846
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	130	(130)	-
	(45,867)	(9,739)	(55,606)

7 Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	626,231	1,380,528
Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում		
10 խոշոր հայկական բանկեր	36,429	37,654
Այլ հայկական բանկեր	250,152	1,760
Ընդամենը ընթացիկ հաշիվներ բանկերում	286,581	39,414
Ընդամենը գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	912,812	1,419,942

Գրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

8 Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Ժամկետային ավանդներ բանկերում		
10 խոշոր հայկական բանկեր	2,204,127	3,242,838
Այլ հայկական բանկեր	4,279,984	1,304,540
Ընդամենը ժամկետային ավանդներ բանկերում	6,484,111	4,547,378

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի մեկ բանկում տեղաբաշխված միջոցներ (2013թ-ին՝ երկու բանկում), որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 1,455,781 հազար դրամ (2013թ-ին՝ 2,308,556 հազար դրամ):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,455,781 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով ժամկետային ավանդները գրավադրված են թողարկված պարտատոմսերի դիմաց:

9 Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
10 խոշոր հայկական բանկեր	16,541,996	14,209,526
Այլ հայկական բանկեր	6,440,165	5,858,701
Հայկական վարկային կազմակերպություններ	4,340,221	3,800,152
Ընդամենը բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր	27,322,382	23,868,379

Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 19,109,748 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերը գրավադրված են ՀՀ ԿԲ-ից և ՀՀ կառավարությունից ստացված փոխառությունների ու թողարկված պարտատոմսերի դիմաց (2013թ-ին՝ 18,206,236 հազար դրամ):

(ա) Ենթավարկերի գրավադրում

Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի համար ապահովություն են ծառայում բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից վերջնական վարկառուներին տրամադրված համապատասխան պահանջները բավարարող հիփոթեքային ենթավարկերը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նշված վարկերի անվանական արժեքը կազմում է 26,485,628 հազար դրամ (2013թ-ին՝ 23,194,129 հազար դրամ): Կազմակերպությունն իրավունք ունի ձեռք բերել սեփականության իրավունք այս վարկերի նկատմամբ, եթե բանկերը և ֆինանսական կազմակերպություններն ի վիճակի չլինեն կատարել իրենց պարտականությունները:

(բ) Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի կենտրոնացվածություն

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի վարկառու հանդիսացող ութ բանկ և ֆինանսական կազմակերպություն (2013թ-ին՝ ինը բանկ և ֆինանսական կազմակերպություն), որոնց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 21,068,793 հազար դրամ (2013թ-ին՝ 19,467,155 հազար դրամ):

10 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրամիջոցներ	Այլ	Համակարգ. ծրագրեր	Ընդամենը
Մկրթնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	13,632	1,273	10,336	1,154	29,209	55,604
Ավելացումներ	5,996	489	-	38	-	6,523
Օտարումներ	(73)	-	-	-	-	(73)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	19,555	1,762	10,336	1,192	29,209	62,054
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	7,655	896	3,788	823	6,432	19,594
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	3,552	317	2,066	-	3,287	9,222
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	11,207	1,213	5,854	823	9,719	28,816
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	8,348	549	4,482	369	19,490	33,238
հազ. դրամ						
Մկրթնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	11,572	1,197	10,336	1,097	25,400	49,602
Ավելացումներ	2,060	76	-	57	3,809	6,002
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	13,632	1,273	10,336	1,154	29,209	55,604
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2013թ.	5,309	674	1,722	476	3,779	11,960
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	2,346	222	2,066	347	2,653	7,634
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	7,655	896	3,788	823	6,432	19,594
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	5,977	377	6,548	331	22,777	36,010

11 Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Փոխառություններ ՀՀ ԿԲ-ից	13,931,683	13,315,733

ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված փոխառություններն իրենցից ներկայացնում են ՀՀ ԿԲ-ի և Կազմակերպության միջև կնքված պայմանագրի համաձայն տրամադրված միջոցները: Պայմանագրի համաձայն՝ ՀՀ ԿԲ-ն Կազմակերպությանը տրամադրում է փոխառություններ բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից իրենց հաճախորդներին տրված՝ համապատասխան պահանջները բավարարող հիփոթեքային վարկերը վերաֆինանսավորելու նպատակով:

Փոխառությունները տրամադրվում են մինչև 10 տարի ժամկետով, և մայր գումարը մարվում է կիսամյակային հավասար մասնաբաժիններով:

Վարկերի գրավադրում

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված 12,880,674 հազար դրամ ընդհանուր գումարով վարկերը (2013թ-ին՝ 13,362,281 հազար դրամ) գրավադրված են ՀՀ ԿԲ-ից ստացված փոխառությունների դիմաց (ծանոթագրություն 9): ՀՀ ԿԲ-ն իրավունք ունի ձեռք բերել սեփականության իրավունք այս վարկերի նկատմամբ, եթե Կազմակերպությունն ի վիճակի չլինի կատարել իր պարտականությունները:

12 Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Փոխառություններ ՀՀ կառավարությունից	2,897,476	3,541,341

ՀՀ կառավարությունից ստացված փոխառություններն իրենցից ներկայացնում են ՀՀ ԿԲ-ի (որը հանդես է գալիս որպես ՀՀ կառավարության գործակալ) և Կազմակերպության միջև կնքված պայմանագրի համաձայն տրամադրված միջոցները: Պայմանագրի համաձայն՝ ՀՀ ԿԲ-ն Կազմակերպությանը տրամադրում է փոխառություններ բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից իրենց հաճախորդներին տրված՝ որոշակի պահանջներին համապատասխանող հիփոթեքային վարկերը վերաֆինանսավորելու նպատակով:

Փոխառությունները տրամադրվում են մինչև 10 տարի ժամկետով, և մայր գումարը մարվում է կիսամյակային հավասար մասնաբաժիններով:

Վարկերի գրավադրում

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված 2,306,675 հազար դրամ ընդհանուր գումարով վարկերը (2013թ-ին՝ 2,962,403 հազար դրամ) գրավադրված են ՀՀ կառավարությունից ստացված փոխառությունների դիմաց (ծանոթագրություն 9): ՀՀ ԿԲ-ն իրավունք ունի ձեռք բերել սեփականության իրավունք այս վարկերի նկատմամբ, եթե Կազմակերպությունն ի վիճակի չլինի կատարել իր պարտականությունները:

13 Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Փոխառություններ Ֆրանսիական զարգացման գործակալությունից	1,430,303	-

14 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Թողարկված պարտատոմսեր	4,040,952	2,259,703

3,200,000 հազար դրամ անվանական արժեքով պարտատոմսերը ցուցակված են «Նասդաք ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա»-ում:

Գրավադրված ակտիվներ

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համապատասխանաբար 3,922,399 հազար դրամ և 1,455,781 հազար դրամ գումարով (2013թ-ին՝ 1,881,552 հազար դրամ գումարով բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր) բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերն ու բանկերում տեղաբաշխված միջոցները գրավադրված են թողարկված պարտքային արժեթղթերի դիմաց (ծանոթագրություններ 8 և 9):

15 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 997,800 սովորական բաժնետոմսից (2013թ-ին՝ 900,000): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 10,225 դրամ: 2014թ. ընթացքում թողարկվել է 97,800 սովորական բաժնետոմս անվանական արժեքով:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Կազմակերպության ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված Կազմակերպության առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

16 Ռիսկերի կառավարում

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է Կազմակերպության գործունեության համար և Կազմակերպության գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը, կապված են շուկայական, վարկային և իրացվելիության ռիսկերի հետ:

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպություն, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Դեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման համար:

Դեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Կազմակերպության գործունեությունն ապահովելու համար: Դեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման համար, այն նաև վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման համար ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառումը: Դեկավարությունն ուղղակիորեն հաշվետու է Տնօրենների խորհրդին:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Կազմակերպությունը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության աստիճանի որոշմանը:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույթի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույթի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների տատանումների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

**«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ**
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Կազմակերպությունը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների, տոկոսադրույքների, ժամկետայնության և արտարժույթի դիրքերի հետ կապված, որոնք կանոնավոր կերպով վերահսկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են ղեկավարության կողմից:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Կազմակերպությունը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի գծով գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների փոփոխությունների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2014թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	249,344	-	-	-	-	663,468	912,812
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	5,001,996	26,342	-	1,455,773	-	-	6,484,111
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր	654,980	451,742	1,029,642	15,800,371	9,385,647	-	27,322,382
	5,906,320	478,084	1,029,642	17,256,144	9,385,647	663,468	34,719,305
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	-	763,543	743,143	8,962,886	3,462,111	-	13,931,683
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	329,926	320,944	2,246,606	-	-	2,897,476
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	5,393	-	474,970	949,940	-	1,430,303
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	799,412	45,078	-	3,196,462	-	-	4,040,952
	799,412	1,143,940	1,064,087	14,880,924	4,412,051	-	22,300,414
	5,106,908	(665,856)	(34,445)	2,375,220	4,973,596	663,468	12,418,891

**«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ**
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2013թ.							
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,573	-	-	-	-	1,412,369	1,419,942
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	4,547,378	-	-	-	-	-	4,547,378
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր	555,021	397,105	869,422	11,549,613	10,497,217	-	23,868,378
	5,109,972	397,105	869,422	11,549,613	10,497,217	1,412,369	29,835,698
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	-	762,971	743,143	7,369,127	4,440,492	-	13,315,733
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	331,903	320,944	2,567,550	320,944	-	3,541,341
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	850,861	481,413	927,429	-	-	-	2,259,703
	850,861	1,576,287	1,991,516	9,936,677	4,761,436	-	19,116,777
	4,259,111	(1,179,182)	(1,122,094)	1,612,936	5,735,781	1,412,369	10,718,921

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Կազմակերպության տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը, բացառությամբ այն հանգամանքի, որ Կազմակերպությունն իրավունք ունի երեք տարին մեկ վերանայել բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկերի տոկոսադրույքները:

	2014թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		2013թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսակիր ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7.8%	0.1%	1.2%	-
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	11.5%	7.5%	9.9%	-
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր	8.9%	-	8.7%	-
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	8.1%	-	8.2%	-
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	7.0%	-	7.0%	-
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	2.6%	-	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10.4%	-	9.7%	-

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի վերանայման ժամկետների վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով: Ստորև ներկայացվում է տոկոսադրույքի (վերագործան միսկ) փոփոխության նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2014թ. ու 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	(42,739)	(30,521)
100 բկ զուգահեռ աճ	42,739	30,521

(ii) Արտարժույթի ռիսկ

Կազմակերպությունն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
ԱՄՆ դոլար		
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	64,705	-
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	1,425,753	-
Ընդամենը ակտիվներ	1,490,458	-
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,430,303	-
Ընդամենը պարտավորություններ	1,430,303	-
Չուտ դիրքը	60,155	-

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունն իրականացվել է գուտ հիմունքով՝ առանց հարկերը հաշվի առնելու և հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Կազմակերպությունը դիտարկում է որպես հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
ԱՄՆ դոլարի 10% արժևորում ՀՀ դրամի նկատմամբ	6,016	-

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժևորումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն՝ սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ պայմանով, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Կազմակերպության նկատմամբ: Կազմակերպությունը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար) կառավարելու համար, ներառյալ պորտֆելի կենտրոնացվածության սահմանափակմանը վերաբերող ցուցումները: Վարկային քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ղեկավարության կողմից:

**«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ**
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Վարկային քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկային դիմումների դիտարկման և հաստատման ընթացակարգերը,
- բանկերի և վարկային կազմակերպությունների վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկային փաստաթղթերի պահանջները,
- վարկերի և այլ վարկային գործիքների շարունակական մոնիտորինգի ընթացակարգերը:

Կազմակերպությունը ստորագրում է Գլխավոր վարկային պայմանագրեր բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների հետ: Բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները դիմում են Կազմակերպությանը՝ նեկայացնելով համապատասխան պայմանները բավարարող՝ վերաֆինանսավորման ենթակա վարկերի ցանկը: Վարկերի ներկայացված ցանկը ստուգելուց հետո, Կազմակերպությունը տրամադրում է վարկեր՝ համապատասխան հիփոթեքային վարկերը վերաֆինանսավորելու համար:

Կազմակերպությունը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի վերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և այլ տեղեկատվության հիման վրա:

Կազմակերպության վարկային ռիսկի առավելագույն մակարդակը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է վարկային ռիսկին ֆինանսական ակտիվների ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Գրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	912,812	1,419,942
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	6,484,111	4,547,378
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր	27,322,382	23,868,379
Վարկային ռիսկին ենթարկվածության ընդհանուր առավելագույն չափը	34,719,305	29,835,699

Չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների գծով վարկային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի երկու պարտապան կամ կապակցված պարտապանների խմբեր (2013թ-ին՝ երեք), որոնց հետ կապված վարկային ռիսկը գերազանցում է ընդհանուր վարկային ռիսկի 10%-ը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս հաճախորդների հետ կապված վարկային ռիսկը կազմում է 10,343,790 հազար դրամ (2013թ-ին՝ 13,093,485 հազար դրամ):

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Կազմակերպությունը կարող է դժվարություններ ունենալ ֆինանսական գործիքների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման էական գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարբերությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Կազմակերպության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և վարկավորման պարտավորվածությունների գծով դրամական միջոցների չգեղչված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների պայմանագրային չգեղչված հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ վարկավորման պարտավորվածությունների գծով:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցայահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	-	-	1,305,185	1,277,162	15,635,989	18,218,336	13,931,683
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	-	418,440	411,054	2,561,439	3,390,933	2,897,476
Պարտավորություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	18,874	18,977	1,642,776	1,680,627	1,430,303
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	799,412	-	205,078	160,000	3,906,462	5,070,952	4,040,952
Ընդամենը պարտավորություններ	799,412	-	1,947,577	1,867,193	23,746,666	28,360,848	22,300,414
Վարկավորման պարտավորվածություններ	8,788,025	-	-	-	-	8,788,025	8,788,025

*«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ
2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ*

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	-	-	1,285,850	1,257,722	15,248,954	17,792,526	13,315,733
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	-	-	444,169	433,582	3,394,381	4,272,132	3,541,341
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	856,900	-	500,000	1,000,000	-	2,356,900	2,259,703
Ընդամենը պարտավորություններ	856,900	-	2,230,019	2,691,304	18,643,335	24,421,558	19,116,777
Վարկավորման պարտավորվածություններ	8,741,620	-	-	-	-	8,741,620	8,741,620

17 Կապիտալի կառավարում

Կազմակերպության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Կազմակերպությունը որպես կապիտալ սահմանում է տեղական օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար որպես բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները:

ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ Կազմակերպությունը պետք է ապահովի 4,000,000 հազար դրամ գումարի չափով նվազագույն կապիտալ: 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ապահովում է նվազագույն կապիտալի պահանջները:

Բացի այդ, ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, Կազմակերպությունը պետք է ապահովի սահմանված նվազագույն մակարդակը գերազանցող կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը»): 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս հարաբերակցության սահմանված նվազագույն մեծությունը կազմում է 12% (2013թ-ին՝ 12%): Կազմակերպությունն ապահովել է կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված է կապիտալի համարժեքության ցուցանիշի հաշվարկը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված պահանջների հիման վրա՝ 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
	Աուդիտ չանցած	Աուդիտ չանցած
Բաժնետիրական կապիտալ	10,202,505	9,202,500
Գլխավոր պահուստ	75,282	48,443
Չբաշխված շահույթ	2,082,875	1,423,214
ՀՀ ԿԲ-ի հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների ճշգրտումներ	(364,045)	(211,172)
Ընդամենը կապիտալ	11,996,617	10,462,985
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	17,724,232	14,073,514
Կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ	67.7%	74.3%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Կազմակերպության մոտեցումը չի փոփոխվել:

18 Վարկավորման արտավորվածություններ

Կազմակերպությունն ունի վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններ: Այս պարտավորվածություններն իրենցից ներկայացնում են հաստատված վարկեր:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են վարկավորման պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում արտացոլված վարկավորման պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի գծով պարտավորվածություններ	8,788,025	8,741,620

19 Գործառնական վարձակալություն

Վարձակալություն, որտեղ Կազմակերպությունը հանդես է գալիս որպես վարձակալ

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարները հետևյալն են.

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	11,284	9,702
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	22,166	21,830
	33,450	31,532

20 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանի Հանրապետությունում: Կազմակերպությունն ամբողջությամբ ապահովագրված չէ իր գրասենյակի և սարքավորումների վնասներից, գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Կազմակերպության տարածքում տեղի ունեցած կամ նրա գործունեությունը վերաբերող պատահարներից: Քանի դեռ Կազմակերպությունը ձեռք չի բերել համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի բացասական ազդեցություն ունենալ գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, զգալի բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Ղեկավարությունը տեղյակ չէ Կազմակերպության դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

(գ) Հարկային պարտավորվածություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են պարզաբանումներ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել խիստ տույժեր, տուգանքներ և տուկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանի Հանրապետությունում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ պատշաճ կերպով է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական ազդեցություն ունենալ ֆինանսական վիճակի վրա, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

21 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Կազմակերպության մայր կազմակերպությունն ու վերջնական վերահսկող կողմն է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը: Կազմակերպության մայր կազմակերպությունը ներկայացնում է հանրությանը մատչելի ֆինանսական հաշվետվություններ:

(բ) Գործարքներ ղեկավարության հետ

Ստորև ներկայացված է աշխատակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2014թ. հազ. դրամ	2013թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	39,373	28,011

(դ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են մայր կազմակերպությունը և ՀՀ կառավարությունը: Ստորև ներկայացված են 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2014թ. և 2013թ. շահույթում կամ վնասում այլ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	2014թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2013թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
- ՀՀ դրամով	626,231	-	1,380,528	-
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ				
- ՀՀ դրամով	13,931,683	8.1%	13,315,733	8.2%
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ				
- ՀՀ դրամով	2,897,476	7.0%	3,541,341	7.0%
Շահույք (վնաս)				
Տոկոսային ծախս	(1,395,431)		(1,224,644)	

22 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես հավասար են դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Իրական արժեքը գնահատելիս՝ Կազմակերպությունն առաջնորդվում է այն հանգամանքով, որ իր տրամադրած վարկերի և ստացված փոխառությունների շուկան առանձնացված է Հայաստանի առևտրային վարկավորմամբ զբաղվող կազմակերպությունների շուկայից, ինչը պայմանավորված է այս գործիքների համար գործող այլ/տարբեր ժամկետներով, պայմաններով, սահմանափակումներով, նպատակով և վարկային ռիսկով:

23 Հաշվետու ամսաթվից հետո տեղի ունեցած դեպքեր

2015թ. փետրվարին Կազմակերպությունը թողարկել է 195,600 հատ սովորական բաժնետոմս՝ 10,225 դրամ անվանական արժեքով յուրաքանչյուր բաժնետոմսի համար:

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ՝

Ա. Ջավադյան

Լիցենզիան տրվել է 16.06.2009թ.

վերանվանվել է ՀՀ ԿԲ խորհրդի 14.10.2011թ.
թիվ 271/Ա որոշմամբ

Վարկային գործունեության լիցենզիա թիվ 26

Սույն լիցենզիան տրվում է «Ազգային հիփոթեքային ընկերություն»
վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային
կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերությանը

«Վարկային կազմակերպությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված՝
Հայաստանի Հանրապետության դրամով և արտարժույթով վարկային կազմակերպության գործունեություն և
ֆինանսական գործառնություններ իրականացնելու համար:

Գրանցման թիվը 26

Գրանցված է

ՀՀ Կենտրոնական բանկի խորհրդի
16.06.2009թ. թիվ 182 Ա որոշմամբ

Փոփոխված է

ՀՀ ԿԲ նախագահի 19.10.2011թ.
թիվ 1/1167 Ա որոշմամբ

ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ թիվ 86

Համաձայն «Էարկային կազմակերպությունների մասին» և «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների, սույն վկայականը տրվում է

**«Ազգային հիփոթեքային ընկերություն»
վերաֆինանսավորում իրականացնող
վարկային կազմակերպություն փակ
բաժնետիրական ընկերությանը**

Գտնվելու վայրը՝ ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության
փողոց 22 շենք, 7/1 տարածք

Գրանցման համարը՝ 26

Գրանցման ամսաթիվ, ամիս, տարեթիվ՝

16.06.2009թ.

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի նախագահ՝

[Signature]
Արթուր Զավադյան

Կ.Տ.

«ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ»

ՎՎԿ ՓԲԸ ԽՈՐՀՐԴԻ

ՈՐՈՇՈՒՄ

2018 թվականի փետրվարի 12-ի թիվ 004 Լ

«ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՎՎԿ ՓԲԸ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ՏԵՂԱՔԱՇԽՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 40-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերը, և ղեկավարվելով «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 84-րդ հոդվածի 1-ին մասի «է» կետով և «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» վերաֆինանսավորում իրականացնող վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության կանոնադրության 8.3 կետի «գ» և 9.3 կետի «ա» ենթակետերով՝

Որոշում է.

1. Թողարկել և տեղաքաշխել «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ պարտատոմսեր՝ 3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ ընդհանուր ծավալով:

2. Հաստատել սույն որոշման 1-ին կետով սահմանված «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ պարտատոմսերի թողարկման պայմանները և պարտատոմսերի տեղաքաշխման, շրջանառության և մարման պայմանները՝ համաձայն հավելվածի (կցվում է):

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն»

ՎՎԿ ՓԲԸ խորհրդի նախագահ

Արթուր Զավադյան

ք. Երևան

12.02, 2018թ.

Տ. Վարդանյան
Զավադյան

Արթուր Զավադյան

Արթուր Զավադյան

Հավելված

Հաստատված է

«Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն»

ՎՎԿ ՓԲԸ խորհրդի 2018 թվականի

փետրվարի 12-ի թիվ 004 Լ որոշմամբ

«ԱՐԳԱՅԻՆ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՎՎԿ ՓԲԸ (այսուհետ՝
Կազմակերպություն) ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԵՎ
ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՏԵՂԱՔԱՇԽՄԱՆ, ՇՐՋԱՆԱԲՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՐՄԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

1. Պարտատոմսերի թողարկման պայմանները

- 1.1 Պարտատոմսերի տեսակը՝ անվանական, ֆիքսված արժեկտրոնով,
- 1.2 Պարտատոմսերի ձևը՝ ոչ փաստաթղթային,
- 1.3 Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝ ոչ փոխարկելի,
- 1.4 Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝ 3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ,
- 1.5 Պարտատոմսերի քանակը՝ 300,000 (երեք հարյուր հազար) հատ,
- 1.6 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ,
- 1.7 Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝ 2018թ. փետրվարի 23,
- 1.8 Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝ մինչև պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրը,
- 1.9 Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում՝ պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան վճարումների մուտքագրում,
- 1.10 Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ

(եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» (այսուհետ՝ Կանոններ) սահմանված կարգով: Աճուրդը անցկացվում է մեկ անգամ,

1.11 Տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Կազմակերպությունն այդ մասին տեղեկությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Կազմակերպությունը նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով,

1.12 Պարտատոմսերի մարման օրը՝ Պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 36-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարումը կատարվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,

1.13 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 8.3%,

1.14 Արժեկտրոնի գումարը՝ 415 ՀՀ դրամ մեկ պարտատոմսի դիմաց յուրաքանչյուր արժեկտրոնի վճարմանը,

1.15 Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը՝ կիսամյակային (2 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), տեղաբաշխման օրվան հաջորդող 6-րդ, 12-րդ, 18-րդ, 24-րդ, 30-րդ և 36-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Արժեկտրոնի հաշվարկման և վճարման ամսաթվերը համընկնում են: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը,

1.16 Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը՝ փաստացի/փաստացի

DCS=Օրերի փաստացի քանակը, D2M2Y2 - D1M1Y1

DCC=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D1M1Y1

DSN=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D2M2Y2

որտեղ՝

D1M1Y1 գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է.

D2M2Y2 գործարքի կատարման ամսաթիվն է

D3M3Y3 գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվն է:

1.17 Արժեկտրոնի կուտակումը՝
$$AI = FV * \frac{C}{f} * \frac{DCS}{DCC}$$

որտեղ

AI - կուտակված տոկոս,

FV - պարտատոմսերի անվանական արժեք,

C - արժեկտրոնի տարեկան անվանական տոկոսադրույք,

f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է (f=2՝ կիսամյակային վճարումների դեպքում):

Արժեկտրոնի կուտակումը սկսում է հաշվարկվել պարտատոմսերի թողարկման օրից,

1.18 Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$
$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP- Պարտատոմսի գինն է,

DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,

DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,

f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը

C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց

y- թողարկման պահին մինչև մարում եկամտաբերություն

i – արժեկտրոնի տվյալ հերթական համարն է, որը փոխվում է կախված տվյալ պահից մինչև վերջնական մարումը մնացած արժեկտրոնների վճարումների քանակից:

1.19 Պարտատոմսերի շրջանառության ձևը՝ ազատ շրջանառության իրավունքով,

1.20 Պարտատոմսերի մարման երաշխավորումը՝ պարտատոմսերի մարումը չի երաշխավորվում Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի կողմից,

- 1.21 Պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների հաշվառման համակարգը՝ Պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրի վարումն իրականացվում է «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Դեպոզիտարիա) կողմից,
- 1.22 Արժեկտրոնների վճարումները և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է ՀՀ դրամով, անկանխիկ եղանակով,
- 1.23 Արժեկտրոնների վճարումներն և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է արժեկտրոնի վճարման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 24:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Կազմակերպությունը մարման օրը հանձնարական է տալիս իր սպասարկող բանկին՝ համապատասխան վճարումները փոխանցելու Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածաքում գործող բանկերում բացված ՀՀ դրամով բանկային հաշիվներին (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ):
- 1.24 Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են,
- 1.25 Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են,
- 1.26 Կազմակերպությունը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Կազմակերպությունը այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Կազմակերպությունը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ,
- 1.27 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում Կազմակերպությունը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով:
- 1.28 Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում չի սահմանվում,

- 1.29 Կազմակերպության պարտատոմսերի տեղաբաշխումը իրականացնում է «ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ, սույն Պայմանների 1.10-րդ կետով սահմանված կարգով,
- 1.30 Պարտատոմսերի կտրման նվազագույն գինը՝ 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ, որից ցածր գնով ներկայացված հայտերը չեն բավարարվի:
- 1.31 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման եղանակը՝ երաշխավորված տեղաբաշխում,
- 1.32 Կազմակերպության պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին ա) չի կարող ներկայացվել գնման ոչ մրցակցային հայտ, բ) չի կարող ներկայացվել լրիվ բավարարմամբ հայտ,
- 1.33 Կազմակերպությունը, մինչև աճուրդի անցկացման օրվա ժամը 17:00 իր պաշտոնական կայքում հրապարակում է աճուրդի արդյունքների մասին տեղեկատվություն, որը առնվազն պետք է պարունակի հետևյալ տեղեկությունները՝ ներկայացված առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, բավարարված առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, տեղաբաշխված պարտատոմսերի միջին կշռված գինը (եկամտաբերությունը),
- 1.34 Տեղաբաշխման աճուրդը կարող է հետաձգվել, ընդմիջվել կամ դադարեցվել, ինչպես նաև աճուրդի ընթացքում տեխնիկական ընդմիջում կարող է հայտարարվել Բորսայի գործադիր մարմնի ղեկավարի որոշմամբ, Բորսայի «Առևտրի ընդհանուր կանոններով» սահմանված ընթացակարգով: Տեղաբաշխումը կարող է չեղյալ կամ չկայացած համարվել Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված դեպքերում:

« Կոնվերս Բանկ » ՓԲԸ
 Վ. Սարգսյան 26/1
 Զեռախոս՝ 511235
 Ֆաքս՝ (+37410) 511212
 Էլ. փոստ՝ post@conversebank.am

Տպված է՝ 12/02/2018 14:41 (UTC+04:00)

Բյուջետային փոխանցում N 001591

Ամսաթիվ	31/01/2018	Նույնացուցիչ	93d2be7f-18ca-43d9-b35c-86b92f236c52
Հաշիվ	Շահառուի հաշիվ	Գումար	
1930036293860100	900005016119	AMD	50,000.00
Վճարողի անվանում	ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ ՎԿԿ ՓԲԸ		
Վճարողի բանկ	ԿՈՆՎԵՐՍ ԲԱՆԿ ՓԲԸ		
ՀՎՀՀ	02707189		
Տարածաշրջանի/ՐՏ կոդ	23		
Շահառուի անվանում	Կենտրոնական Բանկ		
Գումարը բառերով	Հիսուն հազար դրամ		
Նպատակ	Ազդագրի գրանցման վճար		
Լրացուցիչ տվյալներ			
Հաշվետվողականության կոդ	PTD/OTM000000E0000000T/0/0		
Հաղորդագրություն (տող 1)	-		
Հաղորդագրություն (տող 2)	-		
Հաղորդագրություն (տող 3)	-		
Հաղորդագրություն (տող 4)	-		
Ստորագրող	ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՓՈԹԵՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ ՎԿԿ ՓԲԸ Վարդույան Էդմոնդ		
Ամսաթիվ	31/01/2018 12:30:56.000		
Սարքի անվանում	DIGIPASS GO ընտանիքի սարք		
Սարքի սերիալ N	2768209596		
Ստորագրություն	667674		

Կատարված է բանկի կողմից